

Slovinci in Dedijer

Akademik prof. dr. Vladimir Dedijer je skupini članov Russellovega sodišča (Vladimir je njegov predsednik) v Istri 17. julija narekoval pismo, ki ga je prvi objavil beograjski tednik NIN. V pisanju mrgoli obtožb na račun posameznih ljudi in predvsem razmer v SR Sloveniji. Nekateri med njimi so zelo resne, lahko bi rekli celo pošastne. Niti v snu ne bi mogli predvideti, da jih bo izrekla ugledna, čeprav pogosto nadvisuje kontroverzna osebnost, kateri je bila Slovenija dolga leta druga, še večkrat pa edina domovina. V pismu, narekovanem članom Russellovega sodišča, Dedijer ponavlja in razločuje nekatere trditve, ki jih je izrekel v sporočilu z dne 9. junija.

Poglejmo nekaj Dedijerjevih važnejših trditev. Predvsem je sprožil vprašanje 250.000 delavcev iz drugih delov Jugoslavije, ki delajo v SR Sloveniji, in opozoril, da njihove ekonomske, kulturne in celo verske pravice v Sloveniji niso v celoti uveljavljene. Nadalje akademik ugotavlja, da naj bi bil ugled slovenske partije med ljudstvom tako usnul, da se lahko obrzeli le, če se bo odločila za drugo skrajnost, za najostrejšo nacionalistične ukrepe.

Zato sta Kučan in Smole, trdi Dedi-

jer, sklenila zvezo z desnimi klerikalci v Sloveniji in pretrgala prejšnjo zvezo iz vojnih časov s krščanskimi socialisti, ki je med NOB slovenskemu narodu zagotovila veliko enotnost in zmago. Klerikalci fundamentalisti so seveda zlorabili to dejstvo, tako da so poglaviti nosilci preganjanja manjšin v Sloveniji. In nekoliko naprej: »Klerikalci dandanes razbujajo zelo široko demokracijo v Sloveniji in si z vsemi silami prizadevajo, da bi slovenski narod zasvoščil druge južnoslovenske narode, še posebej Bosance, pa tudi Srbe.«

Po Dedijerjevem mnenju je v slovenskem tisku veliko nacionalističnih stališč, celo sovinskih, in kar je najhuje, rasističnih in protisemitskih, in sicer po nareku fundamentalnih klerikalcev, ki so se spretno vohotali v vse slovenske časnike, radijske in televizijske postaje. Za akademika Dedijerja je vprašanje manjšin temeljno vprašanje v Evropi, o čemer pričajo dogodki v številnih evropskih državah, ne le v Romuniji in Bolgariji, temveč je treba upoštevati tudi vprašanje položaja delavcev, tako imenovanih gostov v ZR Nemčiji, Franciji, Švedski in drugih evropskih državah. Ti delavci živijo res bedno in Russellovo sodišče bo

ukrenilo vse, da bi zbralo potrebno gradivo in branilo njihove temeljne pravice. Ne ve se, kaj je starega in bolnega zgodovinarja pognalo v tako paranoičen obračun s Slovenci in slovenskim vodstvom. V jeseni življenja se krog rad sklene, morda so pri Dedijerju kljub dvomnim dogoletnim prizadevanjem za demokracijo in svobodo z velikima začeticima ponovno prišli na dan njegovi mladostni pogledi na socializem in patriotizem. Ti pa so, kot bi on sam rekel, fundamentalistični in kot taki sveža voda na Miloševićev mlin. Zato tudi tak odmev v beograjskem tisku.

Slovinci gotovo nismo angelčki, vendar ne moremo kar tako sprejeti obtožb, da smo klerofašisti, da preganjamo pripadnike drugih narodnosti, da ekonomsko izkoriščamo vso Jugoslavijo ter da smo rasisti in antisemiti. To namreč ni res, pa naj bo Dedijer stokrat akademik, profesor, doktor in predsednik Russellovega sodišča. Kako ogorčeni so nad Dedijerjevimi trditvami Slovenci, priča tudi reka pisem bralcev v Delovi sobotni prilogi (pošiljajo jih tako pripadniki manjšin kot delavcev). S tem seveda ni rečeno, da o položaju delavcev iz drugih republik v Sloveniji ni in ne bo potrebno razpravljati. Tudi na ravni federacije. Gotovo pa ne bi bilo odveč, če bi na istem sestanku govorili tudi o položaju Albancev v Srbiji in o najnovejših tegobah številnih manjšin v diferencirani Vojudini. Ta bivša pokrajina kljub jogurtovi revoluciji ni še niti začela govoriti.

M. BAUER

Tretji stoletnik

V Gradcu so ob 100-letnici gasilskega društva odprli tudi nov dom

GRADAC — Prav ob stoletnici gradaškega gasilskega društva so odprli tudi gasilski dom. Dom so gradili krajanji s pomočjo številnih delovnih orga-

Dr. Branko Božič

nizacij, 73 Gradčanov, ki ne živijo več v kraju, ter s prostovoljnimi delom 7 let. Takrat je prerezal Slavko Pavlin, generalni direktor Novoteksa, delovne organizacije, ki je bila pokroviteljica gradnje doma, slavnostni govornik pa je bil predsednik Gasilske zveze Slovenije dr. Branko Božič.

Alojz Ramuta, predsednik gradaškega gasilskega društva, je orisal delo društva, ki je po starosti tretje v Beli krajini, Božič pa je dejal, da je bilo gašenje požarov, pri katerih je potrebno pokazati hrabrost, usposobljenost in pripravljenost pomagati bližnjemu v nesreči, pa tudi reševanje ob raznih elementarnih nesrečah, tista sila, ki je kljubovala vsem spopadom od začetka delovanja požarnih bramb do danes.

Gasilsko društvo Gradac je ob svojem jubileju prejelo najvišje priznanje Gasilske zveze Slovenije za posebne zasluge ter občinsko priznanje Osvobodilne fronte. Gradaški gašilci so podelili plakete pobratimom gasilskim društvom Gradac pri Karlovcu, Mali Gradec, Gradec pri Vrbovcu in Gradec Pokupski, medtem ko je Novoteks poleg plakete prejel še pohvalo.

M. B.-J.

Novi most do oktobra 1990?

NOVO MESTO — Dolenjska metropola se je v zdajšnjih težkih časih, ko je zagotavljanje investicijskega denarja izredno težavna naloga, znašla pred celo vrsto problemov, katerih reševanja se ne da več odlagati. Eden takih je nov most, ki bo zgrajen na Loki, in priprave na to gradnjo, ki naj bi se s polno paro začela sredi oktobra, pospešeno tečejo.

Investitor, skupnost za ceste Slovenije, je za gradnjo mostu izbral ponudbo ljubljanskega Gradisa, za gradnjo cestnih navezav in dostopov na most ter parkirišč za staro občinsko stavbo pa GIP Pionirja. Gradbena pogodba je bila podpisana za 52,2 milijarde dinarjev, investitor pa si je z nakazilom avansa obema izvajalcema zagotovil fiksne cene. Most brez priključkov bo po pogodbi stal 33,93 milijarde dinarjev in Gradisa ga bo zgradil »na ključ«, dela, ki jih bo izvajal Pionir, pa bodo obračunali po dejansko opravljenih količinah in cenah iz ponudbe 5. julija.

• Vrednost celotne investicije za novomeški most je večja, 5. julija je bila dobrih 69 milijard. Razliko z gradbeno pogodbo predstavljajo stroški za kanalizacijo, vodovod, javno razsvetljavo in hortikulturno ureditev, ki so tudi všteti v 60-odstotni delež, ki ga mora za investicijo zagotoviti novomeška občina po sporazumu s skupnostjo za ceste Slovenije, slednja pa je že zagotovila preostali dve petini.

Kako zagotavlja denar novomeška občina? Komunalne organizacije bodo financirale komunalne naprave v višini 8,72 milijarde dinarjev. Iz samoprispjeka mestnih krajevnih skupnosti po referendumskem programu 1984-89 bo šlo 4,815 milijarde, kar predstavlja 7 odstotkov celotne vrednosti, medtem ko je bil ob uvedbi samoprispjeka predviden iz tega vira za most več kot 27-odstotni delež. Preostali skoraj dve tretjini oz. 27,965 milijarde dinarjev so sredstva sklada stavbnih zemljišč občine iz nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč v letošnjem in še v prihodnjih dveh letih. Sklad je zaenkrat zagotovil 23,631 milijarde, od tega pa je kar za skoraj 18,5 milijarde din najel posojilo. Jasno je, da v naslednjih najmanj dveh letih sklad ne bo sposoben prevzemati skoraj nobenih drugih obveznosti in bodo seveda močno omejene vse komunalne investicije ter investicijske priprave za stanovanjsko gradnjo.

Zaenkrat končni rok izgradnje mostu, oktober 1990, ni ogrožen (kot zatrjuje predsednik občinske vlade v posebni informaciji o gradnji mosta), čeprav bi naj bilo po planu že marca izdano gradbeno dovoljenje. Izvajalec mora sedaj za most do srede septembra izdelati projektno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja in za izvedbo, medtem ko so projekti za ostala dela že naredi.

Z. L.-D.

Naša anketa

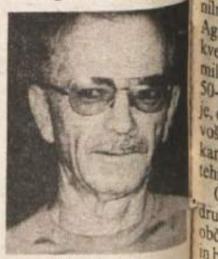
Najprej poskrbeti zase

Po prvih izračunih statističnega zavoda je bil lanski jugoslovanski družbeni proizvod 152 milijonov dinarjev in je bil za 208 odstotkov večji kot leto poprej. Slovenskega družbenega proizvoda je bilo po teh podatkih za 30 milijonov, bil je večji za 213 odstotkov in slovenski delež v jugoslovanskem se je spet povečal, tokrat z 19,49 na 19,80 odstotka. To bi ob zdajšnjem načinu obdavečevanja povečalo slovenske obveznosti do federacije. Tudi za plačilo obveznosti za sklad za pomoč nerazviti morajo naša podjetja najemati posojila in poslujejo z motnjami, kljub tej že večdesetletni pomoči pa kot da so nerazviti bolj nerazviti, kot da pomoč puhti v zrak. Letos je Slovenija doživela veliko naravnih katastrof, samo neurje v severovzhodni Sloveniji v začetku julija je naredilo škode za 6,4 odstotka lanskega slovenskega družbenega proizvoda, zaradi česar je Slovenija že upravičena do zveznih solidarnostnih sredstev. Postopek za to je sprožen, zaenkrat si pomagamo sami, saj »kdor prvi da, dvakrat da«. Poleg naravnih ujm bruhajo na dan tudi ekološke nesreče (zastrupljena podtalnica, cvetenje morja ipd.), ki so seveda posledica malomarnosti. Vprašanje, ali pol ustvarjenega vse življenje dajati bratu ali pa s priprtjem te pipice najprej poskrbeti za svoje preživetje.

TATJANA MALNARIČ, administrativna vodja v črnomaljski kmetijski zadrugi: »Mislim, da bi morali v Sloveniji nekoliko zapreti pipo, skozi katero odteka denar iz države. Mnoge organizacije prav zaradi visokih prispevkov za nerazvite poslujejo z motnjami. Ta denar pa se najbrž ne porabi tako, kot bi se moral, saj bi bili učinki vidni. Tudi sami smo na nerazvitem območju in veseli bi bili, da bi najprej sami sebi lahko zagotovili razvoj.«

POLDE DOLINAR, delavec v Mehanični delavnici AP Gorjanci, Novo mesto: »Ljudski pregovor, Bog je najprej sebi brado ustvaril, velja tudi v razmišljanjih o solidarnosti pri nas. Naravne katastrofe, ki so letos prizadele Slovenijo pa še njene najmanj razvite dele, nas bi morale spametovati, da ne govorimo o uničenem okolju, za sanacijo katerega ni denarja. Seveda sem tudi za široko solidarnost, vendar pod učinkovito kontrolo, kako in za kaj se porablja denar.«

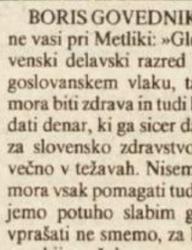
IVAN NOVOSELIČ, pomočnik direktorja DO Emona Posavje Brežice: »Sedaj način pomoči nerazvitim je popolnoma neustrezen. Največji problem je v tem, da nobenih rezultatov. Te stvari moramo reševati drugače, z razvojno banko ali kakšno drugo institucijo. Slovenija zdaj plačuje veliko preveč in nekatere delovne organizacije potem najemajo kredite za plače in skladišča, res pa je, da v Brežicah v minulih letih nismo izkoristili za naložbe niti tega, kar bi lahko zadržali zase.«

STANE ŠKULJ, skladiščnik v Riko Ribnica: »Najprej je Bog sebi brado ustvaril. Ni prav, če morajo podjetja obvezno odvajati denar za nerazvite, sama pa morajo najemati posojila, da lahko delavci dobijo plače. Z dohodkom bi resnično morali razpolagati sami, prav pa je, da vsi dajemo nekaj tudi za solidarnost. Ta prispevek pa ne sme biti tolikšen, da bodo zašla v težave sedaj še uspešna podjetja.«

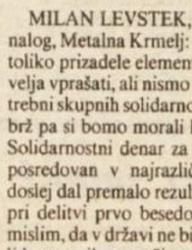
MATEJKA LOVSIN, natakarka v Škocu Kočevje: »Najprej je treba poskrbeti zase. Zanimivo je, zakaj ne morejo brez, če trdijo, da jih izkoriščamo. Pri nas so plače večje, je ne vse veliko dražje. Ne razumem tudi, zakaj imajo toliko proti nam, če jim pomagamo. Potrebno je pomagati ljudem v nesreči, ni pa lepo, da nas potem obtožujejo. Predolgotrajna pomoč razvodi prejemalca, saj mu daje občutek, da dobro živi tudi, če malo ali nič ne dela.«

BORIS GOVEDNIK, mehanik iz Slavnice vasi pri Metliki: »Glede na to, da je slovenski delavski razred lokomotiva pri jugoslovanskem vlaku, ta lokomotiva pa mora biti zdrava in tudi kaj vedeti, bi morali dati denar, ki ga sicer dajemo za nerazvite, za slovensko zdravstvo in šolstvo, ki sta večna v težavah. Nisem proti pomoči, a si mora vsak pomagati tudi sam, ne pa, da dajemo potuho slabim gospodarjem pa še vprašati ne smemo, za kaj večno nerazviti porabijo naš denar.«

ALEKSANDER ZIHERL, kontrolor kvalitete, v Agrostruju Sentrupert: »Mislim, da bi v Sloveniji dovolj stvari, za katere bi porabili denar, namenjen zveznim solidarnostnim prispevkom. Bolje, da denar ostane v naši republiki, saj je bilo tu v zadnjem času veliko elementarnih nesreč. Če bo treba dajati za sanacijo škode po njih, bomo po mojem vsi za to. Glede solidarnostne pomoči drugim delom Jugoslavije se sprašujem, je denar naložen prav, sem le za tisto, ki bi dala koristne rezultate.«

MILAN LEVSTEK, vodja projektivnih nalog, Metalna Krmelj: »Letos so Slovenijo toliko prizadele elementarne nesreče, da se velja vprašati, ali nismo v naši republiki potrebni skupnih solidarnostnih sredstev. Najbrž pa si bomo morali kar sami pomagati. Solidarnostni denar za druge dele države, posredovan v najrazličnejših oblikah, je doslej dal pre malo rezultatov, zato, ker ima pri delitvi prvo besedo politika. Sicer ne mislim, da v državi ne bi bilo nikakršnih solidarnostnih pomoči, a denar naj bi bil vložen v gospodarstvo.«

MIJO KLADUŠAN, izmenovodja Novolosevom obratu Lipa, Kostanjevica: »Solidarnost se mi zdi dobra, zanjo se vedno pripravim prispevati. Prepravljen sem, da ta denar nikoli ne pokrije vse škode. Menim, da bi morala zdaj tudi Slovenija dobiti solidarnostno pomoč, ker so jo prej zadele naravne nesreče. Slišal sem nekaj, tem, da se zbira denar v Sloveniji, a ni še nič, hče prišel k meni in mi rekel, naj kaj prispevam. Če bi prišel, bi se rade volje vključil v akcijo.«

Krščevanje mleka ni donosno

Toda kljub temu je v Beli krajini nekaj trdovratnežev, ki mleku dolivajo vodo — Vse manj mleka — Nova zbiralnica mleka bo v Črnomlju

METLIKA — Zbiralnica mleka v Metliki, v katero se že 23 let steka mleko iz vse Bele krajine, se je potem, ko so v Beti zgradili stavbo tozda Kodranka in volna ter delovno organizacijo ogradiili, znašla na tovarniškem dvorišču. Čeprav to za tri zaposlene v zbiralnici ni bila nikakršna ovira, pa bodo delovne razmere v novih prostorih v Črnomlju, kamor naj bi se preselili še letos, gotovo veliko boljše.

»Črnomelj je geografsko bolj v središču Bele krajine kot Metlika, tako da se bodo skrajšale transportne poti od vaških zbiralnic do nas. Poleg tega je kar za dve tretjini belokranjskega mleka iz črnomaljske občine. Sicer pa nas, ki delamo v zbiralnici, nihče ni vprašal ne o projektu ne o lokaciji za novo zbiralnico. Za gradnjo smo zvedeli šele iz časopisov. Projekt pa po našem mnenju ni najbolj posrečeno izbran, saj ni nad-

streška nad nakladalno-razkladalno rampo«, pove Marija Stariha, vodja zbiralnice mleka v Metliki.

V novo zbiralnico bodo pripeljali opremo iz Metlike, večje bodo le zmogljivosti hladilnih naprav in cisterne, saj je v sedanjih prostorih za 16.000 litrov mleka. »Seveda pa bodo morali pospeševalci pri obeh belokranjskih kmetijskih združenjih storiti več, da bi bilo več mleka, da ne bo tudi nova zbiralnica postala spomenik zgrešene kmetijske politike,« se boji Marija in svojo bojazen utemelji s podatkom, da so lani odkupili povprečno 16.404 litre mleka na dan, v letošnjem juliju pa komaj 14.770 litrov na dan. Dolga leta je sicer veljalo, da so se količine mleka v drugi polovici junija in prvi polovici julija zmanjšale, potem pa so začele znova naraščati. Letos pa, čeprav je že skoraj sredina avgusta, rasti odkupa še vedno ni. Ob tem se Starihova z nostalgijo spominja deset-

letja nazaj, ko so vsak dan odpeljali iz Bele krajine v Ljubljanske mekarne 22 do 23 tisoč litrov mleka.

Vse manjše količine mleka so prav gotovo posledica težav v kmetijstvu in slabih odkupnih cen nasploh. V slednjih je moč iskati tudi vzrok za potvorbo mleka, saj je nekaterim kmetom ob takšnih cenah prav vseeno, ali prinesejo v zbiralnico mleko ali vodo. Marija ima knjigo, v kateri so zapisani vsi, ki so v zadnjih dveh desetletjih dolivali mleku vodo. »Ko posumimo, da je v mleku v določeni vaški zbiralnici voda, pošljemo vzorce v laboratorij Ljubljanskih mekarov. Če je sum potrjen, potem vzamemo vzorec mleka od vsakega kmetu v določeni vasi. Ponarejevalca nam ne uspe vedno odkriti že prvič, vendar se ni še nikoli zgodilo, da ga ne bi našli. Pred dobrima dvema letoma pa smo v dveh dneh v štirih črnomaljskih vaseh odkrili kar 15 ponarejevalcev. Kljub temu da tisti s krščenim mlekom izgubijo premijo za obračunski mesec, dobijo le polovično plačilo in eno do tri mesece ne smejo prodajati mleka, je

Marija Stariha

nekaj rednih povratnikov,« potarna Starihova in doda, da so belokranjski kmetje v glavnem poštenj.

Poleg odkupa mleka ter maščobnega in reduktažnega testa pa je naloga zbiralnice, da opravlja servis molznih strojev in prodaja rezervne dele zanje. Anton Jakljevič dvakrat na leto opravi preventivni servis vsakega molznega stroja. Teh je v Beli krajini okrog 400, vendar jih vsi kmetje ne uporabljajo, ker so zmanjšali čredo, pri eni ali dveh kravah pa je hitrejša ročna molaža.

M. BEZEK-JAKŠE

ŠE ZBIRAJO PODPISE

RIBNICA — Od okoli 4.000 zaposlenih jih je do preteklega tedna podpisalo temeljno listino 1.700. To smo zvedeli na občinskem sindikalnem svetu, kjer menijo, da se je podpisovanje začelo ob neprimernem času, ker so dopusti, sole ne delajo itdi. Akcija zbiranja podpisov zato še nadaljujejo. Prav tako jo nadaljujejo tudi po krajevnih skupnostih v ribniški občini, kjer so doslej zbrali okoli 500 podpisov.

MALO PODPISOV

KOČEVJE — Po krajevnih skupnostih in podjetjih v kočevski občini so do minulega tedna zbrali le okoli 1.400 podpisov za temeljno listino. Akcija še traja in iz mnogih kolektivov zaradi dopustov še ni poročil. Kaže tudi, da so postali občani previdnejši pri podpisovanju raznih izjav in listin, da ne bi bili spet deležni kritike skoraj vse Jugoslavije, kot so je bili zaradi listine in zborovanja v Cankarjevem domu v zvezi s Kosovom.

Ljubljansko pismo

Zakaj prepiri

Vzrok je najbrž ekonomska katastrofa

LJUBLJANA — Vse bolj jasno postaja, da so zaradi dogajanja v Jugoslaviji čedalje bolj zaskrbljene tudi druge države, ne le naše balkanske sosedice. Dogajanja v naši državi so marsikomu nerazumljiva, zato pa nič manj neprijetna. Pluralizem bi pri nas želeli nadomestiti s karizmom, demokracijo zmerjamo z »revizionizmom« in »desnimi odkloni«, dialog naj bi zamenjali vojskovanje pa »tudi orožje, če bo treba«. Povrh vsega pa, kot smo nedavno tega lahko slišali, nekateri zagovarjajo »notranjo vojaško intervencijo« in dokazujejo, da nimamo tankov le zato, da bi branili državo, temveč tudi za notranjo obrambo revolucije... Tako smo dobili tudi najboljši prevod Miloševićevega »vojaškega sporočila« z Gazi Mestana.

»Zarote«, »koalicije«, »eksploatacije« še vedno odmevajo po vsej Jugoslaviji. Zaradi iracionalnih in absurdnih dogajanj so v vseh jugoslovanskih krajih ponovno privlekli na dan teze o svoji ogroženosti in izkoriščanju, prav tako pa imajo pripravljeno celo vrsto dokazov in teorij o tem, da imajo vsi narodi in narodnosti dovolj »gradiva« za sestavljanje lastnih nacionalnih »memorandumov«!

Vzrok za vse težave v večnacionalni Jugoslaviji pa bo vsak neobremenjen poznavalec zgodovine, politologije in sociologije lahko poiskal le v ekonomiji oz. v katastrofalnem gospodarskem položaju naše države. Ta ekonomska katastrofa, ne glede na teoretična »memorandum« obkroževanja nad lastno usodo, je skupna »pridobitev« voluntaristične gospodarske in politične prakse, ki so ji bile bolj ali manj podvržene vse federalne enote.

V. LATNIK

Kmetijstvo

Prvak v oranju

CERKLJE OB KRKI — Ivan Curhalek z Mosteca je v nedeljo šestnajstič sodeloval na občinskem traktorskem tekmovanju. V skupni uvrstitvi so ga proglasili za prvaka. Kot najboljši član TOK je osvojil pokal, kot najboljši traktorist pa prehodni pokal.

Tekmoval je z dvobrazdnim plugom, ki ga je pred dvema sezonama kupil na svetovnem tekmovanju traktoristov na Dunaju. Nakup mu je omogočila hranilnokreditna služba skupaj s tokom Agraria v Brežicah. Za plug znamke Kverneland bi danes moral odšteti 90 milijonov din, v Avstriji pa ga je dobil s 50-odstotnim popustom. Zadovoljen je, da ga ima in da si je sploh lahko privoščil ogled prvenstva na Dunaju, za kar se ima zahvaliti zvezi organizacij za tehniško kulturo Slovenije.

Curhalek je kooperant Agrarie in je drugi največji proizvajalec mleka v občini. V hlevu ima 30 krav in 37 telic in bo letos oddal 160 tisoč litrov mleka. Cene za julij še ne ve, ker še ni dobil plačila. Nazadnje so mu mleko s 3,8 odst. maščobe odkupili po 3.790 din. Toliko je dobil zanj z vsemi premijami vred, zato meni, da je cena poniževalna. Ivana je žal, da kmečki zvezi ne uspe. Razlog za to vidi v tem, da so še vedno na oblasti tisti, ki so zahvali dandanašnje tržno zmedo.

J. T.

Sejmišča

BREŽICE — Sodeč po 189 do tri mesece starih pujskih in 32 prašičih, kolikor jih je bilo napredaj prvo avgustovsko soboto, je bil brežiški prašičji sejem dokaj živ. Kupčija je očito cvetela, saj je lastnika zamenjalo 106 pujskov, in sicer po 30.000 do 35.900 din za kilo žive teže, za 17 prodanih prašičev pa so novi rejci morali odšteti od 32.000 do 35.000 din za kilo žive teže.

NOVO MESTO — Na ponedeljkovem sejmu so imeli napredaj 240 prašičev, prodali pa so jih 180, in sicer po 600.000 do 1,5 milijona din za žival. Na sejem so rejci pripeljali še 12 pitancev, katerih cena je bila 26.000 din po kili žive teže, 2 žrebeti po 55.000 din po kili žive teže, 3 starejša govoda po 11.000 din za kilo žive teže in 3 junce po 26.000 din po kili žive teže.

Kmetijski nasveti

Zrak je sovražnik silaže

Najprej ponovimo: dišeča in slastna silaža, ki je primerno kislja (pH od 3,5 do 4) in konzervirana z mlečno kislino, je tako rekoč idelna živinska krma. Do nje se pride le s strokovno pravilnim, natančnim in temeljitim delom, kar velja zlasti za tlačjenje in pokrivanje.

Odkar se uveljavljajo rentabilnejši koritasti silosi, dobiva to še odločilnejši pomen. Zaželeno hladno mlečno-kislinsko vrenje v krmi poteka lahko le brez prisotnosti zraka. Na ne dovolj stlačeni »gnezdih« se hitro naselijo plesni in gnilobne bakterije, kisl se kvari, smrdi in živina jo zavrača. Podobno je s površino silaže, če ni neprodušno pokrita. V koritastem silosu so izgube lahko zelo velike.

Silos je treba polniti kar se da naglo, silažno maso pa sproti tlačiti s traktorjem. Tlačenje naj bo tako temeljito, da se na koncu kolesa ne bodo več udarala, gladka površina pa bo omogočila tudi natančno pokrivanje s plastično folijo. Industrija v ta namen izdeluje polietilenske in PVC folije, pri čemer veljajo prve za trpežnejše, zlasti še, če so debelejšje. V svetu priporočajo debelino 0,2 mm. Silažni kup mora biti oblikovan tako, da se z njega voda lahko odceja, silos pa naj bo napolnjen do vrha zunanjih sten, da voda ne pronic v silažo.

Razume se, da morabit folija položena tako, da ostane cela in da silažo neprodušno zapira. Vendar tudi to še ne zadošča, folijo je najboljšo še prekriti s tanjšim slojem ilovice ali vsaj obtežiti z odsluženimi avtomobilskimi

PRESUHA KRMA ŠKODI — Kmetica iz okolice Škofje Loke se pritožuje zaradi težav, ki jih povzroča uporaba puhalnika tajfuna. Pri spravlju sena namreč nastane veliko drobirja in prahu, ki zamašita vse spranje in silke v strešni kritini. Ta nesnaga vpija vlago in s tem povzroča, da prej propadeta ostrejšje in kritina. Kdor uporablja puhalnik, mora prej zamenjati iz Kranja priporočila, da ostrejšje z notranje strani objemo z ivernimi ploščami, količina prahu pa se zmanjša tudi, če je seno ob spravlju ravno prav suho, torej ne presuho.

ali traktorski gumami. S tem ukrepom do polovice zmanjšamo možne izgube, ki jih povzroča dodatno osetnokislinsko ali maslenokislinsko vrenje, tako značilno za pokvarjeno kisl.

Za stolpne silose, ki na naših kmetijah še prevladujejo, stroka priporoča posebna plastična pokrivala v obliki posode, v katero je moč naliti vodo. Ta pritiska na posedajočo se silažo in sproti izriva zrak ter tako varuje pred nezahelenim dodatnim vretjem ali plesnijo.

Inž. M. L.

Bo pšenica nadomestila krmila?

Na novomeškem območju pogodbeni odkup pšenice dosežen, presežkov pa ne bo — Letina nižja zaradi muhastega vremena — Agrotehnika brez moči

NOVO MESTO — Te dni so pri novomeški kmetijski zadrugi že začeli izplačevati zasebnim kmetom pridelovalcem denar za odkupljeno pšenico, čeprav odkup še traja.

Od pogodbenih pridelovalcev, sklenjenih je bilo 270 pogodb, pa tudi od

drugih, so do sedaj že odkupili približno 550 ton pšenice in računajo, da bodo 564 ton s pogodbo podpisane pšenice le zbrali, vprašljivo pa je, ali se bodo izpolnila predvidevanja, po katerih naj bi

jave s pšenico, ki so jo kmetje že spravili v kašče in je prav tako kakovostno krmilo. Pšenice pa je letos, kljub sorazmerno slabši letini, tudi na novomeškem območju dovolj.

Zaradi izredno neugodnih vremenskih razmer se je žetev končala šele prejšnji teden. Tako dolge, več kot dvajset dni trajajoče žetve tukaj že dolgo ne pomnijo, saj je pšenica običajno pod streho že v dvanajstih dneh. Tudi pridelke je znatno manjši, zlasti zaradi obilne moče, ki je vsa predvidevanja še tam iz srede maja, ko so bile napovedi zelo optimistične, postvila na glavo. Proti boleznim se zaradi tega ni bilo moč uspešno boriti pa tudi gnojenje je dajalo hudo različne rezultate, odvisno od podlage in vrste posevka. Kmetijska znanost in tehnika je bila zaradi suhe zime in dolgotrajne moče v času cvetenja in zorenja žita tako rekoč brez moči in kmetijski pospeševalci sami priznavajo, da je bila količina pridelka odvisna predvsem od srečnih naključij. To velja tako za zasebno kot za družbeno proizvodnjo.

T. J.

Slovenija

Otrobi dražji od pšenice

Zaradi preznikih odkupnih cen in slabega vremena je bil odkup belokranjske pšenice pičel

METLIKA, ČRNO MELJ — V vsej Beli krajini je bil letošnji pridelok pšenice pičel, za kar so bile krive zlasti slabe vremenske razmere. Zaradi mile zime in obilnih spomladanskih padavin je pšenica polegala, napadala jo je rja in pepelasta plesen. Žetev so prekinjali dež, neurja, nalivi, v velikem delu semiške krajevne skupnosti in v metliški občini na poljih od Lokvice do Dragomlje vasi pa je pustila toča. Ker je pšenica marsikje polegla in jo je prerasel plevel, je bilo kombiniranje otežkočeno.

Vse to pa je povzročilo, da je v črnomaljski občini pridelok manjši za 30 do 40 odst., v metliški pa bi bil ob ugodni letini po ocenah odkup večji do 70 odst. V črnomaljski občini, kjer je bila pšenica posejana na 700 do 800 hektarih, se pridelok giblje od 1.500 do 5.000 kilogramov na hektar. Čeprav je imela kmetijska zadruga z Žitom pogodbo za

zamudilo za 3 dni, bojijo pa se, da bo zamuda tudi pri naslednjih izplačilih.

V metliški občini, kjer so lani zasejali pšenico na okrog 550 hektarih, so odkupili 307 ton zrnja, od tega 77 ton z družbenih polj. Z Žitom pa so imeli pogodbo za 300 ton. V družbenem sektorju so na hektarju polj poželi 3.900 kilogramov, v zasebnem pa 3.200 kilogramov. V Metliški kmetijski zadrugi pohvalijo, da je bila pšenica lepo zreła, vendar pa je vsebovala veliko vlage. Da so kljub slabi letini izpolnili obvezo do Žita, se imajo za to zahvaliti hitremu odkupu, s katerim so začeli takoj, ko so kombajni poželi prve njive. Lani Metličani zrnja sicer niso prodali, ampak so ga sami mletli in pekarnam prodali moko. Letos pa v kmetijski zadrugi nimajo denarja za zaloge, da bi si lahko privoščili odkup zrnja. Sicer pa so 3. avgusta, torej 10 dni po odkupu, v zadrugi že začeli z izplačili, čeprav Žito še ni nakazalo denarja. Republiško premijo pa bodo kmetje dobili pozneje, takrat, ko jo bo izplačal republiški sis za pospeševanje pridelave hrane.

M. BEZEK-JAKŠE

POSKUSNA SETEV PŠENICE

METLIKA — Lansko jesen so v tukajšnji kmetijski zadrugi posejali poskusne sorte pšenice, poskus pa so strokovno spremljali in dajali navodila iz novomeške enote Kmetijskega zavoda Slovenije. Najbolj rodne in primerne sorte bodo pospeševalci jeseni priporočili za setev kmetom. V izboru bo 5 sort iz srednjega zoritvenega razreda, ker bi radi dosegli, da ne bi bilo zasejanih preveč zgodnjih in poznih sort, saj bi se le tako lahko izognili tudi številnim problemom s kombiniranjem.

● V Metliki bodo kmalu dobili 50 ton semenske pšenice, naročila zanjo pa sprejemajo tudi v črnomaljski kmetijski zadrugi. Seme, ki ga bodo posejali na poljih, za katera bodo podpisali pogodbo, bodo regresirali 20-odstotno. Predvidevajo pa, da bo semenska pšenica traktor dražja od merkantiline.

odkup 330 ton zrnja, po republiških normativih pa bi ga morala odkupiti 520 ton, so kmetje do pretekega tedna, ko je bilo odkupa skoraj konec, oddali le 200 ton pšenice. Vzrok za tako majhen odkup je bila izredno nizka cena, ki je bila za 2. kvaliteto zrnja, potem ko so odšteli stroške sušenja in odkupa, le okrog 4.200 din in 180 din republiške premije za kilogram. V črnomaljski menijo, da bodo kmetje počakali, če bo morda pozneje odkupna cena pšenice kaj višja, ali pa bodo pšenico pokrmili živalim, saj veljajo otrobi že več kot 5 tisočakov. V črnomaljski kmetijski zadrugi se razburjajo nad Žitom tudi zaradi nerednega plačevanja. Čeprav je objavilo, da bo plačevalo pšenico vsakih 10 dni, pa je že pri prvem plačilu

B. D.

IZLET VINOGRADNIKOV

ČRNO MELJ, METLIKA — Društvo vinogradnikov Bele krajine bo pripravilo za svoje člane v soboto 26. avgusta, izlet na kmetijsko živilski sejem v Gornjo Radgono, obiskali pa bodo tudi enega izmed vinogradnikov. Prijave bodo do četrta, 17. avgusta, zbiral: Janko Banovec iz kmetijske zadruge Črnomelj, Martin Kramarič iz metliškega zdravstvenega doma ter Mirjana Bukovec iz Semeča št. 8.

PŠENIČNO ZRNJE JE SUHO — Posnetek je iz Viher, kjer kmetje sušijo pšenico za lastne potrebe in praznem gasilskem domu. Kombinatu so jo že oddali, čeprav s ceno niso zadovoljni. Letina je bila povprečna. Imeli so srečo, ker imajo njive na pečenih tleh Krškega polja, kajti na močvirnatih predelih je voda naredila veliko škode. (Foto: J. Tepepy)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Rešujemo grozdje!

Ne samo toča, ki je, poleg ostale škode, povzročila ogromno škodo v vinogradih v Posavju, nekaj manj pa drugod po Dolenjskem in v Beli krajini, tudi deževno vreme je pripomoglo, da v zadnjem času v vinogradih povzroča škodo na grozdu še peronospora, oidij, pojavlja pa se tudi že botritis, gniloba grozdja. Mnogi vinogrdniki so v dvomu, ali naj v avgustu, ko grozdje dobiva »moko«, še nadaljujejo z rednim 7 do 10-dnevnim škropljenjem vinogradov s fungicidi (škropljenje z insekticidi ne pride več v poštev) ali ne. Da je to potrebno, nam pove Kmetijski inštitut Slovenije, ki je v dnevniku Delo (3/8 1989 str. 10.) dal naslednje

OBVESTILO VINOGRADNIKOM

«Zadnje obilne padavine, ki so zajele vso Slovenijo, so z vinske trte izprale kontaktne fungicide. Zato je treba po vseh vinogradih območjih Slovenije vinsko trto ponovno škropiti proti peronospori, oidiju in kjer je potrebno, tudi proti sivi grozdni plesni. Za preprečevanje pojava peronospore priporočamo sedaj uporabo predvsem pripravkov na osnovi bakra, kot so cupraplau Z, cupoprin, bakreno apno in druge. V vinogradih, kjer se je pojavila peronospora, lahko izjemoma uporabimo tudi kombinacijo sistemnega in kontaktnega fungicida, kot je npr. ridomil MZ.

Škropivu proti peronospori obvezno dodamo cosan ali karathane za preprečevanje pojava oidija.

V vinogradih, kjer je nevarnost pojava sive grozdne plesni, škropivu lahko dodamo še sumilex, ali roval ali ronilan, vendar po programu zatiranja le bolezni. Zato upoštevajte sredstvo priložena navodila.

Čeprav je ponatis tega obvestila v Dolenjskem listu kot tedniku bolj pozna, sodim da ni prepozno, saj mnogi bralci Dolenjskega lista niso naročniki dnevnika Delo, poleg tega pa je bilo

obvestilo v Delu objavljeno na 10. strani med športnimi novicami, ki jih mnogi ne berejo. Ker se slabo vreme skoraj vsakodnevnimi plohami nadaljuje še v avgustu, se izpiranje fungicidov, s katerimi skušamo varovati trto, nadaljuje, menjaajo se padavine z vmesnimi vročimi urami pa dajejo idealne pogoje za razvoj glivic peronospore, oidija in botritisa. Vse to nas sili, da trte redno varujemo pred temi boleznimi s fungicidi, ki so na voljo. To delo, ne glede na »moko« na grozdu, lahko nadaljujemo do 20. avgusta, to je do časa, ko se začne mehčati grozdne jagode srednje dozorevaljoč sort grozdja.

Preventivni ukrepi

Poleg zaščite grozdja s kemičnimi sredstvi — fungicidi je zelo važno, da čimprej pomagamo obvarovati trse, in s tem grozdje, pred peronosporo in gnilobo z mehaničnimi, preventivnimi posegi. Zato odstranimo pri trtah mlade zalistnike in vrhove mladik, saj so ravno ti deli trte najbolj izpostavljeni napadom peronospore, ki se iz tako napadenih delov trte seli na grozdne jagode. Obenem pri tem delu posamezne napadene grozdne jagode hkrati odstranimo z grozdov, da ne bodo okuževale zdravih jagod.

Proti gnilobi grozdja se uspešno branimo z odstranitvijo odvečnih, po navadi poškodovanih in odmrlih listov iz bližnje grozdja. Ti odvečni listi zadržujejo vlago okrog grozdja in s tem ustvarjajo ugodne pogoje za razvoj glivice botritis kot glavnega povzročitelja gnilobe grozdja. Odstranitev vlage okrog grozdja in z večjim dostopom sončnih žarkov do grozdja je možno znatno zmanjšati in celo preprečiti gnilobo grozdja.

Letošnje slabo vreme podaljšuje mnoga dela v vinogradih krepko v avgust. Čeprav bomo s temi deli le resili mnogo pridelka grozdja in vina, ne kaže, da bomo pridelali posebno dobro kapljico, saj pregovor pravi, da »česar julij ne skuha, avgust in september ne moreta več speči«.

DT

Obdelajo vsak kos zemlje

DOBRNIC — Ako morda kdo ne verjame, da suhokrajinska zemlja le ni tako skopa, kot bi pomislili, naj se oglasi pri Pekoljevih v Dobrnicu. 52-letna gospodinja Marija Pekolj je ena prizadevnejših članic tukajšnjega aktiva

Marija Pekolj

kmečkih žena in njena skrbna roka se pozna seveda tudi pri kmetovanju. Ob nekaj več kot pet hektarjev zemlje (od tega je okrog 2 ha obdelovalne) imajo še 80 arov zemlje v najemu, a bi se bolj tekoče preživljali zgolj od kmetovanja, če ne bi Marijin mož prinašal še plačo iz Litostroja.

Navkljub temu, da imajo sami ali v strojni skupnosti z vaščani vso potrebno mehanizacijo, pa je, čeprav sta Pekoljeva še povsem pri močeh, še kako dobrodošla tudi pomoč otrok. Ena večjih zagat za nadaljnji razvoj kmetije (poleg tega, da je občutno premalo zemlje za smotrno gospodarenje) je to, da je domaćija utesnjena in je ni kam širiti.

«Pred 12 leti smo obnovili hišo, dve leti pozneje pa še hlev. V hlevu imamo zdaj 5 krav. Lani smo oddali okoli 8.000 litrov mleka. Kaj nam kmetom pomaga, če se odkupne cene za mleko in druge pridelke popravijo, ko pa grejo takoj še druge cene gor in se ne pozna prav nič v žepu. Krompirja smo doslej največ oddali-trebanjski kmetijski drugi 18 ton, lani ga je bilo čez 10 ton, letos pa računam, da ga bomo oddali kakšnih 6 ton. Tudi pšenice ne sejemo le zase. No, ko me že sprašujete, kako ocenjujem razvojni projekt FAO za Trebnje, moram povedati, da smo pri nabavi škroplilnice dobili 25 odst. posojila. Eni so veliko dobili, drugi malo, nekateri pa nič,« pravi Marija Pekolj.

P. PERC

Slovinu zlato za cviček

Slovin iz Brežic je na ocenjevanju vinskih vzorcev za vinski sejem v Ljubljani prejel eno zlato in dve srebrni medalji — Na ogled arhivska vina

BREŽICE — Slovincem je prineslo mednarodno ocenjevanje vinskih vzorcev za 35. sejem v Ljubljani dve presenečenja. Glavna atrakcija je bila proglasitev čluba slovin iz ormoške kleti za šampion med šampanjci, za DO Bizeljsko-Brežice pa zlata medalja za cviček iz dolenskih vin in bizeljsko-sremskega vinorodnega okoliša. Srebro so strogi ocenjevalci z vsega sveta prisodili modri frankinji 1988 in sau-

vinogru (— izbor 1987). Obe nagrade ni vini sta iz bizeljsko-sremskega vinorodnega rajona.

O tem, da so jugoslovanski proizvajalci dobili lete manj medalj, smo že poročali. Ne gre za slabšo kakovost, je dejal glavni Slovinov enolog v Brežicah inž. Roman Šepetavc, ampak za drugačen način ocenjevanja. »Pri nas ocenjujejo vina po 20-točkovnem sistemu, v Ljubljani po 100-točkovnem, in sicer po metodi negativnih točk,« je pojasnjeval. Tako sme na primer imeti vino za veliko zlato medaljo od 0 do 6 kazenskih točk, za zlato 7 do 8 in za srebrno od 9 do 12. Našemu sauvignonu — izboru 87 — se je tako primerilo, da je imel eno odbitno točko preveč in mu je za las ušla zlata medalja, sauvignon 1988, ki je na našem ocenjevanju po zakonu o vinu dobil najvišje ocene, pa je ostal brez medalje. Iz Brežic smo poslali na ocenjevanje štiri vzorce, za več se nismo odločili, ker je to precejšen izdatek.

Enolog Šepetavc je nato omenil, da buteljčno klet v brežickem gradu spreminjajo v arhivsko. Prostora imajo za 5 tisoč steklenic. Arhivska vina si je mogoče ogledati, za zdaj manjka le še ureditev degustacijskega prostora. Butelje so začeli arhivirati 1986. leta in s tem so izpolnili zahtevo, da mora biti arhivsko vino vstekleničeno najmanj tri leta. V degustacijskem lokalu bodo obiskovalci lahko poskusili vsa vina delovne organizacije Bizeljsko-Brežice.

J. TEPEPY

V CERKLJAH SO SE POMERILI TRAKTORISTI

CERKLJE OB KRKI — Mladi združniki in člani toka Kooperacija so 6. avgusta na posestvu Agrarie tekmovali v traktorskem oranju. Odzvalo se je 17 udeležencev iz brežiške občine. Tekmovali so z dvobrazdnim in trobrazdnim plugom. Komisija je preverila tudi njihovo teoretično znanje. V skupini mladih združnikov z dvobrazdnim plugom je zmagal Igor Kostevc iz Dečnega sela, med člani je bil z dvobrazdnim plugom prvi Ivan Curhalek z Mosteca, s tribrazdnim plugom pa se je v skupini članov uvrstil na prvo mesto Franc Vognric iz Curovca. Med mladimi združnicami je bila zmagovalka Monika Novosel iz Perišča, v skupni uvrstitvi pa je osvojil največ točk Ivan Curhalek. Na regijskem tekmovanju v Krškem, ki bo v nedeljo, 13. avgusta, bo brežiško občino zastopalo 8 traktoristov oziroma prva dva iz vsake tekmovalne skupine.

Novo mesto dobiva blagovnico

Na za mnoge še vedno sporni lokaciji na Novem trgu že raste nova blagovnica — Tudi dozidek pošte, garažna hiša in poslovno-trgovski objekt

NOVO MESTO — Sredi Novega mesta, na Novem trgu, je že dlje časa gradbišče. GIP Pionir bo tu — lokacija je za mnoge upravičeno neprimerna in celo sporna z več vidikov — zgradil na osnovi zadnjega načrta iz leta 1979 za kare »L« na Novem trgu in v skladu s sedanjim občinskim družbenim planom blagovnico z zakloniščem, trgovsko-poslovni objekt, podaljšek pošte stavbe in garažno hišo. Vrednost blagovnice, zaklonišča, 105 parkirnih mest za blagovnico in pripadajoče zunanje ureditve, kar naj bi bilo zgrajeno v prvi fazi, je ocenjena na 15,63 milijona nemških mark.

»Blagovnica z zakloniščem bo imela 7500 m² uporabnih površin v petih etažah, petetažni bodo sicer vsi objekti v okviru kareja L. V kleti blagovnice bodo skladišča in prostori za instalacije. V etaži A bo samopostrežba, bife, popravilnica čevljev, izdelava ključev in podobno. Etaža B je predvidena za usnjeno galanterijo, modne dodatke, zlatarstvo, cvetličarno, slaščičarno. Etaža C so projektanti namenili prodaji tekstila, konfekcije in za pizzerijo, etaža D pa naj bi bila namenjena prodaji bele tehnike, svetil in talnih oblog. Klet je že

POZIDAVA NOVEGA TRGA

skoraj v celoti prodana, za etažo A in B se še vedno pogovarjamo o prodaji oz. nakupu z Emona-Dolenjko (ki je bila sicer najbolj zainteresirana za blagovnico na Novem trgu — op. p.), za etažo C in D pa smo poslali ponudbe še 14 drugim trgovskim organizacijam, v glavnem slovenskim, in upamo, da s prodajo le ne bo večjih težav, saj je precej zanimanja. Razgovori o prodaji bodo že v avgustu, pravi gradbeni inženir Slavko Strmec, vodja projekta Novi trg v Pionirjevem tozdu TKI.

Objekt B z zakloniščem bo imel okrog 5300 m² uporabnih površin. Po programu sta zadnji dve etaži namenjeni poslovni dejavnosti, spodnji dve pa trgovski, medtem ko bodo v kleti energetski in pomožni prostori. Objekt se ni prodal, Pionir, ki sicer ves kar zida po sistemu gradnje za trg, delno za znanega in delno za neznanega kupca, je razposlal zanj predkupne pogodbe. Za manjšo trgovske lokale je zanimanja dovolj, manj pa vsaj zaenkrat za poslovne prostore. Prizidek k pošti bo imel 3500 m² površine, sedaj imajo za to stavbo naročene glavne projekte.

Za potrebe novih stavb v kareju L in za sedanje v okolici bodo v atriju kareja v dveh podzemnih etažah zgradili 335 parkirnih mest. Dovož do njih in tudi do drugih objektov bo — kot so se nekako le sporazumeli — skozi drevored pri kri-

Inž. Slavko Strmec

parkirišča, ki so zaradi podzemne izvedbe seveda precej podražila investicijo, pa imajo. Zunanja ureditev okrog

Se bodo rane zacelile?

Nič prijetne za oko, a nujno zlo, to so peskokopi in kamnolomi v dolenski pokrajini — Gozdarji bodo peskokop v Soteski sproti sanirali

STRAŽA — Slučajnega obiskovalca doline Krke, očaranega nad naravnimi lepotami, zbedejo v oči ogromne bleščeče lise, ki se kot rakaste tvorbe zajedajo v sicer v gozdom porasla pobočja dolenskih gričev. To so razni peskokopi in kamnolomi, največja med njimi sta sedaj nad Cerovim logom v gorjanskem masivu, ter pod Prelogami nad Sotesko, najdemo pa jih, sicer manjše, tudi v bližini Žužemberka in drugod.

Tudi domačinom te rane v bližnji okolici niso všeč, izražajo bojazen, da bi se zaradi velikih posegov v naravo spremenila mikroklima, saj se dobro zavedajo, kaj pomeni varovalni pas gozda. Vendar so kamnolome in peskokope v nedra dolenskih hribov ljudje odpirali že od nekdaj. Res da ne tako velika, vendar so vedno potrebovali material za gradnjo naselij in cest.

Tako razmišlja tudi gozdni inženir Danilo Kure, vodja tozda Transport in gradnje pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto, ki upravlja peskokop pri Soteski: »Če bi peska ne kopali mi, potem bi ga pač nekdo drug, saj je za številne gradnje potreben, verjetno pa bi se zgodilo, da bi odpirali, če druge možnosti ne bi bilo, tudi številne črne peskokope, kar bi bilo še slabše. Resda naš peskokop sedaj nudi dokaj grdo podobo, vendar se tega mi gozdarji zavedamo še bolj kot kdo drug in bomo storiли vse potrebno, da bomo, ko bodo za to dane možnosti, peskokop postopoma zopet ozelenili. To je predvideno že v elaboratu in dovoljenju za izkoriščanje, ki ga je leta 1970 izdal Geološki zavod iz Ljubljane, stalni nadzor nad našim delom pa opravlja republiški rudarski inšpektorat.«

Po podatkih, ki jih je posredoval inž. Kure, je celotna ograjena površina pes-

stavb v kareju in v njegovem atriju bo narejena v skladu z zahtevami urbanistov in lokacijske dokumentacije. Poleg vseh priključkov do stavb bodo tudi rekonstruirali Cesto komandanta Staneta ter naredili novo povezovalno cesto z Jerebovo ulico. Za ogrjevanje bodo objekti priključeni na novi toplovod iz tovarne zdravil.

»Novi trg bomo zazidovali postopno. Do novembra 1990 naj bi bila zgrajena blagovnica, zaklonišče in garažna hiša z neposredno zunanjo ureditvijo in dostopi za to, objekt PTT in objekt B pa do četrte gradbene faze. Slednja naj bi bila dokončana v letu 1991 oz. morda tudi prej, pač odvisno od razpoložljivih sredstev. Letos pa nameravamo zgraditi zaklonišče in kletno etažo blagovnice, če pa bodo znani kupci, ki bodo tudi dali denar in če bo vreme naklonjeno, potem bomo gradili še naslednje etaže blagovnice,« pravi Strmec.

Z. L.-D.

kokopa velika 3 ha, pesek pa kopljejo na površini 2,7 ha, in sicer v šestih terasah. Letno nakopajo 55 do 65 tisoč m³ peska, iz katerega pridobijo deset različnih frakcij, od tega porabi Gozdom gospodarstvo približno 20 odst. za svoje potrebe, ostalo proizvodnjo pa proda gradbenim podjetjem, cestarjem in privatnikom. Korist od tega imajo tudi različne krajevne skupnosti, ki kar zasipavajo gozdarje s svojimi prošnjami za pomoč. Celotna zaloga, ki naj bi jo izkoristili, je ocenjena na 2 milijona m³, zato bo peskokop odprt še precej časa.

S pogozdovanjem bodo pričeli postopoma, od zgoraj navzdol. Če se bo

RANE V POKRAJINI — Da se bodo ta in podobne rane v dolenski pokrajini zopet zacelile, bo treba počakati še precej let, kajti potrebe po gradbenem materialu so velike. (Foto: T. Jakše)

izkazalo, da zgornje terase, kjer bi verjetno še lahko posegli kakih 50 m v globino, ne bo več možno izkoristiti, bi to pogozdili že letos ali prihodnje leto. Tako bi se ta velika rakasta tvorba v hribu pod Prelogami počasi le začela umikati v dolino.

Letošnje obilno deževje izkoriščanju peskokopa ni bilo naklonjeno, saj razmnoženega peska ni moč presejati, povzročilo pa je tudi druge nevarnosti. Meteorne vode, ki se stekajo z velike odprte površine, je treba speljati do Krke, odprte površine, ki je bil prvotno predviden in naj bi bil v dolino speljan mimo Hudičevega stolpa v Soteski, pa sedaj ni več dovoljeno zgraditi, zato bodo morali poskrbeti, da bo voda otekala v dolino po kanalskih ceveh.

T. JAKŠE

V KOVINARJU GLASOVALI ZA ODCEPITEV OD SCT

ČRNOMELJ — Pretekli teden je bil v Kovinarju, črnomaljskem tozdu SCT, referendum za odcepitev od matične delovne organizacije. Izpeljava odcepitve je tudi ena izmed nalog začasnega kolektivnega poslovnega organa. Referendumu so se udeležili vsi delavci Kovinarja, razen štirih, ki so bili na dopustu, proti odcepitvi pa je glasoval eden. Sicer pa se proti sklepu o odcepitvi lahko pritožijo katerikoli tozdi v SCT, ki meni, da bi bili z odcepitvijo prizadeti njegovi interesi, v tem času pa si lahko premislijo tudi delavci v Kovinarju.

VSE JE ŠLO ZA MED

KOČEVJE, RIBNICA — Mercator-Trgopromet Kočevje je prejel 70 ton sladkorja (za občini Kočevje in Ribnica), ga prepakiral in tudi vsega hkrati dal v ponedeljek v prodajo v vseh svojih trgovinah. Vsak kupec ga je lahko dobil le po 5 kg. V ponedeljek so bile spet prvič po mnogih letih vrste v trgovinah z živili. Moke pri Trgoprometu se niso dobili in ne vedo, kdaj jo bodo. Podobno je tudi z oljem, za katerega pa predvidevajo, da ga bodo lahko prodali le po liter vsakemu kupcu. V kočevski Nami so v ponedeljek dobili in razprodali 10 ton cenejšega sladkorja in 800 kg moke tipa 850. Moko so prodajali v zavrtkih po 25 kg, slakov pa v vrečah po 10, 5, 2 in 1 kg. Vse to cenejše blago so seveda hitro razprodali. Olja v ponedeljek še niso dobili.

NEVARNIH ODPADKOV NI

KOČEVJE — Poročali smo, da so nekateri delegati občinske skupščine Kočevje zastavili vprašanje, ali je res, da na zaprti prostor kočevske občine vozijo od drugod razne nevarne odpadke. Prispel je odgovor republiškega sekretariata za notranje zadeve, da na njihovem delu zaprtega območja ni nobenega odlagališča nevarnih odpadkov in da bodo dali še preveriti, če in kakšno onesnaženost (vode, zraka, živil) povzročajo njihova dejavnost.

BUTORAJ JE PRAZNOVAL

BUTORAJ — 1. avgusta 1942 je bil požgan Dolnji Butoraj, več prebivalcev pa so odpeljali v internacijo. Prav ta dan so si v krajevni skupnosti Butoraj izbrali za svoj praznik in letos so ga praznovali minulo soboto. Pripravili so proslavo s kulturnim programom, s katerim so se predstavili domačini, športnemu društvu pa so ob desetletnici dela podelili priznanje Osvobodilne fronte.

SEZONSKO ZNIŽANJE V BETI

METLIKA — V industrijski prodajni Beti v Metliki velja do konca avgusta sezonsko znižanje cen za artikle iz kolekcije pomlad — poletje 1989. Tako je moč od 30 do 50 odst. ceneje kupiti majice, kratke hlače, kopalke, komplete za plažo in obleke za prosti čas.

PANIKA OKROG NAKUPA SLADKORJA

METLIKA — Moka in olje iz zveznih rezerv sta povzročila vznemirjanje tudi v Metliki. Krajani z debeljšimi denarnicami so vozili domov cele vreče sladkorja, manj premožnejši sloji prebivalstva pa so jih lahko zgoj opazovali. Zlobno bi bilo predvidevati, da bodo tisti, ki so si ustvarili zalogo, preprodajali kupljene količine, bolj verjetno gre le za vinogradnike, ki se zavedajo, da trgavci ne več daleč in da je letos bolj malo sonca. Kislo vino pa ne gre nikomur v slast.

Krajše trpljenje za predice?

V metliškem Novoteksu je 70 delavcev ekonomski presežek — Že 10 mesecev ne zaposlujejo nanovo — Jim bo uspelo z beneficirano delovno dobo?

METLIKA — V tukajšnjem Novoteksovem tozdu Predilnica zadnjih nekaj let ugotavljajo, da dosegajo zastavljene cilje. Uspešni so pri proizvodnji, saj povečujejo produktivnost in kvaliteto izdelkov ter dobro gospodarijo z zalogami obratnih sredstev.

Toda vsi njihovi ekonomski učinki so izničeni zaradi zmešnjave na jugoslovanskem trgu. Zato imajo likvidnostne težave, na katere so bili zaradi velikega dviga cene denarja premalo pripravljeni. Novoteks namreč nima dovolj lastnih sredstev, zato mora namerjati izredno draga kratkoročna posojila.

Kljub vsem tem težavam pa se v metliškem Novoteksu na vso moč trudijo, da bi izkoristili vse notranje rezerve, da bi bila produktivnost še večja. Sedaj je v tozdu zaposlenih 335 ljudi, po besedah direktorja Miomira Čikića pa 70 delavcev predstavlja ekonomski presežek. »Lahko bi govorili tudi o socialnem ali

političnem presežku, nikakor pa ne o tehnološkem, saj že nekaj časa ni bilo posebnih vlaganj v obstoječo tehnologijo,« pojasni Čikić.

Še pred dvema letoma je bilo v tukajšnjem Novoteksu zaposlenih 50 ljudi več kot danes, toda z boljšo organizacijo dela jim še vedno uspe narediti po 1.600 ton preje na leto kot nekdanji. 1.600 ton pa bi bilo moč spresti tudi s 70 delavci manj, ki pa jih ne namerjavajo postavljati na cesto, pač pa ob upokojitvah ne bodo zaposlovali novih. Upokojitve so tudi edini odliv delovne sile, saj tistih, ki bi odhajali iz tozda za boljše delom, tako rekoč ni. Je pa zato veliko prošelj za zaposlitev, vendar od lanskega okto-

CESTNA ZAPORA — Na pobudo družbenopolitičnega zbora in z dovoljenjem pristojnega republiškega organa so zaprti do 30. septembra glavno cesto skozi Kočevje. Komunala, ki je zaporo izvedla, je predlagala vsem trgovskim poslovalnicam, naj bi tu namestili stojnice in prodajali svoje blago. Zapora je bila deležna kritik in pohval. Direktor Komunale pravi, da vse pobude in predloge občanov o tej zapori zbirajo in da jih bodo upoštevali prihodnjo turistično sezono. (Foto: J. Prime)

EKOLOŠKO POSOJILLO?

KOČEVJE — Občini Kočevje in Ribnica si prizadevata urediti skupno odlagališče komunalnih odpadkov, občina Črnomelj pa je od tega skupnega dogovora odstopila. Lokacija odlagališča še vedno ni dokončno izbrana, ker krajani Mozlja in okolice (kjer je sedaj odlagališče in naj bi bilo tudi novo) nasprotujejo predlagani lokaciji. Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora je te dni obvestil občinske skupščine, da svetovna banka ponuja tudi Sloveniji posojilo za urejanje različnih ekoloških razmer. Posojilo bi znašalo do 50 odst. vrednosti investicije s triletnim moratorijem, doba vračanja je 15 let, obresti pa 8,5 odstote. Predsednik kočevskega občinskega izvršnega sveta Anton Turk meni, da bi bilo tako najetje posojila smotno, in sicer za novotrajne zadeve, da na njihovem delu zaprtega območja ni nobenega odlagališča nevarnih odpadkov in da bodo dali še preveriti, če in kakšno onesnaženost (vode, zraka, živil) povzročajo njihova dejavnost.

Utesnjeni poštarji

Denarja za razširitev črnomaljske pošte ni

ČRNOMELJ — Stavba tukajšnje pošte je bila zgrajena leta 1961 kot spomenik kurirjem in vezistom med vojno, denar zanjo pa so združila vsa slovenska PTT podjetja. Za takratne razmere je bila pošta sodobna in dovolj velika, že nekaj let pa tukajšnji poštini uslužbenci čutijo veliko prostorsko stisko.

Še na najboljšem je telefonska centrala, kjer je bilo ob otvoritvi prostora za 200 števil, sedaj pa je številček že desetkrat več in ker so že vse zasedene, znova čakajo na razširitev. Za povečanje telefonske centrale pa imajo še dovolj prostora. Za približno dvakrat se je od otvoritve povečalo število poštinskih uslužbencev, medtem ko je delavcev tehnične službe za vzdrževanje telefonskih naročnikov in odstranjevanje napak kar 5, dolga leta pa je bil le eden.

Vse to povzroča prostorsko stisko pismonoš, vzdrževalcev, ni dovolj prostora za shranjevanje paketov. Poleg tega nimajo niti garaž za službena vozila. Na srečo imajo vsaj novo opremo za poslovanje s strankami pri okencih, a tudi tu je gneča ob izplačilih osebnih dohodkov.

Prostorske možnosti za razširitev črnomaljske pošte sicer so, saj imajo za stavbo še veliko parcelo, a žal ni denarja. Dograditev so imeli v načrtu že pred leti, zaradi pomanjkanja sredstev pa so upi splavali po vodi.

REZERVNI DELI — Občan, ki je željal spraviti v red šest let staro katrco, se je seznanom, ki mu ga je dal mehanik, zatekel v trgovino IMV z rezervnimi deli in vprašal, koliko bi vse skupaj stalo. Naračunali so mu za staro milijardo in pol končnikov in podobnega drobiža. Ker toliko ni vredna cela katra, se je možak odpravil na konec Tržaške ceste (torej v Trst) in tam vse omenjeno in še več dobil za okoli 700 starih milijonov. Razumevali so, da li (kaj pa sta konec koncev dve pesti vijakov in gumic) tudi cariniki in obnovevalci katrca že drvi po cestah. Nekoliko zaporo pa samo, ko pelje mimo IMV.

BANKE — Stranka si je v eni od novomeških bank zaezela ne tako veliko vsoto svojega denarja. V banki tistega dan kot običajno niso imeli velikih bankovcev, nekaj kilogramov papirnatega drobiža so naložili v kartonsko skatlo in vs skupaj dali varčevalki. Zanimivo je, da je bila skatla tako velika, da je niso mogli ročiti skozi okence za poslovanje. Prinesli so jo čez vrata naokoli. Vse bosta meden rešila bankovca za milijon in dva, še kaj neje pa itak ne bo več denarja.

Ena gospa je slišala, da v primeru če bi novo avtobusno postajo delati točno po projektu, avtobusi ne bi mogli zaviti nanjo. Učeni inženirji namreč očitno ne vedo, na kolikšno prostora lahko obrne avtobus.

Sprehod po Metliki

V TEJ NAŠI RUBRIKI SMO ŽE PISALI O TEM, da so v metliški občini komunisti, ki plačujejo mesečno članarino, kakor se jim zljubi. Pisec teh vrstic pa zna »avantgardiste«, ki nakazujejo metliki komu občinskemu komiteju ZK nameniti nekaj starih milijonov le pet tisočakov. Pojav ni od včeraj, vendar so »prestopniki« poklicani na razgovor s sekretarjem in le zdaj. Menda se ni pričela uresničevati naša napoved, da se bo to zgodilo takrat, ko bo pričelo primanjkovati denarja za sekretarjev osebni dohodek?

ČETUDI SO POČITNICE, učitelji Srednje šole tekstilne usmeritve Metlika bento nad osebnimi dohodki, ki so primerjavi z osebnimi dohodki drugih srednješkolskih in osnovnoškolskih učiteljev nižji že kar za dva (nova) milijona. Srednja šola tekstilne usmeritve je tozod delovne organizacije Beti, zato se tudi njihovi osebni dohodki ravnavo po osebnih dohodkih te delovne organizacije. V zadnjem šolskem letu so učitelji te tekstilne šole že za dan prekinili delo zaradi pre nizkih osebnih dohodkov, zato je septembra pričakovali kaj podobnega, seveda če se zadeve ne bodo premaknile s točke, 1. pomeni zaostajanje osebnih dohodkov z solniki in SRS.

MATJAŽ RUS, satirik in glavni urednik Betnega glasila Vezilo, na naslovni strani zadnje številke tega časopisa pravi: »Vzdiguje veselje in revščini. Matjaž je začel den, da je med ljudmi vse manj smeha in dobre volje in vse več nezadovoljstva na tankimi kuvertami, v katerih je plača.« Rusu bi se morali ljudje kljub vsemu hilitati. Približno tako, kot se je angleški trgovec po bombardiranju Londona, ko je bil vrata svoje razrušene trgovine obesil na napis: »Danes bolj odprto kot druge dni.« Vrli Matjaž je verjetno pozabil, da se je bolj težko režati z napol praznim želocevo.

Črnomaljski drobir

CESTA — Komaj so se stroji, ki so urejali cesto proti Radencem, dobro ohladili, že so morali prostovoljno stopiti v akcijo Radenci. V neurjih, ki jih je bilo v predteklem mesecu obilo, jim je cesto skoraj odneslo v dolino. Razlog več tozde, da po asfaltirajo, kajti sodeč po vremenskih razmerah v zadnjem času, se bodo Radenci prej naveličali popravljati cesto, kot pa bo konec neviht v Beli krajini.

»INSPEKCIJA« — Pretekli teden so Müllerjevi gostilni zopet odprli vrata za stom, potem ko so jo približno mesec dni prenavljali. Že prvi dan so prišli v »inspekcijo« trije črnomaljski sekretarji občinskih, mladinski in sezelelejskih Domnevcev, da je bil obisk služben in da so jih za ogled pooblastili pravi črnomaljski inšpektorji, sicer redni »pregledovalci« Müllerjeve gostilne in njenih dobrot, a sedaj v glavnem na zaslužnih dopustih.

Drobne iz Kočevja

PIZZ BO DOVOLJ — Nekateri ljubitelji pizz so se razburjali, zakaj so pomalo prenehali peči to priljubljeno jed. Zvedeli smo, da so minuli teden z čeli peči pizz v restavracijah Jezero in Center. Pizz je torej dovolj, le denarja zanje je v žepih občanov bolj malo.

DOGRAJUJEJO POT — Pot za Rimovo, vzporednico s Kidričevco ulico, dograjuje Komunala. Ob njej bodo parkirna mesta za stanovnice v stolpnih. Pot in parkirna mesta bodo asfaltirali.

Še preveč predsodkov o Romih

Bodo udeležene tečajja za čistilke dobile redno zaposlitev?

ČRNOMELJ — Potem ko je 14 Romk iz črnomaljske občine junija končalo dvomesečni teoretični del tečajja za snazilke, je bila naloga skupnosti za zaposlovanje, da jim poišče še dvomesečno delo v delovnih organizacijah. Večini je čez poletje uspelo začeti opravljati tudi praktični del tečajja, prva, ki je začela z njim, pa je bila Marjana Hodorovac.

Nada Zagar, Marjanina začasna šefinja, sicer pa direktorica Zavoda za izobraževanje in kulturo (Zik), je povedala, da je bil program tečajja zelo dober in vsestransko zasnovan in da so se tečajnice na njem z marsičim prvič srečale. Pohvalila pa je, da s Hodorovčevno nimajo težav in da dobro dela, problem zanjo in za ostale pa bo, če ne bodo dobile službe. Potem bo nezadovoljstvo še večje, kot je bilo doslej, saj je marsikatera šele sedaj spoznala, da obstaja tudi drugačno, bolj normalno življenje, kot ga je bila navajena.

Tudi Marjana je potrdila, da rada dela in se dobro počuti v kolektivu, v katerem gledajo nanjo povsem neobremenjeno, čeprav je Romka.

Karolina Mišica in Marjana Hodorovac

»Prihodnji teden mi poteče dvomesečni praktični del tečajja in skupnosti za zaposlovanje so obljubili, da se bodo potrudili najti delo zame. Verjemite, da si sedaj, ko imam nekaj več znanja, zaposlitev še toliko bolj želim, tudi zaradi petih majhnih otrok, za katere dobivam na mesec le 200 tisočakov otroškega dodatka,« potoži Hodorovčeva.

Karolina Mišica, čistilka v Ziku, sicer pa Marjanina mentorica, je o svoji varovanki povedala le dobro. »Odično se razumeva, saj je Marjana pridna, dela ji ni potrebno kazati s prstom. Očitno je, da se hoče izkazati in tudi dokazati, da bi bila tako vestna tudi v redni službi. Redno prihaja na delo in ji popolnoma zaupamo. Ne razumem pa, da v nekateri delovnih organizacijah nočejo vzeti tečajnic na dvomesečno delo. Vse stroške namreč poravnava strokovna služba skupnosti za zaposlovanje. Gotovo so posredni predsodki o Romih, predsodkov pa v Ziku nimamo.«

M. B.-J.

Ribniški zobotrebci

BOSA KOVAČEVA KOBILA — Pregovor o boski kovačevi kobilici drži tudi za Ribnico. O tem se lahko vsak prepriča pri vstopu v prostore, kjer ima sedež ribniška samoupravna stanovanjska skupnost. Na vhodnih vratih te stavbe že dolgo manjka ključka, na hodniku pa je le grobi beton, čeprav bi tja sodile ploščice ali kakšna druga talna obloga.

Trebanjske iveri

NAŠ TOBOGAN — Upokojenec iz trebanjske okolice je preživel dopustniške poletne dni v Pulju. S seboj je imel tudi sto tisočakov, ki jih je prejel s pokojnino kot dodatek za rekreacijo. Kmalu je uvidel, da si z vsotico ne bo mogel kaj prida pomagati. Kar polovico dodatka je namreč moral odšteti ob nakupu karte za uro "vožnje" na toboganu. Omenjena prigoda samo potrjuje, da nas drsenje navzdol še kako drago stane.

PREVEČ, A PREMALO — V eni od trgovin na Mirni je osebe pred dnevi precej časa neuspešno poskušalo odpreti predal bliagane. Ko so naporu trgovcev končno obrodili sad, se je pokazalo, da je motnja v gibanju blaginjskega predala izrazil previsok kupček bankeovcev, ki se je zavoljo svoje razsežnosti zataknil. Nič čudnega, saj morajo že gospodinje za običajne nakupe nositi za cekanje denarja.

Novo v Brežicah

NEZGODE ZA ZABAVO — Bizejanci so zelo hvaležni slovenskim cestarjem, ker odlagajo gradnjo mostu čez Sušico. Tako bodo lahko izkoristili enkratno prilichnost za športno zanesene ljubitelje avtomobilskih skokov čez potok. Do zdaj so se namreč prevračali samo taki, ki za spretnostne vožnje nimajo pravih sposobnosti.

NOVA OPREMA, IN TO ČIMPREJ — Izdelovalcem usnjene galanterije se obeta dober posel. Avtobusni sprevedniki potrebujejo večje torbice, ker v sedanjih ni prostora za pettisočdinarske bankeovce; da bi si še dolgo pomagali s polivinilskimi vrečkami, se pa ne spodobi.

Krške novice

OH, TA INFLACIJA — Ko so pred desetim leti zgradili nov hotel v Krškem, jih je vse skupaj (s končno pojedinjo) veljalo ne dosti več kot 4 milijarde tedanjih dinarjev. Po desetih letih pa veljajo dvojna vrata za osebno dvigalo še milijardo dinarjev več.

DRŽAVA ŠE DELUJE — Majhna zadrega s pitno vodo v Krškem je prišla kar prav malce poletno utrujenim občanem, ki so imeli takoj razlog za sestanek. Na začetku so imeli le nekaj skrbi, kako bodo dobili člane izvršnega sveta na izredno sejo, vendar je vztrajno zvonjenje telefona opravilo svoje in izvršni svet se je lahko sestel domala polnoštevilno. Konec dober, vse dobro, se po navadi reče.

Sevniški paberki

CESTNE SKAKALNICE — Samo vprašanje časa je morda, kdaj bodo Krmeljanci predstavili javnosti svojo ekipo motokrosistov. Da tega še niso storili doselej, je mogoče krivo pomanjkanje tekmovalcev za to športno panogo. Površine za trening pa tako rekoč že imajo. Če se kdo zanima, kje, naj se popelje v Krmelji. Na eni od krmeljkih vpadnic se je asfalt na vozilu kar nekoliko pogreznil in na tej cestni skakalnici bo zainteresirani našel odgovor. Če bo slednji premo pred prečljivo, npr. na razpolago še kateri sredi mesta, npr. premo zasut prekop na cesti pri pošti.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

PRESENEČENJA NA ČATEŠKI NOČI

ČATEŽ — V soboto pričakujejo v Termah velik obisk. Pripravili so bogat zabavni program, z modno revijo in drugimi zanimivostmi, največje presenečenje pa bo gost večera, čigar imena ne bodo izdali do zadnjega hipa. Številna presenečenja pripravljajo za to noč tudi gostinski delavci. Gostje bodo imeli prilichnost obiskati preurejeno diskoteko Omega, ki so jo precej povečali. Uradna otvoritev bo jutri zvečer.

Manj je denarja, večja je poraba testenin

Jože Suban namerava še povečati proizvodnjo

OBREZJE — Pred enajdvajsetimi leti, ko je Jože Suban postal obrtnik, so bili bolj umirjeni časi. Odločil se je za peko krofov, vendar se je kmalu pokazalo, da grede krofi v promet le občasno. Zato so pri Subanovih začeli izdelovati še testenine.

»Včasih je bilo precej lažje kot danes, ko ne moreš niti cene izdelka predvideti pravočasno. Položaj zasebnih obrtnikov je še vedno precej drugačen od položaja družbenega sektorja. Zdjaj je nekoliko bolj, ko lahko del investicij v nove stroje prikažemo za stroške. Prav nemožeje je bilo namreč, ko so od obrtnika pričakovali, da bo iz sredstev za osebne dohodke nakupoval novo opremo,« pravi Suban.

Subanovi spečejo približno 2000 krofov na dan, včasih pa tudi štiri do pet tisoč. Jože Suban poleg tega, da vodi proizvodnjo, nabavlja in dostavlja, skrbi tudi za stike s strankami, saj mora biti vedno na tekočem z dnevnimi prodaji. Neprodane krofe jemlje nazaj in tako kupcem omogoči nakup vedno svežega

Jože Suban

peciva, kar se mu dobro obrestuje, čeprav na prvi pogled prinaša izgubo.

Njegovi delavci, po navadi jih ima zaposlenih šest, izdelajo okrog 400 kil testenin dnevno. Stroji imajo sicer zmogljivost 100 kg na uro, vendar proizvodnjo omejuje sušenje testa. Testenine izdelujejo po nemški in italijanski tehnologiji in so na našem tržišču zelo iskane. Trgovske organizacije iz Zagreba in okolice ter njihove stranke zaupajo dolgoletni kvaliteti kljub višjim cenam. Jože Suban opaža, da povpraševanje po testeninah v zadnjem času, verjetno zaradi padca standarda, narašča. Predvideva, da bo proizvodnja testenin povečal in ob tem dodatno zaposlil še dve osebi.

B. D.

Z lastnim delom in znanjem

V Kovinarski so razvili novo betonsko črpalko

KRŠKO — V Jugoslaviji sta samo dva proizvajalca betonskih črpalk, poleg Fagrama je to le še Kovinarska Krško. Dosedaj sta oba delala te naprave po nemški licenci, vse pa kaže, da se bo Kovinarska poslovila od Wibaua, kajti njeni strokovnjaki so sedaj izdelali črpalko po lastnih načrtih.

Novo betonsko črpalko je zasnovala skupina strokovnjakov iz Kovinarske, ki jo vodi inž. Janez Levičar, duša celotnega projekta je absolutni strojništva Vojko Čebelar, v skupini pa so še Marjan Lopatič, Josip Megovec, Miroslav Kostanjevec in Janko Bogovič. Prednosti nove črpalke so predvsem v tem, da z manj energije opravi enako delo kot licenčna črpalka. Poleg tega je z njo lažje

NOVA BETONSKA ČRPALKA — Skupina strokovnjakov iz Kovinarske Krško (na sliki ni Kostanjevec, ki je sedaj zaposlen drugje) je zasnovala in izdelala novo betonsko črpalko.

Plat zvona (za stare vodovode)

Iz poslovnega poročila trebanjske Komunale — Odzivi na inšpekcijske pripombe — Zaostajanje cen in manjši prihodek — Kaj skrivajo vodovodi

TREBNJE — Če je trebanjska Komunala stopila v to poslovno leto z etiketo slabega gospodarja, potem je podoba te delovne organizacije po letošnjem prvem polletju prijetnejša in obetavna. Slednjemu je brzokone trden porok dejstvo, da so v Komunali izboljšali kakovost dela, zniževali realne stroške in povečali tudi potoze za boljši življenjski standard zaposlenih in njihovo večjo varnost pri delu.

Kot še navaja polletno poslovno poročilo Komunale, je delovna organizacija vložila veliko truda v odpravo pomanjkljivosti, na katere jo je opozarjala inšpekcijska služba. Čeprav se je odzvala na skoraj vse inšpekcijske pripombe, je napravila prekratek zamah, da bi zacetila bolečo trebanjsko rano, to je dokrila stvari glede sanacije peskokopov. Sicer pa poročilo navaja, da ublažitev tovrstnih posegov v okolje ni v izključni pristojnosti Komunale; celo več, o sanaciji peskokopov mora zadnje besede reči pristojni občinski upravni organ.

Polletni trud se med drugim odraža tudi v zmanjšanju zalog na minimum, v vzpostavljenem sistemu vodenja poslovne dokumentacije in z naslonitvijo na računalniško obdelavo nekaterih podatkov.

Ukrepi za izboljšanje razmer segajo še na druga področja, vendar je ob njih potrebno upoštevati še nekatera dejstva, na katera opozarjajo v Komunali.

LOVCI DOBILI PROSTORE

TRZišČE — Preteklo soboto so v Trzišču obeležili krajevni praznik. Krajevna skupnost Trzišče je dosegla v zadnjih letih precej priposodbitvi krajevnih cest in je to, poleg gradnje gasilskega doma, tudi za prihajajoča leta ena najpomembnejših nalog. Sobotnega praznika v Trzišču pa so se verjetno najbolj veselili trziški lovci, ki so le prišli do svojih prostorov v kraju.

izročena osnovna sredstva in da po izrabiljenosti gotovo prednjači vodovodni sistem. Da postava oskrba z vodo doma la problem številka ena, je precej kriva tudi nezanesljiva oskrba vodovodnega sistema z električno energijo. Dotrjaja

• Komunala bo morala v bodoče opraviti nekaj dodatnih nalog, ki jih ji je naložil občinski odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki. Krog, od kod odvažajo smeti, se bo razširil. Sočasno ali še prej, ko bodo smetarski tovornjaki zapeljali v nove kraje, naj bi Komunala odstranila črna smetišča.

nost, na kateremkoli delu vodovodnih naprav se izkaže, tudi dviga stroške popravil.

Dolgovi ni moč vlagati

Delež neplačanih prihodkov v Kovinoplastu se večja — S cenejšim kapitalom do novih programov

JESENICE NA DOLENSKEM — Obrtno kovinsko podjetje Kovinoplast proizvaža vijačne materiale skoraj za vse večje predstavnike domače strojne industrije. Pri tem sodeluje tudi s kooperanti, zasebnimi obrtniki, ki jih v Jesenicah in v okoliških vaseh ne manjka.

Naročniška proizvodnja za znane velike kupce ima, kot pravijo v Kovinoplastu, kratek rok zanesljivosti poslov. Prav zaradi tega so bili v podjetju pravzaprav prisiljeni začeti z rezervnimi programi proizvodnje. Že dve leti so

Slovenija Moja dežela.

znani po uspešnih konstrukcijah sklopk. Rezervni program pomeni za podjetje v današnjih, gospodarsko nestabilnih časih precejšnjo prednost. Na žalost pa za hitro prilagajanje in za nove programe nimajo dovolj kapitala, zato proizvodnja sklopk, kljub temu da je obetavnejša, ne more nadomestiti celotnega programa.

Bilanca podjetja sicer kaže zelo ugodno poslovanje, vendar pa je Kovinoplast podjetje, ki ima zelo visoko stopnjo nerealiziranih prihodkov. Kupci so jim dolžni 440 milijard din, medtem ko so sami dolžni drugim 130 milijard. Povrh vsega pa pričakujejo, da se jim bodo neplačani prihodki povečali še za 70 odstotkov, kar bo v razmerah visoke inflacije pomenilo veliko škodo za podjetje. Čeprav so nove programe razvili na osnovi inovacij lastne razvojne službe, kot pravi direktor Kovinoplasta Miroslav Podpečan, ne more nobena še tako dobra inovacija nadomestiti škode zaradi neurejenega načina plačevanja in nedosegljivosti pocieni kapitala.

»Sicer pa imamo v podjetju nekatere rezerve, na katere lahko računamo. Predvsem so to rezervni programi, s katerimi bi lahko za določen čas na tržišču obstali brez konkurence, izboljšanje kakovosti storitev in izdelkov, izboljšanje kadrovske politike, posodabljanje in avtomatizacija proizvodnje, ki bi zmanjšala stroške, ter ne nazadnje pridobivanje pocieni kapitala na načine, ki do sedaj niso bili v veljavi. Predvsem mislim tu na sredstva delavcev, ki se sedaj obračajo na črno,« je predstavil svoje poglede na razvoj podjetja M. Podpečan.

Podjetništvo terja nove prijeme

Hotel Sremlj kot podjetje — Vrsta akcij naj bi privabila goste

KRŠKO — Mercator Sremlj hoteli, gostinstvo iz Krškega posluje od prvga julija kot družbeno podjetje, sprememba naziva in organizacije pa bo sledila tudi poslovna politika, ki bo poslej še bolj prilagojena trgu. V tem gostinskem podjetju se namreč pripravljajo na vrsto novosti, s katerimi naj bi privabili v svoje lokale še več gostov.

»V to nas prav gotovo silijo razmere, ki so vse prej kot naklonjene gostinstvu in turizmu,« meni direktor Peter Markovič. »Poraba domačih gostov v naših gostinskih lokalih namreč upada, za okoli 4 odst. pa je tudi manj nočitev. Nasprotno smo zelo zadovoljni z obiskom tujcev, ki jih je letos za 7 odst. več kot lani. K tako povečanemu prometu pa so prispevali največ organizirani obiski grških turističnih skupin, ki so z našimi storitvami izredno zadovoljne. Predvidevamo, da bomo imeli do konca leta 5 do 6 tisoč grških gostov, kar je več od pričakovanih. Podobna gibanja glede prometa se kažejo tudi v našem gostišču Tri lučke na Sremlju, kjer so edini presegi plan.«

Med večje novosti, ki so jih začeli uvajati v podjetju, gre prav gotovo šteti, da so oddali zasebniku v najem gostilno privatno agencijo Opus, ki je že organizirala otroški živzav pri novem lokalu Rozalija v starem mestnem jedru. S takim sodelovanjem nameravajo še nadaljevati v jesenskem času, ko bo

Peter Markovič

do organizirati martinovanje in druge prireditve. »Zdjaj pa lahko že povem, da bomo v drugi polovici septembra organizirali prvo likovno kolonijo na Sremlju pod naslovom Jesen na Sremlju, kamor bodo povabili 6 slovenskih akademskih slikarjev. Odziv med slikarji je bil zelo dober in mislim, da bomo s to kolonijo, ki je prva v Posavju, vnesli v naše delovanje novo kakovost. Pripravi smo namreč, da gresta kultura in turizem skupaj. Še posebej, če bodo podet naše hotelske prostore krasile slike naših umetnikov, ki jih bo navdihnila naša pokrajina,« je povedal Peter Markovič.

J. S.

DOGOVORI V PRAZNO?

TREBNJE — V trebanjskem občinskem komiteju ZKS ugotavljajo, da spremljajo programske seje osnovnih partijskih organizacij in evidentiranje težav. Gre za to, kot je rečeno v zapisu, ki so ga iz komiteja pred časom naslovlili na sekretarje OO ZKS trebanjske občine, na člane OK ZKS Trebnje in predsednike organov in komisij pri OK ZKS Trebnje, da sekretarji programskih sej niso sklicali pred dopusti, zaradi česar utegnejo seje potekati v časovni stiski. Boje se, da bo podobno značilnost tudi postopkov evidentiranja. Kot kaže, so omenjene razmere nastale zaradi nespoštovanja dogovorov med občinskim komitejem in osnovnimi organizacijami.

Zgolj znanje je premalo

Tovarna lahkih konstrukcij Krmelj opozarja na nelikvidnost — Opiranje na lastno inovativnost

KRMELJ — Noben tozd mariborske Metalne ni imel ob polletju izgube in tako je uspešno poslovala v omejenem obdobju tudi Tovarna lahkih konstrukcij Krmelj.

Vendar tudi v omenjenem Metalničnem krmeljskem tozdu menijo, tako kot v delovni organizaciji v celoti, da ni pravih razlogov za zadovoljstvo. Opozarjajo na nelikvidnost, ki je pač posledica dejstva, da naročniki Metalni plačujejo izdelke za zamudo. Tovarna lahkih konstrukcij pa maši finančne luknje z najemanjem dragih kreditov.

Na spisku zamudnikov so predvsem in praviloma domači kupci, medtem ko tujji naročniki plačujejo redneje. Res pa je, da to velja le za zahodno tržišče, kajti nekatere dežele v razvoju še zdaj niso poravnale Metalni računov za pred leti opravljeno delo.

Čeprav v krmeljski Metalni ne morejo odmisliiti takih tržnih razmer, delajo z vse ni močmi. Pri tem poudarjajo, da je tonaža kot kazalec uspešnosti proizvodnje pozabljena in da se Metalna že

M. LUZAR P. PERC

kultura in izobraževanje

PRENOS SLIK PO TELEFAKSU

MARIBOR — Za svojevrsten kulturni dogodek sta minulo soboto poskrbeli newyorška Multi Media Arts Gallery in mariborska Umetnostna galerija, ki sta si po telefaksu izmenjali 21 likovnih del, in sicer trinajstih newyorških in osmih mariborskih likovnih ustvarjalcev. V ZDA so takoj po sprejemu slik iz Maribora natisnili knjigo o tem dogodku in vanjo vtrstili po telefaksu sprejeta dela mariborskih slikarjev. Poznavalci pravijo, da v svetu takšnega prenosa do zdaj še ni bilo.

SLOVENSKI IN AVSTRIJSKI LIKOVNIKI RAZSTAVLJAJO

LJUBLJANA — V tukajšnji Mestni galeriji so v ponedeljek, 7. avgusta, odprli razstavo del avstrijskih in slovenskih likovnih ustvarjalcev, sodelujejo pa slikarji in kiparji. Razstava, ki sodi v okvir sodelovanja na območju Alpe-Jadran, bo na ogled do 21. avgusta. Pred tem so jo že videli v Belgiji.

18. mednarodni grafični bienale

Odpri bo vse do 30. septembra — Več razstav grafike

LJUBLJANA — V razstavnih dvoranah Moderne galerije v Ljubljani je že skoraj dva meseca odprt 18. mednarodni grafični bienale, na katerem so razstavljene grafike ustvarjalcev iz več kot 60 držav. Prireditelj je tudi tokrat na zelo visoki kvalitetni ravni, prav s kvalitetnim izborom iz delavnic ustvarjalcev grafike pa si je že v preteklih letih pridobila mednarodno veljavo. Ob letošnjem bienalu je pripravljena razstava s osebnimi prikazi del umetnikov, ki so na preteklem, 17. bienalu prejeli najvišja priznanja in nagrade. To so: Tetsuya Noda iz Japonske (velika častna nagrada), Dan Allison iz ZDA (velika premija), Elizabeth Ingram iz Kanade (premijska), Walter Valentini iz Italije (premijska) in Zorica Tasić (nagrada za mladega jugoslovskega umetnika). Ta razstava je na ogled v Mednarodnem grafičnem likovnem centru v gradu Tivoli. Poleg tega pa so odprte še razstave v Cankarjevem domu pregledne razstave del Georja Baselitz, Andre'a Lanskoja in Giuseppa Santomasa, v galeriji Smelt pa del Piera Dorazia. 18. mednarodni grafični bienale bo z vsemi prireditvami odprt vse do 30. septembra.

Koliko plač(e) gre v šolsko torbo?

Samo za šest knjig za 1. razred osnovne šole je treba odšteti 900.000 dinarjev — »V prednaročniški akciji so bili učbeniki enkrat cenejši,« pravi Janez Brulc iz MK

NOVO MESTO A — Počitniški dnevi naglo kopnijo kot majski sneg in učencem ostajajo le še trije tedni kolikor toliko brezskrbnega življenja, potem pa bo treba spet vsako jutro naviti budilko in se odpraviti k pouku. Če so še kar brez skrbi otroci, pa niso njihovi starši in mnogi si spričo tolikšne draginje, kakršno imamo letos, niti nekajdnevnega dopusta na morju ne morejo več privoščiti. Tudi jih ni malo, ki imajo komaj za v lonec in za poceni oblaciča, za kaj drugega pa že ne ostane.

Stroški, ki jih prinese novo šolsko leto, težave le še povečujejo. Kdor ima šoloobveznega otroka, ve, da izdatki za šolo nikakor niso majhni. Kar precejšen del plače pobero že za enega otroka, pri dveh se stroški vsaj podvojijo, pri treh potrojijo itd. Letos, ko se je spet vse tako in kdove za kolikokrat podražilo, bodo otroci še huje »obrali« družinske proračune.

Poglejmo! Samo šest učbenikov, ki si jih bo moral oprati prvošolček, ko bo 1. septembra prvič prestopil šolski prag, stane od 1. avgusta nič manj kot 900.000 dinarjev. Če dodamo še nekaj verzov po 20.000 dinarjev, svinčnike, pero, radirko, kako beležko, ravnilo in copate, bo prvošolčkova torba vredna že prek 1,5 milijona. Če pa bo učence izprsil od staršev še novo torbo in še kaj za vanjo, bodo skupni stroški že okoli 2 milijona dinarjev, če ne celo kaj več. Kje pa so izdatki za druge nakupe, saj otrok vendar ne more v šolo v ponošeni obleki in starih čevljih!

Knjige za šolo, in to za vse razrede, so postale zelo drage, zato se učitelji ne bodo smeli čuditi, če bo kateri od otrok, predvsem iz številnejših družin, jeseni prišel v razred s pol prazno torbo. Res

12. mednarodni kongres šolskih psihologov

Potekal bo od 18. do 22. avgusta v Ljubljani

LJUBLJANA — Okoli 400 udeležencev z vsega sveta pričakujejo na 12. mednarodnem kongresu šolskih psihologov, ki bo potekal od 18. do 22. avgusta v Cankarjevem domu v Ljubljani. Kongres pripravlja ISPA (mednarodna zveza šolskih psihologov), izvedla pa ga bo sekcija za šolsko psihologijo pri Društvu psihologov Slovenije.

Na ljubljanskem srečanju se bo tretjina napovedanih razprav ukvarjala z izmenjavo praktičnih izkušenj, tretjina bo teoretskih prispevkov, tretjina pa raziskovalnih. Skupna tema bo šolska psihologija v družbenem kontekstu. Nosilne referate bodo imeli priznani strokovnjaki, med njimi tudi prof. Vid Pečjak z ljubljanske Filozofske fakultete.

ISPA kot organizacija šolskih psihologov je razvila svojo dejavnost po vsem svetu. Največ članov ima v ZDA, okoli 23.000, kar je skoraj polovica vsega njenega članstva. V Sloveniji deluje na šolah kakih 200 psihologov, kar

v mednarodnih primerjavah ni malo. Številni slovenski šolski psihologi so se uveljavili tudi v svetu in najbrž so tudi zaradi tega Slovencem zaupali organizacijo letošnjega mednarodnega kongresa šolskih psihologov.

DVE RAZSTAVI JOŽETA PERNELJA

Jože Pernelj-Mausar, eden bolj znanih slovenskih naivnih slikarjev, doma iz Žirov, razstavlja te dni svoja dela v Smeltovi galeriji v Ljubljani in v galeriji Domus Slovenica na Dunaju. Pernelja dobro poznajo tudi ljubitelji likovne umetnosti na Dolenjskem, zlasti še v Trebnjem, kjer je sodeloval na več taborih likovnih samorastnikov. Pernelj se poskuša tudi kot pisatelj in je že izdal nekaj knjig, v katerih opisuje življenje v Poljanski dolini.

V PULJU 25 FILMOV

PULJ — Na 36. festivalu jugoslovskega igranega filma, ki bo ta mesec v tukajšnji areni, bodo prikazali 25 filmov. Največ jih je prijavila Srbija — 12, iz Slovenije pa so prijavili trije. Iz Makedonije, Vojvodine in Kosova niso prijavili nobenega filma.

Bronasti vijak

Nadaljevanke o Josefu Ressleru tudi v Nemčiji in Avstriji

LJUBLJANA — Televizijsko nadaljevanke Bronasti vijak, ki prikazuje življenjsko in delovno pot izumitelja ladijskega vijaka Josefa Resslera, češkega gozdarja, ki je več let deloval tudi na Dolenjskem, se posebej v Pleterjah, bodo kmalu videli tudi gledalci zahodno-nemške in avstrijske televizije. Vodstvo TV Ljubljana je že sklenilo ustrezno pogodbo s frankfurtskim producentom o odkupu pravic za predvajanje na Nemschem, z vodstvom Domus Slovenice na Dunaju pa dogovor o predstavitvi Bronastega vijaka slovenskemu in avstrijskemu občinstvu.

Kot je znano, sta posneli nadaljevanke o izumitelju ladijskega vijaka ljubljanskega in praške televizija v koprodukciji, več prizorov zanjo pa so posneli v avtentičnem okolju na območju Pleterij pa v roških gozdovih pri Podturnu in še v nekaterih predelih Dolenjske. Gledalci ljubljanske in praške televizije so nadaljevanke videli spomladi istočasno, pri nas je bila predvajana v slovenskem, na Češkem pa seveda v češkem jeziku. Nadaljevanke bodo za prikazovanje na Nemschem in v Avstriji nadsinhronizirali v nemščino.

SLANA RAZSTAVLJA V NOVOMEŠKI KRKI

NOVO MESTO — V galeriji novomeške tovarne zdravil Krka v Ločnici se predstavlja akademski slikar France Slana z manjšo razstavo svojih del. Na razstavi, ki so jo odprli 20. julija in bo na ogled do 4. septembra, je petnajst Slanovih del — enajst oljnih slik in štiri je akvareli.

Milijarda za Miklovo hišo

Postopno do ribniškega kulturnega hrama

RIBNICA — Preurejanje Miklove hiše v kulturni hram se je resneje začelo letos. V ta namen so lani in letos zbrali več kot milijardo dinarjev. Denar združuje gospodarstvo za tako imenovano revitalizacijo ribniškega mestnega jedra. Jože Mihelič, vodja skupne službe sivos materialne proizvodnje, pravi, da bo zbrani denar v glavnem zadoščal le za dela, s katerimi bodo preprečili propadanje Miklove hiše. Od nadaljnjega dotoka denarja pa bo odvisno, katera preureditvena dela bodo opravili oziroma kdaj bodo končali obnovo.

Miklova hiša je že dobila zgornjo železobetonsko ploščo in je zdaj na vrsti ostrižje. V skladu z zahtevo in programom spomeniškega varstva mora prenova potekati tako, da bo ohranjena prvotna zunanja podoba hiše, se pravi z vsem okrasjem in konzolami. V ta namen so že naredili 60 kalupov za odlitke. Če bo denar, bodo seveda prenovili tudi okna in fasado, med prednostna dela pa sodi ureditev sanitarij. Vse to bo podlaga za nadaljnjo obnovo in preureditev hiše v kulturni hram. J. P.

PREDSTAVITEV POSLIKAV

ČRNOMELJ — V torek, 15. avgusta, bo ob 19.30 v cerkvi sv. Jakoba v Rodinah pri Črnomlju predstavitev restavratorskih del na starih poslikavah. Na ogled vabi kulturna skupnost Črnomelj.

PLEČNIK PRESENEČA

WASHINGTON — Znamenito (fotografsko) razstavo o slovenskem arhitektu Jožetu Plečniku, ki je nekaj let potuje po svetu, so minule dni odprli tudi v Washingtonu. Ameriške obiskovalce je Plečnikova ustvarjalnost presejela in tudi časopisi so polni hvale o njej.

DVORANA ZAPRTA ZARADI PRENOVE

NOVO MESTO — Velika dvorana novomeškega Doma kulture je od ponedeljka, 31. julija, zaprta za obiskovalce, ker jo prenavljajo. Kot piše na vhodnih vratih, bodo prenovitvena dela potekala do vključno jutri, 11. avgusta. Že v soboto oziroma prihodnji teden naj bi se redni kino program in počitniški filmski spored za mladino v Domu kulture nadaljevala.

DVORANA ZAPRTA ZARADI PRENOVE

NOVO MESTO — Velika dvorana novomeškega Doma kulture je od ponedeljka, 31. julija, zaprta za obiskovalce, ker jo prenavljajo. Kot piše na vhodnih vratih, bodo prenovitvena dela potekala do vključno jutri, 11. avgusta. Že v soboto oziroma prihodnji teden naj bi se redni kino program in počitniški filmski spored za mladino v Domu kulture nadaljevala.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 11. VIII.

16.05 — 1.40 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠE AKCIJE
20.15 SVET NENAČADNIH SIL A. CLARKA, ameriška dok. serija 5/12
20.55 KRIMINALNA ZGODBA, ameriška nanizanka, 9/20

21.40 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
0.00 DVOJINA PREISKAVA, 1. del ameriškega filma
1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 10.00 Alpski večer 89 (ponovitev 6. oddaje) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Oddaje nevrščeni — 21.00 Portorož: Melodije morja in sonca 89 — 22.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otro-

ke — 9.00 Nedotakljivi (nanizanka) — 9.50 Zabavna oddaja — 10.15 Od našega dopisnika iz Bamaka — 11.50 Zgodbe iz starih mest — 12.20 Vojaki (10. del dok. serije) — 13.15 Resna glasba: Koncert — Reziji — 14.25 Oddaja za otroke — 14.55 Pogovori o znanosti — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.18 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Mortimer (3. del nadaljevanke) — 20.55 TV poster (zabavnoglasbena oddaja) — 21.25 Dnevnik 2 — 21.45 Kulturni magazin — 22.50 Program plus — 120 Poročila

SOBOTA, 12. VIII.

16.35 — 1.50 TELETEKST
16.50 VIDEO STRANI
17.00 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3

20.30 POLET NA KITAJSKO, ameriški film
22.15 DNEVNIK 3
22.40 POLETNA NOČ
1.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.00 Kako biti skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.00 Colegium musicum — 21.20 Poročila — 21.25 Oddaja o kulturi — 21.55 Športna sobota — 22.15 Kronika Dubrovniških polnočnih iger — 23.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Mortimer (3. del) — 10.20 Ferdy (risanka) — 10.45 Risanka — 10.55 Program plus (ponovitev) — 14.30 Abana (maljski film) — 16.00 Sedem TV dni — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Narodna glasba — 17.30 S polno paro (2. del nadaljevanke) — 18.30 Skupaj (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Polic komandos (ameriški film) — 21.45 Dnevnik 2 — 22.00 Koncert skupine Bjelelo dugme

NEDELJA, 13. VIII.

9.00 — 23.05 TELETEKST
9.15 VIDEO STRANI
9.25 OTROŠKA MATINEJA
10.45 BOLJŠE ŽIVLJENJE, 10. del nadaljevanke
11.30 DOMAČI ANSAMBLI BENEŠKI FANTJE
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 PESEM EVROVIZIJE 89, 1. oddaja
15.40 VIDEO STRANI
15.50 ZAPISANI ŠOLI, 19. del nadaljevanke
17.00 DNEVNIK 1

17.10 CASEY IN NJEGOV KONJ, ameriški film
19.30 DNEVNIK 2
20.20 DJEKNA ŠE NI UMRLA, KDAJ BO, PA NE VEMO, 8. del nadaljevanke
21.20 ZDRAVO
22.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 14.20 F 1 za VN Madžarske 10.00 Danes za jutri in Odpisani — 15.00 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.05 Organizirani kriminal (3. del ameriške dok. serije) — 20.55 Grad (dok. oddaja) — 21.40 Reportaže z nogometnih

tekem — 22.40 Športni pregled — 23.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalni program — 13.00 Quo vadis (4. del nadaljevanke) — 14.00 Nedeljsko popoldne — 16.25 Reportaže — 17.00 Igrani film — 18.45 Ferdy (risanka serija) — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Vikend za mrljice (1. del nadaljevanke) — 21.00 Čudežni gost (španski film) — 22.30 Poročila — 22.55 Program plus — 0.55 Poročila

PONEDELJEK, 14. VIII.

15.50 — 1.20 TELETEKST
16.05 VIDEO STRANI
16.15 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
17.45 MOZAIK: ZRCALO TEDNA
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 MOZAIK: UTRIP
18.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 DNEVNIK 2
20.05 EKSPERIMENT PROFESORJA HINKA HINCICA, komedija TV Zagreb
21.45 DNEVNIK 3

22.10 POLETNA NOČ
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po sledih napredka — 20.30 Televizija (3. del angl. dok. serije) — 21.25 Dve imeni, eno mesto ali eno mesto, dve imeni (dok. oddaja) — 22.20 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Miti in legende — 8.45 Najlepše antične pripovedke —

9.00 Igrani film (ponovitev) — 10.30 Korenine prihodnosti — 11.00 Zabavna oddaja — 12.10 Organizirani kriminal (6. del) — 13.00 Risanka — 13.25 Polne note — 14.25 Mali svet — 14.55 Narodni parki — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke (kviz) — 18.25 Revoucija, ki traja — 19.18 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 TV drama — 21.05 Resna glasba — 21.50 Dnevnik 2 — 22.15 Program plus — 0.15 Poročila

TOREK, 15. VIII.

16.05 — 1.25 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: DA NE BI BOLELO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 DRUŽINA MUNROE, 2. del kanadske nadaljevanke
20.55 ROMEO IN JULIJA, opera

21.50 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Izziv (resna glasba) — 20.40 Žrebanje lota — 20.45 Voditelji nevrščeni: Sukarno — 21.35 Poletni magazin

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Mali svet — 9.00

Oblaki slave (1. del nadaljevanke) — 10.00 Od našega dopisnika iz Džakarte — 12.00 Zabavna oddaja — 13.00 Polne note — 14.25 Mali svet — 14.55 Narodni parki — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Znanost in mi — 19.18 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Ptica posmehljiva (kanadski film) — 21.40 Dnevnik 2 — 22.00 V velikem planu (kontaktni magazin) — 23.05 Program plus — 23.25 Poročila

SREDA, 16. VIII.

16.20 — 1.25 TELETEKST
16.35 VIDEO STRANI
16.45 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: GLASBENA PARADA RADENCI 89
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2

20.05 FILM TEDNA: ZOBOZDRAVNIKOVE PRIGODE, sovjetski film (ČB)
21.25 OPERA MOBILE
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Joan Faulkner v Postojnski jami — 21.00 Svet poročja — 22.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Sršeni (1. del nadaljevanke za otroke) — 9.00 Ptica posmehljiva (ponovitev kanadskega filma) — 10.30 Korenine prihodnosti — 11.00 Mali koncert — 11.30 Pristrčno vaši — 12.15 Narodna glasba — 12.45 V vrtno stoletje: Vučedolski osvajalci — 13.25 Polne note — 14.25 Sršeni (1. del nadaljevanke) — 14.55 Izobraževalna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke

DRUGI PROGRAM

18.00 Satelitski programi — 18.55 Čas, ki živi — 19.30 Dnevnik — 20.00 35 let puljskega filmskega festivala — 20.55 Poročila

TELEVIZIJA SI PRIDRUŽUJE VSE PRAVICE DO MOREBITNIH SPREMENB PROGRAMA

ČETRTEK, 17. VIII.

16.05 — 1.25 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: PO SLEDEH NAPREDKA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN

MLADE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ŽUPAN IZ VEURNA, zadnji del nadaljevanke

21.05 III. MEDNARODNI FESTIVAL VOČI NUOVE 89, 2. oddaja
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

10.30 Novice, 11.00 Želje ste, poslušajte ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Sportna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica namerno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončari in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Plomirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D večer, danes, jutri, 12.00 Predstavitve Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostin, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D večer, danes, jutri, 12.00 Predstavitve Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostin, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

Samo v kamnu je še spomin

Ura v zvoniku kaže pet minut pred pol dvanajsto. Res se dopoldne že nagiba proti drugi polovici, toliko pa vendarle še ni. Toda ura ne prehitava. Pred dolgimi leti je otrpnil njen čas in sedaj sta kazalca še le počivališče za drobne ptice iz gozda, dokler ne bosta tudi ta dva odpadla.

Cerkev svetega Mihaela v Novi gori je zbudila radovednost marsikateremu popotniku, ki se je po partizanski cesti peljal skozi Stare žage. Visoko v hribu je štrlel njen zvonik iz gozda in ker je bil videti še lepo ohranjen, ga je bilo res nenaavadno videti takole sredi drevoja. No, počasi je gozd skrtil tudi zvonik radovednim pogledom s ceste in le vajeno oko je še lahko našlo njegovo konico med vrhovi dreves. Od blizu je cerkev še bolj skrivnostna. Kot iz pravljice o Trnjulčici se ti zdi, obraščena z visokim drevjem, ki sili že v njeno notranjost. Steha nad cerkveno ladjo je že padla skupaj, le nad oltarjem še za silo kljubuje drevju in moči. Pomosni zvonik pa se še kosa v višini z drevesi, ves je še cel, tudi streha bo še zdržala nekaj časa. Moj spremljevalec in vodnik do te skrivnostne stavbe sredi gozda zleze po trhli lestvi skoz lino, potem potegne lestev navzgor in jo prestavi na naslednjo lino. Ni treba dolgo čakati in že se oglasi iz lin rahlo pritrkavanje, kot iz daljnih, minulih časov se vijejo glasovi zvonov, za neki drug čas in druge ljudi. Prišli so sem pred mnogimi stoletji, krčili gozdove in lomili skale, zidali domove in prekletstvo se je zgrnilo nad njihova bivališča.

GOZD SE JE POVRNIL

Kako to, da so včasih gradili ljudje cerkve takole sredi gozda? Čudno se zdi to človeku, ki je vajen videti bleščeče božje hrame na planem kot bele ovčice na zelenih dolenskih gričih. Spremljevalec Milan Pribanič iz Občic v dolini, ki medtem že prilaze po trhlih klinih iz stolpa, pa zna pojasniti to uganko. Pripoveduje o časih pred vojno, ko se je tudi ta cerkva bleščala sredi svetle planjave. Bila je podruž-

nica črmošnjiške fare, tako kot devet drugih, raztresenih po rebrih tod naokoli, in okoli cerkve in tja naprej proti Črmošnjicam se je, vpeta v hrib, raztezala za naše pojme kar velika vas, kakih osemdeset in nekaj čez je bilo domačij. Okoli pa so bili vrtovi, skromne njive ter vinogradi.

»Tukaj je bila moška stran«, mi pokaže ravnico ob cerkvi, poraščeno z debelim drevjem, »ženske pa so se zbirale na drugi strani. Vsako leto na Mihaelovo je bilo tukaj žeganje in sem so hodili ljudje iz bližnje in daljne okolice. Tudi razni kramarji so prinesli sem svojo robo in postavili štante, saj so dobro vedeli za vsa žeganja po deželi. Povečini so se zbirali tukaj Kočevari, saj so bile skoraj vse vasi, tudi Nova gora, kočevarske.« Nad cerkvijo je v skalo vsekana steza, ki vodi do kupa ruševin. Tu je bila mežnarija, pod njo pa je prav tako v skalo vsekana vodnjak, ki je začuda še vedno poln vode, žejo pa si v njem verjetno poteši le kaka srna ali jelen, ki zaide sem v ta zapuščen kraj.

Pot naju vodi potem vzporedno s hribom, skoz gozd, v katerem ležijo razvaline nekdanje Nove gore — vasi duhov. Komaj se prebujava med grmovjem, ki sili že na pot. Nad njo so deloma še vidne škarpe, sestavljene iz ogromnih skal. Kot zapuščen kiklopski zidovi so, nad njimi pa je v bregu videti zopet nove, tam, kjer so med drevjem z grmovjem porasle gomile, pa človek zasluži razvaline nekdanjih domačij. Dolga leta po vojni so se zidovi rušili, potem pa so si s kupa domačini odpegljali najlepše obtesane kamne, ostalo pa prepustili zobu časa. Sveži sledovi ponekod kažejo, da to počno še danes.

BREGOVI SO VČASIH CVETELI

Človek si težko predstavlja, da je bilo v tem bregu, med toliko kamni, moč živeti, da je bilo tukaj več kot osemdeset domačij. Moj vodič pa pripoveduje, da sta bila oba bregova nad dolino, na eni strani je bila vas Srebotnik na drugi Nova gora, kot en sam skrbno obdelan vrt. Ven-

dar je tukaj ljudem bolj trda dela. Res, da so imeli spodnji del hiše zidan s kamnom, gornji del pa je bil lesen. Bogatija je bila doma v dolini, ob potoku Črmošnjica, kjer so bili mlini, žage in gostilne. Ljudje so povečini hodili na dnino, pa na sezonsko delo v gozdove, doma pa so bregove obdelovali v glavnem na roke. Ograjevali so skromno zemljo s kamnitimi ogradami, da ni še tistega odnesla voda, prekopavali so jo z motikami in redki so bili tisti srečneži, ki so imeli take njive, da so lahko nanje stopili z vprežno živino.

Kdo so bili ti ljudje, ki so se tako vztrajno zagrizli v breg, v njem pognali korenine ter kljubovali njegovi naravni razdiralni moči dolga stoletja? O njih vemo danes pravzaprav zelo malo. Za sabo so pustili le ruševine, porasle z gozdom, s travo porasla pokopališča, kjer je moč na kamnih še razbrati vklesana rodbinska imena. Na moč so podobna priimkom, ki jih še zasledimo marsikje po dolenski deželi: Grili, Mavsarji, Jaklič, Samidati, Maceleti in še bi lahko naštevati. V prvi polovici štirinajstega stoletja so jih sem naselili Ortenburžani. Bili so to nemški kmetje, vajeni dela in pomanjkanja iz gozda in kamna so si ustvarili gospodarstvo, ki je bilo za tiste čase dokaj na visoki ravni. Med njimi so bili bogataši, večina pa si je morala služiti kruh s trdim delom in ročnimi spretnostmi. Za vse pa je bilo značilno, da se niso nikoli asimilirali, da so se zaprli v svojo enklavo in vzdrževali s slovenskim okoljem predvsem trgovske stike. No, nekaj se jih je, kot kažejo priimki, vendarle pomešalo s Slovenci. Nanje pa spominjajo še nekatere druge podrobnosti, tako smo v moji rodni vasi pri Novem mestu globoko vsekano pot v gozdu imenovali kočevarsko pot. Verjetno so po tej poti hodili Kočevari s svojo kramo na mestne sejme.

Kočevari so ohranili svoj jezik, nošo in ljudsko izročilo vse do druge svetovne vojne. Jezik se je zaradi velike oddaljenosti že tako spremenil, da se s prvimi Nemci niti niso več razumeli. »Spruhali« so po svoje, le redki v dolini ob Črmošnjici, ki so ostali, ali tisti, ki so imeli z njimi tesne stike, še poznajo ta jezik. Pravijo, da smo Slovenci od njih prevzeli tudi nekaj narodnih pesmi in jih priradili po svoje. Stari Kočevari, ki še gojijo svojo tradicijo, se z vsega sveta že štiriindvajset let redno

enkrat letno zberejo v Avstriji na družabnem srečanju, mladina pa se je že odtujila. Tako izginja z obličja sveta sled za kulturno enklavo, ki je dolga leta bila tudi del skupne podobe naše dežele.

NASEDLI SO HITLERJU

O Kočevarjih v naši sodobni literaturi le redko zasledimo kakšen podatek. So pač del greha, ki je za dolga leta zatemnil našo zgodovino in verjetno bo še preteklo precej vode, preden se bomo sprijaznili z dejstvi in jih s trezno znanstveno presojo začeli prištevati slovenski kulturni zgodovini, na katero so vsekakor vplivali, če že njej niso celo pripadali.

Ko tako hodiva po teh zaraščenih strimah, niti ni težko razumeti, da so si ljudje želeli drugim, da so jih vabile ravnine, kjer je bil kruh lažje dostopen. Zato so imeli »folksdojčeri«, Hitlerjeva predhodnica, lahko delo, ko so jih lovili v svoje mreže. Le redki so bili med njimi, ki so se upirali omamljajoči skušnjavi in razmišljali trezno. Milan se spominja starega Zamide, ki je bil pred vojno nekaj časa v Nemčiji pa je na lastne oči videl, kaj Hitlerjev nacizem v resnici je. »Poslušajte ljudje«, jim je govoril, »Hitler nima nič, objublja pa veliko. Če bo hotel vam kaj dati, bo moral vzeti drugim.«

Redki so ga poslušali, precej se jih je navdušeno odselilo na domove pregnanih Slovencev v Zasavju, nekaj jih je bilo tudi takih, ki niso hoteli, pa niso zdržali pritiska večine in so jim sledili v negotovost. Vse, ki so odšli, je zadela usoda pregnanstva, tiste pa, ki so ostali, je zadela usoda osamljene, umirajoče doline. Da pa kri le ni voda, kažejo njihova vsakoletna srečanja, polna nostalgije, vendar brez revanšističnih pridihov. So pač sprejeli breme zgodovin-

skega greha. Pravijo pa, da se včasih v dolini še ustavi kak avto s tujo registracijo in oči potnikov v poraslem gozdu zaman iščejo sledove nekdanje domačije.

Med takim razmišljanjem z Milanom prideva iz gozda na priljudnejši in nekoliko položnejši predel. Tukaj so še vinogradi, več ali manj zanemarjeni, tu in tam kakšna zidanica ali vikend, oglasi pa se tudi pes, ki naznanja, da se bližava naselbini. Pes je privezan pri zeljniku, kjer odganja nadležno divjad, zgoraj pri eni redkih še ohranjenih tipičnih kočevarskih hiš pa naju pozdravi Rozka Križe. Sama je doma, mož Avgust je na delu pri Gozdni. Pravi, da tukaj gori živita samo še dve družini, ona z možem, hčerki sta se že zdavnaj preselili v dolino, pa Goršetovi, ki živijo še nekoliko naprej proti Črmošnjicam.

»Vidite, tukaj je pa bog prazen žakej ven molil,« pravi Rozka in nadaljuje: »Teško je živeti tukaj v hribu, ko gozd sili z vseh koncev. Nimamo ne vode ne elektrike, kaj šele telefon. Telefonsko napeljavo so sicer vkopavali tukaj spodaj po stari poti, edini, ki smo jo lahko uporabljali, vendar za druge name ne. Pred tremi leti je bilo to, za gradbeniki pa so ostali jarki in take jame, da mimo njih skoraj ni moč priti niti peš, kaj šele z vprežnim vozom. Prej smo bili od sveta odrezani samo pozimi, sedaj pa smo vse leto. Kar potrebujemo, vso hrano in druge potreščine, celo gradbeni material za popravila, moramo znesti z oslom.«

Iz hiše prinese že precej obledele vizitke: »To so nam dali, naj pokličemo. Šli smo v dolino in že nekajkrat klicali, pa samo objubljaljo, da bodo pot popravili, oglašali se pa nihče. Ne morem razumeti, kako pot lahko uničijo, a je ne popravijo.« Na vizitki je moč prebrati še ime gradite-

lja. To je Podjetje za avtomatizacijo prometa tozd Telematika iz Ljubljane, oseba, ki jo Rozka, kadar jo pot zanese v dolino, zaman kliče na pomoč, pa je direktor Zvone Zupan.

»Saj bi se preselili od tukaj, radi bi bliže cesti kjer bi odkupili zidanico in si tam s pomočjo hčera postavili bivališče, pa spomeniško varstvo ne da. Cel hrib je že propadel, propadla bo tudi tista zidanica, saj nihče nič ne popravlja in se za nič ne zanima, nam pa ne pustijo, da bi prišli do bolj prijaznega življenja,« se pritožuje Rozka. Kot precej sedanjih naseljencev, ki še vztrajajo v teh oddaljenih krajih, je tudi ona prišla iz Prekmurja, tukaj pa je spoznala domačina in z njim ostala. Ko odhajava, naju pospremi do vogla lesene hiše, katere okna so vsa ovesena s cvetočimi rožami, potem pa tam obstoji in že naju pozdravi lajanje psa ob zeljniku. Nevajen je takih samotnih obiskovalcev, bolj mu je poznana divjad, ki se skuša prithotapati na zeljnik, eno redkih obdelanih površin v okolici.

T. JAKŠE

Kdor hitro da, dvajsetkrat da

Do zadnjem katastrofalnem neurju s točo v sevniški občini so škodo, nastalo po ujmi, ovrednotili na okrog 297 milijard dinarjev. Dobra polovica škode je v kmetijstvu kjer kmetje sicer še ne obupujejo, se pa boje, da ne bo mogoče nadomestiti krme, saj je toča travinje povsem zbila, na številne travnike in njive pa so hudorniki prinesli s cest kupe kamenja in peska. In če krme ne bo dovolj — kljub temu da so kmetje poslušali nasvete pospeševalcev in so na njive s polomljeno koruzo šli z mulčerji, koruzo podorali in znova pognojili polja ter posejali mnogocvetno ljuško in drugo, da bi do zime prišli najmanj do enega odkosa — potem je povsem upravičena bojazen, da bo katastrofa pustila trajnejše posledice.

Če bodo kmetje poklali dobršen del osnovne črede, potem bi to kaj kmalu občutili v mesnicah kot pomanjkanje mesa, v mlekararnah pa bi bili morda nekaj časa celo srečni. Saj veste, da mlekarji zadnje mesece govorijo o presežkih mleka, malodane ne vedo, kam bi s (pred)dragim mlekom itd. Seveda pri tem pozabljajo, kam je pripeljala kratkovidna kmetijska (posebno do živinorej) politika Vojvodince, da morajo naši veleposestniki zdaj piti mleko v prahu ali iz uvoza, ker so v nekem trenutku modro ugotovili, da se živinorej pač ne splača.

Takega scenarija Sevničani le ne pričakujejo, čeprav je dejstvo, da si kmetje od objubljenega pomoči in tiste, ki že prihaja, ne delajo utvar, da bi jih to rešilo. Bolj se držijo reka: Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal! So pa ljudje vseeno veseli, če jih pride kdo samo vprašat, kako kanijo iz krize in kakšne pomoč bi potrebovali.

Kolikor smo se lanko prepričali med spremljanjem dveh republiških delegacij pri prizadetih kmetih, se naša vlada in čista politika v dobru meri pričenujeta obnašati tako, kot ljudje pričakujejo ob takšnih priložnostih. Tako se je stroka, če semkaj lahko umestimo ministra za tržišče in splošnogospodarske zadeve Alojza Klemenčiča ter svetovalca slovenskega kmetijskega ministra Janeza Čeplaka, pri občinarjih in kmetih za-

nimala, kakšno pomoč bi ljudje najnujnejše potrebovali.

V temeljni organizaciji kooperantov sevniškega M-Kmetijskega kombinata so, kot je povedala direktorica kooperacija Jožica Mlakar, kmetom zagotovili zadostne količine semen in gnojil, za dušična gnojila tudi brezobrestno posojilo za 3 mesece in 50-odstotni regres za seme strniščnih dosevkov. Pretaknili so Slovenijo in Jugoslavijo po dolgem in počez, vendar niso nikjer odkrili ozimne ogrščice. Tovariša iz Ljubljane sta brž poudarila, da bodo kaj dobili tudi iz uvoza, če bo treba. Sevničani so se zahvalili za takšno kooperativnost in so zaprosili raje za pomoč pri nabavi 300 ton koruze; po najnovejših podatkih naj bi iz republiških rezerv zagotovili 520 ton koruze.

Do preteklega petka so že razdelili 200 ton koruze in prav toliko gnojil ter 2 tona semen. Koruzo dobijo najpri zadetejši po 2000, ostali pa po 2500 dinarjev, to je precej pod tržno ceno. Kriterij za takšno pomoč je tudi lanska prireja mesa in mleka. Kot zanimivost povejmo, da so iz Ljubljane, ko so zvedeli, da kmetje lahko kupujejo cenejšo koruzo v Sevnici, začudeno in malce nezaupljivo spraševali, kako si lahko to privoščijo, od kod ta denar. Sevničani pač zatrjujejo, da ob tej galopirajoči inflaciji danes tisti, ki hitro da, ne da dvakrat, temveč dvajsetkrat. Zato se niso (vsaj zvečine ne) niti na občini niti v kombinatu obnašali kot zakrknjeni birokratiki, ampak so v resnici skušali prisluhnuti ljudem v stiski s povsem konkretno pomočjo. Nekaj milijard starih dinarjev je kombinat že položil na oltar domovine s prikupno potezo, s tem pa pridobil precej točk tudi pri kmetih, ki se ozirajo h kmečki zvezi. Kot nam je povedal novopečeni predsednik občinskega komiteja za družbeno planiranje in gospodarskoprav-

ne zadeve Jožko Kovač, bo tudi občinski sis za kmetijstvo oz. pridelavo hrane dva tedna brezobrestno s 170 milijoni din premoščal tako naglo pomoč, dokler ne pride prva akontacija iz republiške solidarnosti. Naj spomnimo, da gre za denar na račun 41 milijard škode po neurju 3. in 4. julija. Prvi obrok, 1,4 milijarde, naj bi bil na sevniškem računu že 5. avgusta, ena milijarda 31. avgusta, preostali znesek do treh milijard, kolikor bodo Sevničani dobili po prvi ujmi, pa bo prispel kasneje.

Koliko solidarnostne pomoči si lahko sevniška občina obeta po ujmi 24. julija, je moč hitro izračunati, kajti tega denarja lahko dobi za največ dobrih deset odstotkov vse ocenjene škode. Letos je Slovenijo prizadelo že toliko elementarnih nesreč, da bo že sama lahko zahtevala pomoč zvezne solidarnosti. V to, da bo kaj iz tega, mnogi ne verjamejo. Pravijo, da bi bil to že skoraj tak čudež, kot da bi Sava prenehala teči proti Beogradu. Od tam, iz Srbije, pa že prihajajo na račun Slovenije očitki, da noče pomagati s solidarnostnim denarjem v poplavih prizadeti južni Srbiji. Vse kaže, da bi rad nekdo spolitiziral še to solidarnostno pomoč. Dejstva pa so taka, da Slovenija letos prvič posega v tekoče prilive sredstev solidarnosti, pa še ne more niti približno zagotoviti upravičenim zahtevkom za pomoč. Zato na republiki že resno razmišljajo, da bi povečali solidarnostni sklad.

In za konec še utrinek s tistega obiska republikancev, s sekretarjem RK SZDL Dušanom Semoličem na čelu. Semolič, Sonja Lokar in drugi so bili vidno prizadeti, ko so si ogledali v neurju s točo poškodovana ali uničena polja in nasade. Objubili so lahko le to, da jeseni ponovno pridejo pogledat, ali se sprejeti ukrepi uresničujejo. Zima bo prehitro potrkala na duri, zato ne sme biti odlašanja.

P. PERC

10.8.89
15 PRILOGA

V neobvezen premislek

»PREVEČ ZAME, PREMALO ZA VSE«

Če bi naš prvi minister Ante Marković in člani njegovega kabineta vedeli, kakšna zmeda bo s prodajo poceni sladkorja, olja in moke iz blagovnih rezerv, se tega podviga nikoli ne bi lotili. Se zlasti zato ne, ker ta ukrep niti približno ni dosegel svojega osnovnega namena: napraviti red oziroma umiriti cenovne petite naših proizvajalcev sladkorja, olja in moke. Ni treba biti predsednik vlade za ugotovitev, da nekaj sto ton poceni osnovnih živil pač ne more zatresti, kaj šele zrušiti monolitnega monopola verige, ki živi od vedno novih, več kot svetovnih cen omenjenih živil. Da bi ta monopol načeli, bi moralo biti v trgovinah vsaj pol leta kolikor hočete poceni sladkorja, olja in moke.

Operacija SOM (sladkor, olje, moka) je nakazala tudi neznanse hitrosti našega državnega aparata. Koliko časa je to blago hodilo iz državnih skladišč v trgovine, kako neznanse zaplete je povzročalo preprosto prepakiranje v manjše količine! Država, ki sanja, da bo naredila nadzvočno letalo, ne zna hitro razdeliti 50-kilogramske vreče sladkorja na pet delov.

Predvsem pa je intervencijski ukrep vlade pokazal vso našo bedo. Ljudje so ob dnevih, ko je bila napovedana mana z državnega neba, uro pred odprtjem stali pred trgovinami. Se prepirali, kdo je in ni bil prej, kdo komu drži vrsto. Ko je nastopila ura nič, se je vse to vsulo noter, trgovci so morali požirati žaljivke, prodaja normalnega blaga je povsem zastala. Na dan je prišlo skoraj vse grdo v človeku, kupci so se pre-ivali, zmerjali, trgali vreče. Sladkor, olje in moka so bili namenjeni vsem, ne samo socialno ogroženim. Vendar tistim, ki jim ne gre tako slabo (tako imenovanim dobrim strankam), ni bilo treba v gnečo. Že prej je bilo v veliko trgovinah dogovorjeno, da jih bodo tisti kilogrami počakali. In po-

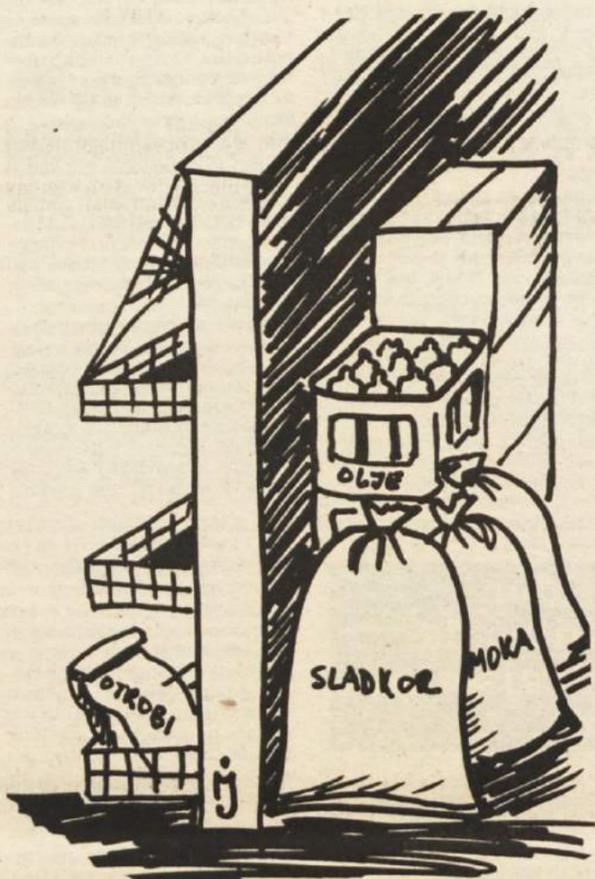
tem smo res lahko opazovali, kako čez dan in ozadja trgovin prihajajo čudni, dobro zakamufilirani zavitki, ki jih stranke jadrno odnašajo. Sicer pa bi bilo tistega sladkorja, olja in moke komajda dovolj za apetite in potrebe trgovcev in njihovega sorodstva. Še bolj domačo prodajo je preprečila samo navzočnost inšpektorjev.

Marković si s to potezo kljub najboljšim namenom ni naredil imidža med skoraj že lačnimi Jugoslavlani. Predvsem mu lahko očitamo, da tako

majhne količine osnovnih živil ne morejo na trgu narediti ničesar. Tudi če bi jih delili zastoj. Veliko pa lahko tako malo sladkorja, olja in moke naredi na področju medčloveških odnosov. Generirajo namreč zavist, sovraštvo, jezo in prezir.

Ne vem, če se je naša vlada iz operacije SOM česa naučila. Vsekakor pa bi tudi brez tega poskusa lahko vedela, kaj je kaplja v morje. Aleksandru Velikemu so, ko se je z vojsko skozi puščave vračal iz Indije domov, prinesli v šlemu nekaj požirkov vode. Vojskovodja je prijel čelado in zli dragoceno vodo v vreli pesek, rekoč: »Preveč zame, premalo za vse«. Za take besede je potreben ščepec veličine in nekaj modrosti. V Jugoslaviji so poslednji trenutki za modrost, veličino (lažno ali resnično) pa smo že vso razprodali.

MARJAN BAUER

Nazaj k naravni hrani

Skrb za zdravje in okolje je pripomogla k razmahu organskega pridelovanja hrane. Organski proizvod je iz sestavin, ki jih najdemo le v živih organizmih. Organsko pridelana hrana je tista, ki je zrastle brez uporabe umetnih kemičnih gnojil, pesticidov in herbicidov. V organskem kmetovanju so dovoljena le gnojila, ki jih dajejo rastline in živali. Beseda »organski« včasih pomeni tudi rejo živine brez antibiotikov in hormonov in hrano, ki ne vsebuje sintetičnih barv, okusov in konzervansov.

INTENZIVNO KMETIJSTVO

Konvencionalno intenzivno kmetijstvo zagotavlja maksimalno rast pridelkov in živine z uporabo kemikalij. Topljiva umetna gnojila rastlinam zagotavljajo veliko hranil, pesticidi ubijajo živali, ki bi se s pridelkom lahko hranile, herbicidi pa ubijajo plevel, ki bi sicer s posajenimi oz. posejanimi kulturami tekmoval v zavzemanju prostora. Končna posledica je velikanski pridelek brezhibnega videza — pravzaprav to, kar potrošniki pričakujejo.

Do srede štiridesetih let in do prihoda DDT na prizorišče pridelovanja hrane je bilo kmetijskih možnosti malo. Žuželke so strupili z naravnimi rastlinskimi izvlečki, kot so derris, pyrethrum in nikotin, glivične bolezni rastlin so zatirali s spojinami bakral in žvepla, z okopavanjem in kolobarjenjem pa so ljudje zatirali plevel. Okolje ni bilo ogroženo, ker so omenjene snovi uporabljali v majhnih količinah in ker so razpadle in postale neškodljive v nekaj urah, ali pa so že tako bile ena od naravnih sestavin prsti.

Do sredine 80-ih let pa so na primer v Veliki Britaniji že uporabljali več kot 400 kemikalij v več kot 1000 proizvodih, namenjenih zatiranju rastlinskih škodljivcev.

Nobenega dvoma ni, da kemikalije prispevajo k učinkovitemu kmetovanju in pomagajo povečevati pridelek, toda vse to dosežemo za ceno veličanske škode, ki jo trpita okolje in zdravje potrošnikov. Uporaba kemikalij je povzro-

čila tudi večjo erozijo in močno onesnažila okolje. Nitrati in ostanki trdoživih pesticidov so zašli v našo hrano in vodne vire. Vsaj polovice dušikovih gnojil, ki jih spravimo v zemljo, rastline ne uporabijo, ampak se, ker se v vodi zelo dobro topijo, znajdejo v podtalnici. Ostali del kemičnih gnojil se veže z delci prsti ali pa se porazgubi v ozračju, kjer prispeva h kislemu dežju.

Pesticidi lahko dejansko povzročijo razmnoževanje škodljivcev, namesto da bi jih zatrili. Uničujejo lahko koristne žuželke in s tem zmanjšajo naravni nadzor. Nekaterih škodljivcev pršenje ne uniči in ker ni naravnega nadzora, se te odporne žuželke zelo razmnožijo. Številni proizvođači visoke tehnologije so lahko nevarni in pridelovalci hrane jih morajo uporabljati kar se da previdno in strokovno. Ukrepi, kot je na primer obvezen čas, ki mora miniti med uporabo kemikalije do žetve pridelka, naj bi zmanjšali škodljivost hrane za uporabnike in okolje.

ORGANSKO KMETOVANJE

Organsko kmetovanje si prizadeva za ravnotežje med spreminjanjem okolja, ki naj bi bilo naklonjeno posevkom, in prilagajanjem postopkov kmetovanja, tako da bi ne bili sovražni naravnemu okolju. Za organsko kmetovanje in pridelovanje nezastrupljene, zdrave hrane je dolgoročno zdravje prsti življenjsko pomembno. Namesto umetnih gnojil organsko pridelovanje hrane priznava samo rastlinski in živalski kompost. Ta zagotavlja veliko med seboj uravnoteženih hranil, ki pomagajo ohraniti tako zgradbo zemlje, da je v njej dovolj kisika in vlage in da ji erozija ne more do živga.

S kolobarjenjem zatiramo škodljivce, boleznin in plevel. Ta način uravnoveša različne zahteve različnih posevkov, to pa prispeva k zdravju in rodovitnosti prsti.

Škodljivce zatiramo naravno, ne z nevarnimi ali trdoživimi kemikalijami. Naraven način spodbujamo tako, da damo življenjsko možnost naravnim roparicam, ohranjamo ali zasajamo žive meje ali goste skupine dreves in uporabljamo naravne ovire, kot so nastelja in izmenično sajenje rastlin.

Organska živinoreja upošteva potrebo živine po življenju na prostem in zavrača hranil-

ne dodatke, kot so hormoni, ki pospešujejo rast, antibiotiki in drugi pripravki.

Organsko kmetovanje da manjši pridelek, včasih za dve tretjini, toda to delno odtehta manjši stroški za poljedelske kemikalije. Seveda pa je pomembna pridobitev manjše uničevanje okolja in bolj zdrava hrana. Hrane, ki bi bila zadržana brez pesticidov, ni, toda organsko pridelana hrana vsebuje veliko manj škodljivih snovi kot intenzivno pridelana.

Organska hrana vsebuje veliko manj pesticidov kot konvencionalna, vsebuje manj nitrátov, v njej je manj vode, ne vsebuje umetnih dodatkov in je manj predelana kot konvencionalna.

ALI JE TUDI BOLJ ZDRAVA?

Ljudje so prepričani, da je intenzivno pridelana hrana manj hranljiva. V resnici je skoraj nemogoče pridelati rastlino ali vzrediti žival, ki ne bi vsebovala hranil, ki jih tudi sicer vsebuje. Hranil ne vsebujejo zato, da bi jih naredila v koristno hrano, ampak zato, ker so nujna za življenje in zdravje rastline ali živali. Pri rastlinah so edine hranljive snovi, na katere lahko pridelovalec vpliva, tiste, za katere poskrbijo gnojila, n. pr. dušik, rudnine in nekatere prvine, ki so nujne, jih je zelo malo. Če teh ni, rastlina slabo raste, zato se kmet temu izogiba s skrbnim uporabljanjem gnojil in si tako zagotavlja čim večji pridelek. Če so na razpolago vsa hranila v pravih količinah in medsebojnih razmerjih, potem hranilna vrednost organske hrane ni nič drugačna od hranilne vrednosti intenzivno pridelane. Kupovanje organsko pridelane hrane spodbujajo ekološki in ne prehranski razlogi.

Nihče pravzaprav ne ve, ali je organska hrana bolj zdrava, zanesljivo pa vemo, da ni škodljiva. Ljudje, ki jo kupujejo, so verjetno zdravstveno zelo ozaveščeni in se hranijo po najboljših prehrabskih nasvetih. Pridelovanje in tudi uživanje organsko pridelane hrane je odraz človekovega domotožja po harmoničnem življenju z naravo, odpušča vladanju nad njo, odrekanje dobičkarstvu, ki vodi v zanesljivo siromašno prihodnost, in spoznanje, da se mora človek za to, da bi bil velik, včasih narediti tudi majhne.

J. PENCA
(Vir: Running)

železniško gospodarstvo ljubljana

ŽTO Ljubljana

TOZD ZA PROMET LJUBLJANA

Komisija za delovna razmerja vabi kandidate za prekvalifikacijo v železniški poklic

PROMETNO TRANSPORTNI DELAVEC — PREMIKAC

- Pogoji:
- končana osemletka
 - starost nad 18 let
 - posebna zdravstvena sposobnost

Kandidate bomo sprejeli za določen čas (6 mesecev), s polnim delovnim časom in poskusnim delom 1 mesec. V tem času se morajo usposobiti za premikača, nato bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas. Nadomestilo osebnega dohodka v času izobraževanja je 3.000.000 din, približni osebni dohodek na delovnem mestu je 5.500.000 din. Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema komisija za delovna razmerja ŽTO TOZD za promet Ljubljana, Trg OF 7, v 15 dneh od objave. Prijavljene kandidate bomo obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

452/32

BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA

BELT
ČRNOMELJ

Delavski svet podjetja Belokranjske železolivarne in strojne tovarne Belt Črnomoelj p. o.,

razpisuje dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. TEHNIČNI DIREKTOR PODJETJA BELT
2. VODJA PROIZVODNE ENOTE LIVARNA
3. VODJA PROIZVODNE ENOTE MEHANSKA OBDELAVA
4. VODJA KADROVSKO SPLOŠNEGA SEKTORJA
5. VODJA KOMERČIALNEGA SEKTORJA
6. VODJA FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
7. VODJA SEKTORJA VZDRŽEVANJA
8. VODJA SEKTORJA RAZVOJA
9. VODJA SEKTORJA KONTROLE KAKOVOSTI
10. VODJA SEKTORJA ORGANIZACIJE IN INFORMATIKE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1.:
- visoka izobrazba, strojne, metalurške ali druge ustrezne smeri
 - 60 mesecev delovnih izkušenj na tehnično-proizvodnem področju
 - aktivno znanje tujega jezika

- Pod 2.:
- visoka ali višja izobrazba metalurške smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na vodilnih delih in nalogah
 - aktivno znanje tujega jezika

- Pod 3.:
- visoka ali višja izobrazba strojne ali organizacijske smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na vodilnih delih in nalogah

- Pod 4.:
- visoka ali višja izobrazba pravne ali druge ustrezne smeri
 - 48 mesecev delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah oz. na delih in nalogah, za katera se zahteva visoka ali višja izobrazba pravne ali druge ustrezne smeri

- Pod 5.:
- visoka ali višja izobrazba komercialne smeri ali druge ustrezne smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
 - aktivno znanje tujega jezika
 - izpit ZT registracije

- Pod 6.:
- visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah

- Pod 7.:
- visoka ali višja izobrazba strojne smeri
 - 40 mesecev delovnih izkušenj na delih v stroki
 - pasivno znanje enega tujega jezika

- Pod 8.:
- visoka ali višja izobrazba tehnične smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj v stroki
 - znanje tujega jezika aktivno in enega pasivno

- Pod 9.:
- visoka ali višja izobrazba strojne ali metalurške smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na delih v stroki
 - aktivno znanje enega tujega jezika in dveh pasivno

- Pod 10.:
- visoka ali višja izobrazba tehnične, ekonomske ali organizacijske smeri
 - 50 mesecev delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
 - aktivno znanje tujega jezika

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi se imenujejo za dobo 4 let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati oddajo v 15 dneh po objavi na naslov: Podjetje Belt Črnomoelj, Cesta heroja Starihe 17, 68340 Črnomoelj. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.

456/32

- 1200 DOMAČIH IN TUJIH RAZSTAVLJALCEV
- VELIKA RAZSTAVA VSEH VRST ŽIVINE
- KMETIJSKA MEHANIZACIJA
- ŽIVILSKA INDUSTRIJA
- UGODNI SEJEMSKI POPUSTI

NAGRADNO ŽREBANJE SEJEMSKIH VSTOPNIC

KMETIJSKI SEJEM

GORNJA RADGONA
19. — 27. 8. 1989

Kostanjevica: golf je najbolj čista proizvodnja

Za uvod v tole zgodbo o kostanjeviškem igrišču za golf samo nekaj podatkov. Medtem ko je Jugoslavija v evropskem vodniku po igriščih za golf skupaj z Luxemburgom omenjena samo enkrat, imajo v drugih državah Evrope 1200 igrišč. Vodnik navaja za Veliko Britanijo, ki je zibelka golfa, podatke posebej: Anglija jih ima 1200, Škotska 425, Wales pa 100. Na enem samem španskem otoku, ki meri borih 40 kvadratnih kilometrov, imajo 9 igrišč za golf. Malce ironično rečeno: Jugoslavija očitno zaostaja tudi na področju golfa.

Seveda se takoj zastavi vprašanje, zakaj se je za gradnjo igrišča za golf odločila prav TCP Videm, in to v Kostanjevici. Na drugi del vprašanja je mogoče odgovoriti povsem preprosto. Gre za enkratno naravno okolje, kakršnih je malo na svetu. Prvi del vprašanja pa je malce bolj zamotan in terja daljši odgovor.

TCP Videm že kakšni dve leti gradi novo tržno strategijo, s katero namerava postati sodobna evropska firma, enakovredna vsem drugim firmam te branže. V ta spopad, ki je v bistvu način integracije z Evropo, pa mora iti, ker ji je domači trg že zdavnaj premajhen in tudi premalo zahteven. Nova tržna usmeritev pa zahteva, da širi svoj krog poslovanja na področja, ki doslej niso bila v njeni domeni. Sem sodi ustanovitev novega mešanega podjetja Vidimex, ki se bo ukvarjalo s turizmom, gostinstvom, svetovanjem itd. Del tako zasnovanega mednarodnega podjetja pa bo tudi golf. Ta je za nekatere samo šport razvajenih petičnežev, v resnici pa se s to igro ukvarjajo tudi poslovni ljudje vseh rangov in ob tej igri sklepajo posle. Hkrati pa je igrišče za golf samo po sebi zelo donosno, ker golf pač igrajo ljudje, ki imajo dosti pod palcem.

Prva predstavitev teh načrtov je bila letos junija v Kostanjevici, vendar pa so predstavniki TCP Videm Krško nameravali na nerazumevanje med nekaterimi lastniki zemlje. Toda vse bolj se zdi, da sedaj v Kostanjevici ni več čutiti takega odpora do gradnje igrišča za golf. Ljudem predvsem manjka informacij iz prve roke, pa malce so nezaupljivi do celotnega načrta, ker se je o Kostanjevici doslej pogosto govorilo, med drugim tudi o gradnji klinike za srčne bolezni pa o lepotilni kliniki, a od vsega skupaj ni bilo nič. Očitno pa je, da imajo v TCP Videm resne načrte s kostanjeviškim golfom, a le pod pogojem, da bo nanj pristalo vsaj 60 odst. lastnikov zemljišč, sicer bodo iskali drugo lokacijo in Kostanjevica bo lahko kar pozabila na svoje turistične načrte.

Tihomir Rajlič, direktor tega projekta, si na vso moč prizadeva, da bi se ta projekt uresničil prav v Kostanjevici. V skladu z novo strategijo v Vidmu je namreč prepričan, da si mora to podjetje tako doma kot tudi v tujini pridobiti drugačen, sodobnejši, predvsem pa evropski imidž, kot se temu reče. Tega pa si tovarna ne bo pridobila samo s svojo temeljno proizvodnjo, marveč tudi s spremljajočimi dejavnostmi, ki pa niso nujno povezane z osnovno dejavnostjo. »Tak način je v svetu že dolgo uveljavljen, saj ga srečamo v ZDA, Kanadi, na Japonskem in sploh v razvitem svetu,« pravi Rajlič. Vodja predstavništva TCP Videm v Ljubljani Stine Vardjan pa k temu dodaja, da je gradnja igrišča za golf za Kostanjevico enkratna prilžnost, saj bo lahko bolje prodajala že doslej znane kulturne in zgodovinske spomenike. »Nikakršna druga proizvodnja ne bi bila tako čista, kot bo golf in le malo je med njimi tako donosnih, kot je ta šport,« meni Vardjan.

Zdaj opravljajo zadnja pripravljalna dela za gradnjo igrišča, mednje pa sodijo pedološke in geološke raziskave, do konca oktobra naj bi bil opravljen odkup zemlje. Prihodnje leto naj bi začeli z gradnjo igrišča. Celoten projekt naj bi bil končan do konca leta 1992, naslednje leto se bodo na tem igrišču začeli prvi turnirji. Tudi zato so v Vidmu celoten projekt simbolično pomenovali »Srečanje z Evropo«. Vendar pa Kostanjevičani ne bodo dobili samo igrišča za golf. Ekskluzivni turizem, ki ga omogoča tako igrišče, bo mogoč šele tedaj, ko bodo zgrajene osnovne komunikacije. To pa so ceste, nova telefonska centrala. Poleg tega še ni razčiščeno vprašanje, ali bodo gradili nov hotel kategorije lux ali se bodo lotili adaptacije gradu. V poštveh bi prišlo tudi kreditiranje zasebne gradnje aparturmarjev na Otoku v Kostanjevici. Poleg tega bi morali odpreti vrsto trgovin s športno opremo in visoko kakovostnimi izdelki, razvil bi se lahko kmečki turizem po avstrijskem vzorcu, tudi kmetje bi lahko prodajali svoje najbolj kakovostne pridelke kar doma. Sem sodijo še agencije, menjalnice, banke, servise storitve raznih vrst itd. In če bo igrišče za golf v Kostanjevici vendarle zgrajeno, potem ne bo problem dobiti tujih investitorjev. Rajlič je povedal, da je bila Kostanjevica predstavljena v Domusu Slovenica na Dunaju, kjer so vodilni ljudje iz Casinoja Avstrija pokazali pripravljenost za investicije v Kostanjevici.

Da je golf lahko resnično donosna zadeva, o tem samo nekaj podatkov. Članstvo v avstrijskem klubu za golf velja od 15 tisoč do 120 tisoč šilingov. Najbolj enostavna opre-

ma velja od 2500 DEM naprej, obleka prav tako, začetniški tečaj 500 DEM. Ker bi bil Golf Klub Videm International bolj ekskluzivne narave in ne preprosto turistični golf, je treba pri teh tarifah upoštevati zgornje meje. Igralna sezona traja 7 mesecev, igralci golfa pa prihajajo za štiri do pet dni, z družinami pa tudi dalj. Skratka, na dan bi lahko igralo do 150 igralcev golfa, kar pomeni, da bi potrebovali 500 novih delavcev, ki bi zadovoljevali potrebe teh petičnežev. V Vidmu menijo, da bi celoten sistem začel posloovati z dobičkom že po starih, petih letih.

In zdaj se je treba vrniti k lastnikom zemljišč. Ti so se večinoma negativno izrekli o novem igrišču za golf. Vendar v Vidmu ugotavljajo, da je okoli 80 odst. lastnikov zemljišč izven Kostanjevice. Zelo majhne parcele so porazdeljene tudi na 18 in več lastnikov, zato menijo, da s temi lastniki ne bi smel biti problem doseči spodoben dogovor. Očitno pa bo težje z onimi, ki živijo od zemlje. Vendar jim ponujajo tri možnosti: odkup, zamenjavo ali delničarstvo.

Odpor dveh čistih kmetov je povsem razumljiv. Pri nas se je z zemljo pogosto zelo mačehovsko ravnalo in kmetje so bili domala vedno opeharjeni. Gospodarja Cirila Kavčiča iz Orehovca nad Kostanjevico sicer ni bilo doma, zato pa sta bili pripravljene govoriti o golfu njegova žena Joža in sestra. Povedali sta, da njihova zemlja ni močvirnata, ker je že oče kopal jarke in je zemljišča izsušil. Resda je na njihovem delu večina travnikov, vendar so travniki edini prehrabeni vir za krave, ki bi jih potem ne bi mogli imeti. Zato nikakor niso za prodajo zemlje, marveč za zamenjavo, a se bojijo, kaj bi bilo, če bi dobili zemljo kje daleč. To bi podražilo pridelavo čez vse mere. Zato se bolj ogrevajo za delničarstvo, a malce dvomijo, da bodo v Vidmu izpeljali tako veliko nalozbo. Navsezadnje sta obe dejali, da bodo pristali na golf, če bodo tudi vsi drugi.

Marija Jerele iz Globočič priznava, da bi golf zagotovo nekaj prinesel Kostanjevici, njim pa bi veliko vzelo. »Mi imamo vso zemljo tod okoli hiše, zato smo močno navezani nanjo. Nikakor ne bi šli ne v prodajo ne v delničarstvo, ampak bi pristali samo na zamenjavo, a samo če bodo dali parcele v enem kosu in blizu naše domačije,« pravi Marija Jerele, in dodaja, da so tudi vse dediče izplačali z denarjem, samo da se kmetija ne bi delila. Od kmetije, ki meri 6 ha, od tega pa bi dve tretjini šli za golf, so življenjsko odvisni, še posebej, ker se bojijo, da bo sin, ki dela v Novolesu, ostal nekoč brez zaposlitve.

Ali bo v Sloveniji poleg igrišča na Bledu še igrišče za golf v Kostanjevici, ostaja nerešeno vprašanje vsaj do jeseni. Očitno pa je že sedaj, da naš lov za Evropo ne bo tako lahek, kot si predstavljamo. Ljudje se namreč bojijo, da bodo igralci golfa domorodci lahko samo stregli in gledali čez ograjo. A to je pač še ideološki predsojdek, kakršen je včasih veljal za tenis, ki naj bi ga igrala samo gospoda. Zda, ko ima tako rekoč že vsaka vas svoje igrišče za tenis, ta šport ne velja več za gosposkega. In naj še povemo, da so igrali golf tudi v stari Jugoslaviji, v novi pa dolgo let po vojni ne.

J. SIMČIČ

Obzorja

PRETEKLOST SE NADALJUJE

Knjiga Žarka Petana Preteklost, ki je pred dobrim letom izšla pri Založbi Borec, je bila deležna velike pozornosti bralcev in je kmalu pošla s polic knjigarn. Pričevanja iz svinčenih časov, doslej le svetlo slikanih povojnih let, so pač postala iskano branje, zato je razumljivo tudi zanimanje za Petanovo doživeto opisovanje grenkih izkustev z nastavljenim vojaškim procesom in 18-mesečnim preiskovalnim zapornim, ki sta ga doletela zaradi »vohunjenja za Združene države Amerike«. Kasnejša odločitev sodišča višje stopnje, ki je Petana odvezalo vsakršne krivde in suma, ni mogla izbrisati preteklih dogodkov in ne izkustev.

Odziv znancev in neznanih bralcev na knjigo, predvsem pa dogajanje, ki smo mu bili priče lani med ljubljanskim vojaškim procesom proti četverici »vohunov«, so pisatelja prepričali, da se žalostna preteklost na neki način nadaljuje in da mora svoje prvo pisanje dopolniti. Plod teh odločitev je knjiga, ki je prav tako izšla pri Založbi Borec. Avtor jo je pomenljivo, v skladu s svojim osnovnim spoznanjem naslovi Preteklost se nadaljuje.

Petana je v primerjavi s pisanjem v prvi knjigi, ki ga je sam ocenil kot preveč osebnostno, v drugi vodil nekoliko širši pogled. Razgrnil je širše dogajanje okoli procesa in kazni, ki sta ga življenjsko zaznamovala, in pokazal, kako je njegova lastna usoda vplivala na usodo bližnjih. Dogodke iz prve knjige je dopolnil tudi s tem, ko je v prvi zamolčana imena spravil na svetlo in jih v drugi knjigi polno zapisal.

M. MARKELJ

MOJE ŽENSKÉ

Poseben način gledanja na življenje in odnos do zapisanega, ki bi mu še najbolj upravičeno dali poulični naziv »odštekano«, se v mladi slovenski literaturi vse bolj uveljavlja. Za romanom Aroha Kronskega Vražji glas smo pred kratkim dobili še eno prozno besedilo, ki razvija posebno, lahko bi rekli satirično-sarkastično-humorno distanco do sveta in vzpostavlja nenavaden tip sodobnega literarnega junaka. To je knjižni prvenec Marta Lenardiča Moje ženske, ki je izšel v zbirki Pota mladih pri Mladinski knjigi.

Gre za zbirko črtic in novel, ki se po tematici in osnovnih značilnostih glavnega junaka pripovedi povezujejo v celoto in jih bralec jemlje kot dopolnjevanje že povedanega ali kot nekakšno literarno nanizanko. Pripovedovalec zgodb (vse so napisane v prvi osebi) doživlja in razumeva svet zelo samosvoje, »odštekano« ter tudi čustvuje čudaško. Njegova čustvena in misliljska oddaljenost od stvarnosti učinkuje mestoma zelo humorno, mestoma satirično, mestoma pa tudi tragično. Svet, kot se kaže skozi oči polblaznega, zapitega in asocializiranega tipa, postane prav zaradi te posebne optike vprašljiv na poseben način, nesmiseln, na nekako

sanjski, kot so junakove sanje in prav tako izmišljotina, kot so njegove izmišljije.

Avtor je svoji pripovedi našel ustrezen slog, zanimiv in svojski. Prav nič bi ne izgubil, če bi se ob nekaterih stavkih nekoliko dlje zadržal. Za prvenec pa Lenardičeva knjiga vseeno deluje presenetljivo pisateljsko zrelo in v mnogih plasteh dodelano. Vsekakor je vredna branja: naj bo zgolj v zabavo, v čudenje ali v čisti užitek.

M. MARKELJ

OB MOLKU BESEDE DOKUMENT GROZE

Oporoka časa je naslov zbirke pesmi in fotografij sodobnega avstrijskega avtorja Petra Paula Wiplingerja, ki sta jo letos skupaj izdala Založba Obzorja iz Maribora in Mohorjeva založba iz Celovca. Zajetna, nad 220 strani obsegajoča knjiga prinaša nekaj nad sto pesmi in okoli sto fotografij, kar predstavlja izbor Wiplingerjeve ustvarjalnosti na področju poezije in fotografije v obdobju 1967 - 1987. Pesmi je v slovensščino prepešnil koroški pesnik Andrej Kokot, knjigo pa opremil in oblikoval sam avtor.

Zabeleženo

GREGORČIČ MED ZNAMENITIMI

Zbirka knjig v rumenih platnicah s podobo Robbovega vodnjaka na nalovni platnici je bogatejša za novo delo, s katerim se je v vrsto znamenitih Slovencev (prav tak je naslov knjižne zbirke) postavil »pevec po milosti božji«, priljubljeni in morda za Prešernom najbolj poznani slovenski pesnik Simon Gregorčič. Pesnika, njegov rod, življenjsko pot in v zsem tem prežeto njegovo delo je predstavil Janez Dolenc, kot je zapisal v spremni besedi, sprejel iz spoštovanja do svojega akademskega učitelja Antona Slodnjaka, sicer velikega poznavalca Gregorčiča, in iz simpatij do pesnika samega.

Dolenc se je pri pisanju osredotočil na pesnikovo življenje in delo, širše ozadje pa je podal v dodanem Pregledu dogodkov. Kot je običajno za knjige te zbirke, je besedilo opremljeno z dokumentarnimi fotografijami in drugimi ilustracijami ter tako podaja zaokroženo, poljudno, a strokovno neoporečno predstavitev pesnika za širši krog bralstva.

Kdo je Peter Paul Wiplinger? Rodil se je pred petdesetimi leti na Zgornjem Avstrijskem kot deseti otrok nepremožne družine. Po slovenskem reklu mora deseti otrok ali deseti brat vzeti popotno palico v roke in se odpraviti v beli svet. Tudi Wiplinger je nekako obsojen na večno popotništvo in meri svet po dolgem in počez. Bil je delavec na bencinski črpalki, v vinogradu, časnikar, pisec reklamnih besedil, dnevni in nočni vratar, vodja galerije, ob tem pa »svobodni« pisatelj. Od leta 1976 je svobodni umetniški fotograf. Otvorjen s fotografskimi aparati je ta deseti brat nenehno na poti, doma povsod in nikjer, večkrat je meril pot tudi po Sloveniji.

Wiplinger bi lahko zase dejal, kot je zapisal naš Zupančič v Dumi: Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti... in bolesti. Toda v njegovi Oporoki časa je več bolesti kot prelesti. Kajti glavna izpoved pesmi v tej knjigi se nanaša na obdobje fašizma in nacizma, na njuno moralno »industrijo« koncentracijskih taborišč, ki so povzročila toliko gorja in

smrti nedolžnih ljudi. Wiplinger v svoji poeziji obravnava dogodke najtemnejšega obdobja novejšega zgodovine, s tem pa drega v slabo vest Avstrije in njene klavrne vloge v času nacizma. Oporoka časa pa ni le dokument, ampak tudi izvorno umetniško delo, ki je v sodobni avstrijski poeziji brčkone edino take vrste in že zaradi tega vredno pozornosti.

Kot avtor umetniške fotografije je Wiplinger zbirko opremil s fotografijami, ki pesniško govorico dopolnjujejo tam, kjer obmolne besede in spregovori dokument groze, kot je zapisal Andrej Kokot.

I. ZORAN

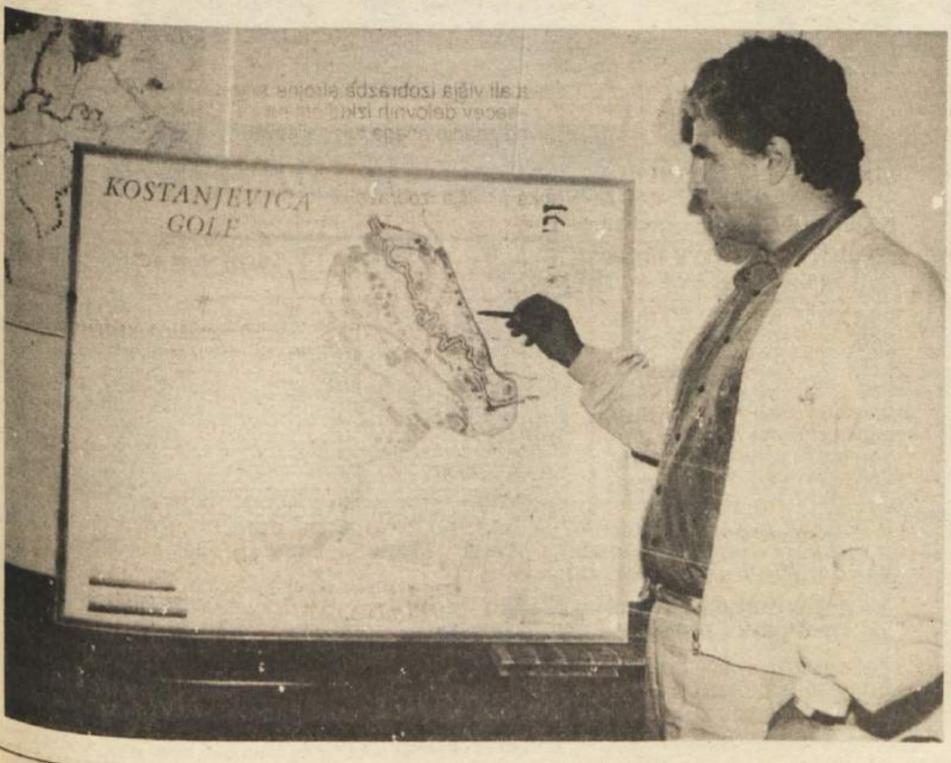
ABC MASAŽE

Ena najstarejših in najpreprostejših oblik zdravljenja je gotovo polaganje rok na bolnika ter masaža. Vzhod je masažo zgodaj sprejel v svojo zdravilniško tradicijo, k nam pa je masaža najprej prodrla skozi športne kroge, zdaj pa se uveljavlja tudi kot ena od alternativnih oblik pomoči pri zdravljenju in sploh izboljšanju počutja.

Vsekakor je zanimanje za masažo, ki izpričano blagodejno deluje na zdravje in počutje ljudi, tolikšno, da so se pri Mladinski knjigi odlo-

čili, da po uspehu srbohrvaške izdaje pripravijo tudi slovenski prevod knjige ABC masaže, ki so jo napisali Lucinda Lidell, Sara Thomas, Carola Beresford in Anthony Porter. S skicami in barvnimi fotografijami bogato opremljena knjiga podaja nazoren pregled vzhodnih in zahodnih tehnik masaže in bralec obširno seznanja s tremi različnimi oblikami terapije: z masažo, shiatsujem (pritiskanje s prsti) in refleksologijo. Marsikomu bo knjiga odkrila presenetljivo moč človekovega dotika.

Priljubljeni zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki, povečini že poštejno odslužili svojo kazen, izmisljeni.

Smrt iz kozarca

Med običajnim terenskim delom so krški miličniki 18. junija izvedeli za dokaj nenavadno smrt upokojenega 74-letnega rudarja Marjana Skoka. Nič čudnega, da sta po dobljeni novici v vas odpotovala pomočnik komandirja postaje milice in z njim še zdravnik senovške ambulante. Že ob bežnem ogledu trupla je bilo bolj ali manj jasno, da Skok ni umrl naravne smrti, številne poškodbe in podpludbe so govorile o nasilno povzročeni smrti, zaradi česar je bila tudi odrejena obdukcija trupla. In kaj je pokazala? Skok je imel večkrat prelomljeno lobanjo, krvavitve pod in nad možgansko opno, obtolčenino možganov, prelomljenih pet reber na desni in tri na levi strani, prelom prsnice in obtolčenino desnega pljučnega krila, kar vse so bile poškodbe, ki so zakrivile smrt. Preiskava je seveda nemudoma stekla.

Za Skoka je bil očitno usoden 16. junij. Tega dne je še okopal fižol na njivi, zvečer pa se je zadržal pri sosedih. Tam je popil tri ali štiri kozarce vina, prosil tudi za kos kruha, češ da tistega dne ni še nič jedel. Proti domu je odšel zvečer, zaradi močnega dežja je vedril pod kozolcem. Toda kje in kako je prespal noč? Kajti že naslednjega dne je sosedu, ki ga je videl pred hišo, tožil nad hudimi bolečinami v prsih. Bil je slab in je komaj hodil; za razliko od prejšnjega dne, ko je še delal na njivi, ga ni bilo prepoznati. Hčerka je govorila, da je prišel domov pijan in da je padel po stopnicah. Toda malokdo ji je verjel, tudi

preiskovalci ne, kajti od bližnjih sosedov je bilo slišati tudi to, kako so se 16. junija zvečer iz Skokove hiše razlegali kriki in vpitje. Vaščani so bili prepričani, da je z očetom obračunala hči Vida, vedeli so povedati celo to, kako da je Vida zakrivila tudi smrt njenega moža, za katerega je bilo sicer uradno sporočeno, da se je poškodoval pri delu. Toda manjkali so dokazi. Vida ni ničesar priznala, vseskozi je trdila, kako je oče tistega večera prišel domov pijan, da je najverjetneje hotel iti spat na senik, tam pa da je padel po stopnicah in se ranil. Tam ga je tudi pozno zvečer našla ležati na tleh, nakar ga je zylekla v hišo, mokrega od dežja in krvavega preoblekla in položila v posteljo. Oče je čez dva dni doma hudim ranam podlegel.

Toda vaščam so bili tisti, ki so preiskovalcem pomagali sestaviti mozaik, ta pa je pokazal povsem drugo podobo dogodkov tistega večera pred Skokovo hišo in v njej. Vida in njen oče sta na kmetiji sama živela, oba sta ga rada srknila, še posebej se je alkohol vda-jala Vida. Kadar je bila okajena, se je počutila močno, postala je agresivna, svojega vedenja ni znala obvladati. Še posebej rada se je znesla nad očetom, ki zaradi slabosti in starosti ni več zmogel težkih kmečkih del, kar pa seveda

Vidi ni bilo po volji. V hiši so bili prepri na dnevnem redu, večkrat je Vida očeta tudi pretepla. O tem govorijo njegovi obiski pri zdravnikih, zaradi poškodb prsnega koša se je zdravil kar trikrat. Tudi jesti mu ni dajala, tako da je bil oče večkrat lačen kakor sit, včasih je za kakšen kos kruha poprosil sosede. In kaj se je zgodilo tistega 16. junija?

Vida je znova popila nekaj kozarcev preveč, to pa je bilo dovolj, da se je spravila nad očeta. Njeno jezo je podkurilo še to, da Skoka čez dan ni bilo doma, vrnil se je šele pozno zvečer. Nemara je sam slutil, kaj ga čaka in je zato sklenil, da se bo odpravil spat kar na domač skedenj, toda hči ga je prestregla. Očitno ga je tam najprej pretepla, o čemer pričajo tudi tamkaj navedeni krvavi sledovi, nato pa ga je zylekla v hišo. Tu je s tepežem še nadaljevala, sledovi krvi so bili najdeni na tleh, na postelji, na omari in na očetovih oblakcih. Nič čudnega, da je bil Skok naslednjega dne videti tako slabotno, bil je vročičen, niti hlač ni bil sposoben potegniti nase, ko se je vračal iz stranišča. Ob hudih bolečinah je ta dan še preživel, naslednje jutro pa je poškodbam podlegel.

Tudi na glavni obravnavi pred senatom novomeškega okrožnega sodišča Vida ni ničesar priznala. Vztrajala je pri svoji zgodbi, najsi je bila ta še tako nelogična in polna nasprotij, njeno pričevanje so ovrgli tudi medicinski izvedenci, kajti padec takih poškodb ne bi prizadejal. Očitno je Vida očeta pretepla z rokami, ga brcala, večkrat pa ga po glavi udarila tudi z nekimi topim predmetom. Senat sodišča jo je obsodil na 2 leti in 40 mesecev zapora. Vida se je na kazen sicer pritožila, navajala je, da je ob svojih enainpetdesetih letih tudi bolna in da zaporniškega režima ne bo prenesla. Toda Vrhovno sodišče Slovenije je kazen potrdilo v celoti, Vida je tako morala na lg. Tam je bila vsega nekaj mesecev. Le dobrega pol leta je preteklo od glavne obravnave, ko je na lg prejela sklep, s katerim jo je predsedstvo SRS pomilostilo in ji ostanek kazni velikodušno odpustilo.

Šumijo gozdovi zaplenjeni

Stari Šlajpah je varoval gozdove kot punčico v očesu. Res, da ni bil najboljši gospodar, ve povedati njegov sedanji trinsemdesetletni sin Vlado Šlajpah iz Šentlovenca pri Trebnjem, kajti bolj se je zanimal za gostilno, ki je tedaj še bilo pri hiši, pa tudi sam je marsikateri kozarec rad potočil po grlu, a mu tega ni bilo za zameriti. Tako so delali tudi drugi, saj je bilo včasih v Šentlovencu kar sedem gostiln, čeprav je bil kraj precej manjši kot danes, ko sta za domačine in popotnike na voljo le še dve. Oče se je namreč dobro zavedal, kako dragocen je lepo negovan gozd pri kmetiji, ta zlata rezerva, v katero lahko poseže kmet, kadar se znajde v stiski, ko bi rad popravil poslopja ali pa si kupil modernejša orodja in stroje, da bi si olajšal delo.

Tako so šumeli lepi gozdovi tik nad domačo hišo ter nad dokaj lepo zaokroženo kmetijo, ji dajali zavejte in gospodarsko varnost. Šumijo še danes, čeprav že nekoliko izsekani, vendar za Vlada Šlajpaha, ki je leta 1940 prevzel kmetijo po pokojnem očetu, njihova pesem ni več tako prijetna in domača. Zadaja mu bol v srcu, in ko pogovor nanese na gozd, težko skriva ganjenost in prizadetost. Gozdovi so namreč že skoraj od vojne sem zaplenjeni in Vlado vanje nima več vstopa z žago in sekuro. Njihovo

va hladna senca nad domačijo je kot odsekani ud, ki še vedno izeca iz sebe bridko bolečino. In, kot pravi Vlado, nepopravljivo krivico.

»Devet otrok nas je bilo pri hiši,« pripoveduje svojo življenjsko zgodbo Vlado Šlajpah, in ker je bil oče vedno bolj bolehen in ni bil za težko delo, sem moral poprijeti jaz, kot najstarejši in, že zelo zgodaj. Možnosti za kako drugo zaposlitev takrat tudi ni bilo in kako naj bi takrat sploh vedel, kako se bodo stvari obrinile. Kmetija je bila srednje velika, z gozdom in vinogradom, in to je bilo takrat za ta kraj, ki je bil še precej zaostal, kar dobro. Oče je umrl tik pred vojno in nasledil sem kmetijo, ki sem se ji zapisal z vsem srcem. Še prej sem odslužil vojsko. Tudi med vojno je bila moja glavna skrb domačija, za politiko in podobne stvari se nisem kaj dosti zanimal. Bil sem sicer nekaj časa v parti-zanih, vendar sem kmalu spoznal, da mi puška ne leži, tako sem odšel domov, kjer sem dočkal konec vojne. Nekdo je vendar delati tudi na kmetiji. Nekaterim to ni bilo prav, veliko je bilo tudi škodoželjnosti, poravnati so hoteli stare zamere, in tako je prišlo do tega, da so me kmalu po koncu vojske poklicali.

Bili so to časi, ko so se stvari poravnale in obravnavale na hitro, ko so stopali na odgovornost v skupinah krivi in nekrivi, ko so se poravnali

tudi marsikateri osebni račun, odvisno pač od tega, kdo je bil tožnik in kdo sodnik in temu primerne so bile tudi obsodbe. Na udaru je bila zasebna lastnina, nepremičnine, na vidiku so bila gospodarstva po ruskem sistemu in kmeta je bilo treba zato čimbolj prizadeti. In najbolj ga prizade-neš tako, da mu vzameš njegovo bisto, to je zemljo. Včasih je bilo dovolj že nekaj nepremišljenih besed, pa je odneslo najlepše dele kmetije. Takratni razsodniki se gotovo niso zavedali, kako globoke reze so napravili v slovenski, zlasti dolenski kmečki rod, saj so imeli pred očmi čisto druge modele, ki se k sreči niso uresničili, rane, ki so jih prizadejali, pa kot izvorni greh bremenijo še današnje rodove, ki od zemlje živijo.

»Takrat so nas poklicali s tega konca v Novo mesto dvaindesetdeset. Bilo je junija. Čakali smo ves dan, ob dveh ponoči pa smo prišli na vrsto. V pol ure smo šli vsi skozi. Kaj dosti ugovarjati se ni dalo, kdor pa se je upiral in le pre-več protestiral, so ga odpeljali. Nekaj je bilo tudi takih. Kaj je bilo potem z njimi, ne vem. Razsodbo sem dobil po pošti. Kmetija je bila zaplenjena,« še spominja Vlado tistih negotovih časov.

Na razsodbo se je Vlado seveda pritožil in počasi le izp-šloval, da je dobil povrnjene skoraj vse obdelovalne površine in malenkost gozda, kake trije hektari in pol pa so še danes v državni lasti. Z mnogo večjimi mukami je Vlado potem le kmetoval naprej, postavil novo hišo in nakupil kmetijske stroje, pri trinsemdesetih še vedno sede za traktor, gozd nad domačijo pa mu pri tem ni mogel biti v pomoč. Celotno listje za nastilo si je moral izprositi od gozdarjev ali pa ga kupiti. Ze zdavnaj bi se spustil v pravdo za povrnitev nekdanje lastnine, pa mu advokati pravijo, da čas še ni dozorel. Vendar pa upa, da bo le prišel dan, ko se bo dalo kri-tično in nepristransko osvetli-ti tudi zakonitost tistih naglih sodb, ki so prizadele njega in še mnogo drugih kmetov na Dolenskem.

T. JAKŠE

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

PRODAJA V KRŠKEM:

1. OBJEKT DALMATINOVA 1, 3

poslovni prostor 41 m²
poslovni prostor 67 m²
poslovni prostor 24 m²
pivnica 152 m²

veseljivo takoj

2. OBJEKT DALMATINOVA 8

poslovni prostor 75 m²
poslovni prostor 89 m²

veseljivo takoj

3. OBJEKT BOHORIČEVA B1, B2, B3, B4

stanovanja velikosti od 30 m² do 81 m²
veseljivo 30. 11. 1989

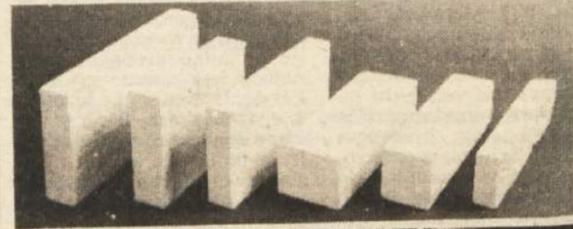
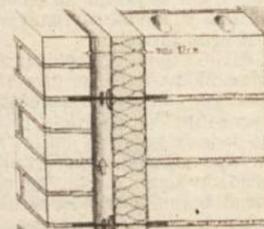
4. ZAPREŠIČ OBJEKT K-22

2 lokala po 45 m² — veseljivo takoj

Informacije:

GIP »PIONIR« NOVO MESTO
KOMERCIALNO PREDSTAVNIŠTVO KRŠKO
ZDOLSKA 17
tel. 0608/32-098 ali 0608/31-826

OPEKARNA – RUDNIK BREŽICE INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

CENA DIN/KOS
BREZ PROMETNEGA DAVKA

SILIKATNI FASADNI BLOK 4/4	17.771
SILIKATNI FASADNI ZIDAK 1/4	4.825
BARVNI FASADNI ZIDAK 1/4	6.755
CEPLJEN ZIDAK V PLOŠČICE	CENA
DOLŽINA — ŠIRINA — DEBELINA	DIN/m ²
250 x 65 x 20 mm	95.079
250 x 65 x 30 mm	98.193
250 x 65 x 40 mm	127.336
250 x 65 x 60 mm	187.435
250 x 65 x 80 mm	254.644
250 x 120 x 33 mm	157.200
290 x 140 x 40 mm	189.566
190 x 140 x 36 mm	198.560

V ceni je zaračunana inštruktaža in dostava na dom do 150 km za minimalno naročilo 10 palet.

Vse izdelke nudimo tudi v barvah!

Za gotovinsko in avansno plačilo odobravamo kupcem 25% popusta. Za virmanska plačila pa 20% popusta.

Zahtevajte informacije in prospekte v industrijski prodajalni tovarne po telefonu 0608/61-798, 61-222.

KEM SIMBOL ZA POSPOR	OGLEDNIK	MESTO V SPANJI (KASTILJA)	INTARZJA Z VOSKOM	IGRALKA KRAVANJA (ITALIJA)	SESTAVIL UDRI	SINČEK	SHAKESPEAROV ZRAČNI DUH	VZDEVEK IGRALCA POLICA	IZRAELSKA LUKA
AM. FLODOF PRIZMATIST (GEORGE HERBERT)					ABRAHAMOVA ŽENA				
IGRALNI PROSTOR					AZ. DRŽAVA SESTAVNA LESA				
MOČNIK FERMENT SLINE				VZDEVEK B. ŠERHOWERJA (MESTO OB ADDI V ITALIJI)				ISELNI VOJAK KAREGA NAZORA	AM. HUMOR PISATELJU BUCHWALDU
DL.	KOŠČAST SADEZ	SODOBNI SLOV. KIPAR (FRANCE)	POZVEDENOV SLUŽABNIK MRENA	DL.	DOKTOR PEVKA ODNA-MOVKEVA				
BALKANSKO NAROD			ST. GR. PEVCI AFFRISI VELETOK		HČERN MOZ VELIKI DUCAT				
RADIO NAVIGACIJSKI POSTOPEK			VISTA ZLANTNIH SLIV ZAMAZKA						DEŠNI PRITOK VOLGE
OZNAČBA INDOEV. PLEMENI, KI SO NA SELU (ITALIJO)				POVRŠINSKA MERA	MAJHEN PLOG				
LEPOTNA GRMAČASTA POSODOVNA					Z MOREM OBRANO KOPNO				
OTOK OB SEVERNORINSKI OBALI			HIMALAJSKA KOZA		STARONOR-DUSKA ZGOBBA				

Rešite današnji križanko in rešitev pošljite najkasneje do 23. avgusta na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Bernova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 30.

Rešitev 28. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 28. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrstah, takšna: JCSIP, OPAT, VIKTORIJA, ANTIPASAT, RO, COLA, VIDMAR, TIR, O, ETAN, MEOMA, BASKI, MISLEC, RTA, SILICIJ, AEDA, ROMANIST, ZNAK, APO, ACER, IATA, KAS, AIK.

I. A. GONČAROV

MISLIJ

Tesna, vsakdanja bližina med dvema človekoma ni ne enemu ne drugemu v korist: na obeh straneh je treba veliko življenjskih izkušenj in arčne toplote, da sta si s svojimi vrlinami drug drugemu v radost, ne da bi drug drugega mučila s svojimi pomankljivostmi.

I. A. GONČAROV

Pajki — kmetovi naravni zavezniki

Pajki vsak dan požro toliko najrazličnejših žuželk, kot tehta vse človeštvo — Živi insekticidi — Skrb za pajke se izplača z boljšo letino

Na kitajskih riževih in bombažnih poljih so se lansko jesen kmetje lotili za nas vsekakor dokaj nenavadnega opravila: postavljali so male kolibe, narejene iz slame. Na stotine takšnih, do človekovega pasu visokih slamnatih kolib, so postavili na tisočih hektarjih polj in kot so bile videti nenavadno. Vse bile so tudi njihov namen. Postavili so jih, da bi v njih našli varno prezivališče za pajke.

Pajki pozno jeseni otprejejo v bolj ali manj izpostavljenih mestih, zimo pa jih preživi zelo malo. Tako traja kar nekaj mesecev, predno si pajčji rod opomore in se tako številčno okrepi, da jih je spet veliko, kot jih je bilo pred zimo.

To pomlad je v zavetu slamnatih kolib prezimilo veliko več teh živalic, kot bi jih sicer in kot jih je na poljih, kjer kmetje niso poskrbeli. Takoj pomladi so se horde osmeronožcev podale po njivah ter se lotile najrazličnejših insektov, ki so se pripravljali na svoje škodljive pojedine na mladem nastinju.

Zdaj je že nekoliko bolj jasno, zakaj kitajski kmetje postavljali slamnate kolibe. Spomladi so jim pajki obilno povrnili jesensko skrb. Med mrčesom, ki so ga počistili, so bili številni škodljivci, ki bi spomladi naredili lahko že ogromno škodo na pridelku. Letošnji pridelek je bil na omenjenih poljih tudi po zaslugi pajkov večji, predvsem pa cenejši in bolj zdrav, saj kmetom ni bilo treba uporabiti kemičnih insekticidov.

Kitajci so bili prvi, ki so se domislili takega naravnega varovanja polj in se kasneje lotili zaščite rastlin s pomočjo pajkov. A tudi kmetijski strokovnjaki v drugih državah sveta so ugotovili, da početje kitajskih kmetov ni tako neučinkovno in sledilo so njihovega zgledu.

Ljudje pajke zamenjujejo z žuželkami in jih uvrščajo kar mednje, čeprav spadajo v razred pajkovec, ki je daleč od žuželk. Še več, pajki so veliki sovražniki in uničevalci žuželk. Uničijo neprimerno več teh živalic kot vsi komercialni insekticidi skupaj. Angleški poznavelec pajkov Bristowe je približno pred stoletjem v Angliji uničil 220.000.000.000.000.000 žuželk.

Po ocenah nekaterih sedanjih poznavalcev pa pajki vsak dan požro toliko žuželk, da bi kup požrtih žuželk, če bi ga bilo seveda mogoče stehitati, tehtal več kot vse človeštvo. Pajki so torej pravi živi insekticidi in nadvse koristni. Nekaj zanimiv je tudi primer koristne uporabe pajkov v državah Srednje Amerike. Tako imenovani bananski pajek, rjavkasto siv stvor, je dobrodošel gost v mnogih domovih, saj je hud lovec na ščurke in nekatere druge nezaželene hišne »goste«. Ker človeku ni nevaren, ga ljudje radi sprejmejo v svoje domove in puste na miru.

Kako, da so pajki tako učinkoviti lovci na insekte? Odgovor se skriva v njihovem strupu. Ko se priplazijo dovolj blizu svoje žrtve ali jim ta sama prileti v nastavljeni past, naj bo mreža ali kakšna druga, izbruhne prava kanonada pljunkov. Insekt se v hipu znajde zapreden v lepiljive zanke in ne more ubežati. Sledi pokončanje žrtve, ki je hitro, saj strup pajkov deluje hitro in učinkovito.

Strokovnjaki se za pajčji strup živo zanimajo. Strup ima posebno lastnost, da deluje na živčevje, in sicer kemično uniči povezave med živčnimi končiči in mišicami. Žrtev je tako popolnoma paralizirana. Dr. Donlad Quicke in profesor Perter Usherwood, ki raziskujeta pajčje strupe, upata, da bosta tako prišla do učinkovitega naravnega pesticida. »Pajkov strup je milijonkrat močnejši kot večina strupov za insekte. Kot insekticid bi bil najbrž dovolj poceni in ekološko varen,« pravi Quicke.

MiM

Ljudje, ki nikoli ne tvega-jo, živijo v stalni tesnobi in bojazni.

P. HAUCK

Sreče ni mogoče imeti, mogoče jo je le živeti.

M. TAVČAR

Z briljanti vezena

Najdražja poročna obleka na svetu — 723 briljantov

Vse mogoče pade ljudem na pamet, ko želijo stopiti iz sivega povprečja in pritegniti pozornost. Med početja, ki zbuja pozornost in prinašajo drobec slave in podjetnim morda tudi kakšen cekin več v blagajno, je tudi postavljanje bolj ali manj norih rekordov, ki jih potem vestno zapisujejo, preverjajo ter tiskajo v svetovno znani Guinnessovi knjigi rekordov. Zabeležimo še mi enega za letošnje leto nam je prineslo med drugim najdražjo poročno obleko, kar jih je doslej bilo na svetu. Mojtjstrovina je nastala v znani francoski modni hiši Helene Gainsville. Obleka je vsa v čipkah, ki so pretkane s 723 briljanti. Razumljivo je, da za obleko niso bile potrebne samo kreatorke in šivilje, na pomoč jim je priskočil znani zlatar Alexandre Resa, ki je dragoceno kamenje skrbno izbral. Dela z vezanjem in šivanjem je bilo za okroglih 3000 ur. Lahko si mislimo, da šivilje dela niso jemale k sebi na dom in da je nad briljanti bdelo nekaj skrbnih oči. Kako tudi ne, ko pa so ocenili, da je poročna obleka vredna 7.300.000 zelenih dolarjev.

Naj je za naše razmere slišati še tako čudno, je res, da se za nakup te rekordno drage poročne obleke zanima več kupcev.

1 Igor Fabjan: REKA IN PUŠČAVA

Zgodovina Egipta je nerazdružno povezana z reko Nil. Minevala so ljudstva, kulture, vladavine, Nil pa je ostal oživiljajoča reka in tisočletja podarjal življenje oazi med morji in puščavo. Reka ne navdihovala in pogojevala ekonomsko, versko, socialno in politično plat življenja, puščava pa je varovala Egipčane na vzhodu in zahodu pred sovražnimi vdori bolje kot najboljša utrdba.

Z združitvijo Zgornjega in Spodnjega Egipta se je okoli leta 3000 p.n.š. pričelo obdobje veličastne civilizacije. Egipci novega kraljestva se je razvil v takratno velesilo s kolonijami v Palestini in Siriji. Ko se je kraljestvo okoli leta 1000 p.n.š. zrušilo, je bila velika egipčanska moč za vedno strta. Ostala pa so svetišča, gigantski kamniti spomeniki in veličastne grobnice.

Današnja država se sooča s številnimi problemi. Številno prebivalstvo (preko 50 milijonov) povzroča vladi hude glavobole, saj izniči vse poskuse, da bi izboljšala življenjske razmere. Izboljšujejo se le manjšemu delu prebivalstva. Kontrola rojstev bi sicer bila rešitev, toda večinska muslimanska družba nima kaj prida razumevanja za skromne napore vlade v tej smeri. Visoka stopnja natalitete onemogoča,

da bi zagotovili dovolj hrane za vse. Le kakih 5 odstotkov ozemlja je primerne za poljedelstvo. Za uvoz hrane gre tako lep del deviznih rezerv, ki jih verjetno niti množice turistov ne obnavljajo dovolj hitro.

Nemajhne težave povzročajo tudi verska nasprotja med muslimansko večino in kristjani. Zaostrovanje razmer ima gotovo korenine tudi v gospodarskih težavah. V poslabšanih gospodarskih razmerah mnogi vidijo rešitev v vrnitvi k tradicionalni kulturi in veri, ne pa v uvozu zahodne tehnologije in njim tujeja načina življenja. Slabše ko je stanje, več ljudi se zateka k veri in vedno več je pristahev muslimanskega fundamentalizma. Med študenti je veliko takih, ki so spoznali, da tudi v izobrazbi ne bodo prišli do boljših položajev, in se zavzemajo za popolnoma islamsko državo. Vzor vidijo v Iranu in pridobitvah njihove verske obarvane revolucije. Prisotna je mržnja do vseh zahodnjaških pridobitev, saj vidijo v njih vzrok za vse težave, s katerimi se danes spopada Egipt. Fundamentalisti so v preteklosti povzročali hujše nemire, med drugim so ubili predsednika Sadata. Morda o njihovi fanatičnosti dovolj pove hladnokrvna izjava slučajne-

ga sogovornika, da bi ubil svojo sestro, če bi se oblačila in obnašala po zahodnjaško.

Nasploh so Egipčani zelo konservativni, kar se tiče žensk in spolnosti. Za večino je naloga ženske biti mati in skrb za hišna opravila, moški pa naj bi skrbel za družino. Tradicija je zelo močna in le malo je žensk, ki so ji ubežale. Čeprav televizijske antene krasijo strehe povsod, od visokih zgradb Kaira do ilnatih domov kmetov—felahov, pa ob Nilu še vedno uporabljajo podobna orodja kot pred tisočletji. S pritiskom na gumb televizorja se družina v skromni hiši iz ilnate opeke v hipu preseli na ulice ameriških velelemest ali v razkošen svet Dinastije in drugih bleščočih nadejavank. Življenje, kakršnega si v skromnem okolju še zamisljati ne morejo, oživi na malem zaslonu in zaseje seme nezadovoljstva. Mladi tako dobivajo lažno predstavo o blagostanju v mestih, kjer vidijo možnost drugačnega, boljšega življenja. Posledica je, da velika mesta Kairo, Aleksandrijo in Asiu preplavljajo množice ljudi, ki iščejo novo življenje. Vrtoglavemu pritisku priseljencev gradnja stanovanj, vodovodov, kanalizacije in sploh infrastrukture nikakor ne more več slediti. Nezaposlenost postaja del vsakdanjaka.

Kairo je srce Egipta. Že stoletja privablja nove in nove prebivalce. Mesto se je silovito razširilo, saj v njem živi že preko 16 milijonov ljudi. Kljub živahnemu vrvežu ulic vsa se s sopotnico počutila na moč zapuščena in neboljnjena, ko sva otovorjena z nahrbtniki spoznavala utrip velelemesta. Z gorenjsko trmo sva odklanjala ponudbe številnih taksistov, dokler nisva le našla poceni hotela s skromno sobo. Do najnege kotička je pot vodila skozi skupinsko sobo, kjer sva se v trdi temi spotakala med posteljami in hitro zaloputnila vrata pred plazom internacionalnih psov, ki sva ga nehoti sprožila. Porumeneli ostanki tapet, razbita šipa in umazane rjuhe nama niso niti najmanj grenile spanja pravičnega. Z malega okna sva imela krasen razgled na strehe okoliških zgradb. Na njih je vse polno vsakovrstne rotopije, od praznih konzerv, steklenic do odsluženih kosov pohištva. Nekaterim ravnejšim prebivalcem nudi ravna streha preprosto bivališče; vsa oprema je le stara, komaj še uporabna žimnica. Malo je mest, kjer so nasprotno med novim in stari, modernim in tradicionalnim, vzhodom in zahodom tako očitna.

svet v številkah

PRIMERJAVA RASTI CEN IN PLAČ

»Gorovje« na današnjem grafu je zelo poučno, za nas pa naravnost sanjsko. Računalnik je izrisal takšen graf, ko je premler podatke o odstotkovni rasti cen in jo primerjal z odstotkovno rastjo povprečnih plač v nekaterih državah sveta. Povsod, razen v Avstraliji in ZDA, so »gorovje«, ki kažejo rast plač, višje od »gora«, ki kažejo rast cen. Pri nas plače nikakor ne morejo doseči vrtoglavih vrhov, značilnih za rast cen pri nas. Kdaj bodo pogledale preko njih? Uganite, če morete.

V arestantovskem paradizu

Mehiška mamilarška kralja sta si v zaporu uredila udobno gnezdece — Prirejala zabave z muziko

Življenje v mehiških zaporih je trdo. Lahko pa je luksuz, ki si ga običajni smrtniki tudi na svobodi ne morejo privoščiti, če si seveda pravi človek in podprt z zadosti denarja. O tem so se lahko prepračili tudi novinarji, ki so jih pred kratkim popeljali po zaporniških celicah Severnih zaporov v Mexicu, kjer sta prestajala kazen mamilarška kralja Rafael Caro Quintero in Ernesto Fonseca Carrillo. Kriminalca sta živela v sosednjih blokkih celic, v katerih so poleg njihju prebivali še njuni telesni stražarji, prijatelji, sorodniki, skupaj z ženami in otroki. Quintero, ki je bil obsojen leta 1985 zaradi mučeniškega umora ameriškega protimamilarškega agenta, je spremenil del zaporniških celic v razkošen apartma s štirimi spalnicami, popolnoma opremljeno kuhinjo z barčkom, pisarno in biljardnico. Na razkošni postelji je imel satenaste rjuhe, prostori so bili klimatizirani, po stenah je dal obesiti dragocene zidne preproge, na voljo mu je bil barvni televizor z videorekorderjem. Fonseca v razkošju ni zaostajal za njim. V zapor si je dal celo prinesiti akvarij s

tropskimi ribicami in kamin z umetnim ognjem. Imela sta se, kot je videti, kar lepo. Kadar jima je bilo dolgčas, sta priredila zabavo, na katero sta povabila številne goste. Na zabavah so igrali popularni muzikantje »od zunaj«. Skadko zaporniško življenje se je končalo, ko je prišel v zapor nov upravnik. Gangsterja in njuno spremstvo je spravil v navadne celice, razkošje, v katerem sta živela kar nekaj let, pa s pomočjo tiska razkril javnosti. Jasno je tudi postalo, kdo je prejemal masne denarce, da so si kriminalci v zaporu uredili mali paradiz. Za podkupljene paznike, prejšnjega upravnika in ostalo zapleteno zaporniško osebje bo zaporna kazen bolj vsakdanje trda, v običajnih mehiških zaporih, ki niso najbolj mili. Quinteroovi odvetniki sicer pravijo, da se je novi upravnik razhudil nad mamilarškima kraljema samo zato, ker se nista dala izsiljevati. Menda naj bi bil zahteval od njiju milijon dolarjev, da bi lahko ostala v lepo urejenih celicah. Ker sta »poštenjaka« seveda z gnusom zavrnila izsiljevanje, je upravnik storil, kar pač je. To naj bi bila druga plat zadeve.

Denar izginja

Pametne kreditne kartice se vse bolj uveljavljajo

Gotovina se posavlja iz vsakdanjega življenja. Pri nas imamo hude težave z njo, ker jo inflacija sprti požira in prehiteva celo tiskarske stroje v tiskarni denarja, kar pa ne pomeni, da smo na poti k negotovinskemu poslovanju. V tem pogledu le stežka lovimokorak z razvitim svetom, kjer je negotovinsko poslovanje šeglo globoko v vse pore vsakdanjega življenja. Tako imenovane »pametne« kreditne kartice obljublajo, da se bo na kapitalističnem zahodu uresničila komunistična vizija družbe brez denarja. Kot poroča Newsweek v obširni reportaži, so lani izdali 61 milijonov takšnih kreditnih kartic, s katerimi lastniki kartic plačujejo nakupe v ustrezno opremljeni trgovini, parkirni no na urejenih parkiriščih, z njimi poravnajo telefonske pogovore v ustreznih govornicah, plačajo vse, kar ponujajo samodejne prodajne naprave, od cigaret do pijač, opravijo za menjavo valute, vplačujejo loterijske in stavne listke ter podobno. Na kartici in na bančnem računu pa se sprti beleži, kako je s prejemki in izdatki, ne da bi šel iz roke v roke najmanjši košček papirja. Toda to je šele začetek, pravijo poznavalci. V pripravi so super pametne in optične kartice, ki so kar mali računalniki. Super pametno kreditno kartico pripravljajo za lastnike Visa kartic, z njo pa ne bo teklo le plačevanje različnih izdelkov, v nji so vgrajeni tudi koledar, ura, kalkulator in pomnik za telefonske številke ter druge osebne poslovne podatke, ki jih pogosto potrebujejo. Optična kartica pa lahko shrani za tisoč tipkanih strani informacij, kar pomeni, da ima z njo lastnik s seboj vso potrebno dokumentacijo, od svoje kompletne zdravstvene kartoteke, vključno z rentgenskimi posnetki, do podatkov o zavarovanju.

Spominjajo se samo tisti, ki gredo v pekel; zato se tudi imenujejo pekel.

A. MUNTHE

Ljubezen je ljubezen, kjerkoli in ob vsakem času, a je tem močnejša, čim bližja je smrti.

G. G. MARQUEZ

Vsakič, ko človek zanika del sebe, naredi majhen samomor.

S. GRIFFIN

Mesto se duši

Velemesto Mexico se spreminja v gigantsko plinsko celico

Mehika, dežela sombrero, kitar, ognjenikov, tekile, tortile in — smoga. Slednje je vsekakor treba dodati, saj postaja močno onesnaženo ozračje mehiškega glavnega mesta Mexica tako rekoč svetovna črna znamenitost. Nad velemestom noč in dan lebdi oblak, ki je včasih tako gost, da lahko na ulicah Mexica s prostim očesom brez škode zrete v sonce. Poznavalci se sivemu nebu nad prestolnico ne čudijo. Vsak dan gre iz velelemesta v zrak 3,8 milijona ton ogljikovega monoksida, 4 tisoč ton trdnih delcev, 10 tisoč ton žveplovega dvoksida in 48 tisoč ton dušikovega oksida. Vsemu temu dodajmo še negotovljivo količino svinca in imamo zbranega dovolj »gradiva« za sivo nebo Mexica, ki tako postaja vse bolj podoben gigantski plinski celici z svojih 20 milijonov prebivalcev.

Ziveti v tako onesnaženem zraku kajpak ni zdravo. Medicinski izvedenci pravijo, da se je splošno zdravstveno stanje prebivalcev velelemesta že alarmantno poslabšalo. Nič pa ne kaže, da se bo stanje izboljšalo, saj se mesto še vedno nezadržno širi, vsi dosedanj ukrepi, da bi zmanjšali onesnaženost zraka, pa so bili neuspešni.

dežurni poročajo

MED VESELICO OB DENARNICO — 20-letni Vladimir Marinčič z Rožnega vrha je 5. avgusta pustil svoj osebni avto blizu veseljskega prostora na Mirni. V času, ko je avto sameval, je nekdo iz njega ukradel denarnico z 200 tisočaki.

VLOM V BULDOŽER — Delavci novomeškega cestnega podjetja so 31. julija popoldne pustili na gradbišču ceste Vinica—Preloka buldožer. V času do 1. avgusta pa je stroj nekdo obiskal in iz njega odnesel akumulator, zaboj z orodjem in komandno ploščo za vklop vibratorja. Cestari so oškodovani za vsaj 3 milijone din.

POČITEK MED MILIČNIKI — Metliški možje postavili so 7. avgusta ob 1. uri pridržali do iztreznitve 26-letnega Ignaca K. in 24-letnega Marjana P., oba iz Vrbovca pri Trebnjem. Mladenica sta razgrajala pred gostilno Brunske na Hrastu, gostilničarju pa celo grozila s pretepom. Prisilni počitek in treznenje sta trajala do 8. ure zjutraj. Obaka še pot k sodniku za prekrške.

OB AVTORADIO — 22-letni Borut Klobočar iz Črnomlja je bil 5. avgusta ponoči ob avtoradio in dva zvočnika. Neznani storilec mu je pred domom v Gradcu vložil v vozilo in ga oškodoval za vsaj 6 milijonov din.

GORIVO IZHLEPELO — 28-letni Franc Hudoklin iz Gornje Stare vasi je 22. julija ob 19.30 parkiral svoj avto na šentjernejskem hipodromu, ko pa se je po šestih urah vrnil k vozilu, je opazil, da mu je v tem času nekdo izpraznil rezervoar z gorivom. Na to ga je opozorila rdeča luč na kontrolni tabli.

VLOM V HIŠO

ČRNOMELJ — V noči na 3. avgust je bilo vlomljeno v nenasejano stanovanjsko hišo Črnomalca Ferida Muhlića v Rodinah. Iz hiše so izginili televizor, mlinček za kavo, fotoaparati in več kuhinjskih nožev. Nekateri sledilci kažejo, da sta bila na delu na tej strani že omenjena romska otroka Janez K. in Jovo M., ki naj bi imela na vesti tudi več vlomov v zidance na območju Rodin.

PSA RAZTRGALA OVCE

KOČEVJE — 3. avgusta sta dva psa raztrgala Jožetu Sercerju iz Brega pri Kočevju šest ovc, ki so se pasle na pašniku za vasjo. Psa sta last G. D. iz Slovenske vasi. To sta lovska psa, ki sta tistega dne pobegnili iz pesjaka.

Ukradel denar in grozil s sekuro

Dve kazenski ovadbi zoper 21-letnega Slavka H.

SEMIČ — 21-letni Slavko H. iz romskega naselja Drevesnica pri Stranski vasi bo moral v kratkem kar dvakrat pred sodnike. V nekaj dneh si je privoščil kar dve kaznivi dejanji. V 18. julij sega dogodek, ko je Slavko H. spremljal 14-letnega Jarza K. iz Lokve pri Črnomlju. Janez K. je bil namenjen v Stransko vas, kjer je hotel kupiti starejši avto, v ta namen je imel s seboj v vrečko zaviti in v žepu spravljeneh 4.800.000 din. Med pešačenjem proti Stranski vasi pa je Slavko H. Janezu zmaknil denar ter odšel domov.

Že čez nekaj dni je Slavko H. s sekuro v roki grozil Danjelu R. iz Semiča, ko se je ta pripeljal pred tamkajšnji hotel Smuk. Med prepričevanjem, v katerem je sodeloval tudi Viljem P., slednji je Romom grozil z lovsko puško, naj se umaknejo, je bil Danijel R. laže ranjen.

PODRIL PROMETNI ZNAK — 55-letni Mirko Bunjevčič iz Novega Sada se je 1. avgusta ob 16.15 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti proti Zagrebu. Zaradi prevelike hitrosti je vozilo pri Drnovem pričelo zanašati. Bujbjevič je zapeljal na bankino, počrl prometni znak in treščil v obcestno drevo. Voznik je bil hudo ranjen in se zdravi v brežiški bolnišnici, materialne škode pa je za 100 milijonov din.

PREHITRO JE VOZIL — 1. avgusta ob 18.10 se je 42-letni Ivan Sušilović iz Zagreba peljal z osebnim avtom proti domu. Pri Podgračnem ga je zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati, zapeljal je na bankino, od koder ga je zaneslo na levo stran ceste. Po njej je prav takrat nasproti pripeljal 32-letni Krčan Ivan Povše. Prišlo

Žrtve urbanistične samovolje

»Illegalna« zapora Partizanske ceste — Izigrani obrtniki — Polzakonitih posegov kar noče biti konec — Ob avtobusni postaji pokajo stene hiš

NOVO MESTO — Stara zgodba se ponavlja. Ne da bi kogarkoli o tem obvestili, celo prizadežani stanovalci ne, je Partizanska cesta v Novem mestu minuli petek zjutraj znova zaprla »vrat« voznikom. Resda le za dva dni, a to zadeve prav nič ne spremeni. Še zlasti ne, ker je bila zmeda tudi tokrat popolna, delovna mehanizacija je cesto zasedla in seveda zaprla za promet že zjutraj, prometno signalizacijo so urejali šele dopoldne, znake so postavljali na vrat in na nos, Trdinova ulica je spremembo prometnega režima doživela šele kasno dopoldne, ta čas pa je vsakdo vozil, kakor je vedel in znal.

Vročje krvi, razumljivo, ni manjkalo. Še posebej med številnimi obrtniki na Partizanski cesti, ki so bili znova potegnjeni za nos. Ne le zaradi zapore, ki je nastala zaradi polaganja končnega vrhnjega sloja asfalta, ampak tudi zaradi neizpoljene obljube republiškega inšpektorja za ceste. Slednjemu je namreč novomeško obrtno združenje pred časom poslalo pritožbo zaradi številnih pomanjklivosti in napak pri obnovi Partizanske ceste. Med drugim so obrtniki navajali pločnike in robnike, ki pred vhodi v hiše in delavnice niso znani in je tako dovoz oziroma odvoz materiala, mlo rečeno, otežen, tako da dostava sedaj večidel poteka kar s ceste. Pritožili so se zaradi ostrih kotov prihodov s stranskih ulic, nad novo podobo kandidijskega križišča, nad nezadostnim odvajanjem meteoritnih voda in še nad čim. Odgovor republiškega cestnega inšpektorja je bil, da se bodo vse pritožbe (mimogrede: inšpektor je ob ogledu ocenil, da jih je večina umestnih) reševale na

kraju samem ob pregledu ceste, v komisiji pa naj bi bili poleg predstavnikov občinskih organov, UNZ, Komunale, krajevne skupnosti tudi obrtniki. Pregleda se ni bilo — vsaj v tej sestavi ne — Partizanska cesta je dobila s položajitvi vrhnjega sloja asfalta dokončno podobo.

Novomeška urbanistična samovolja se torej nadaljuje, njen zastavonoša je Partizanska cesta, katere obnova je že od vsega začetka potekala pod, mlo rečeno, čudnimi okoliščinami in — to trdim znova in z vso odgovornostjo — brez potrebnih papirjev. Dokaz? Komitje za urbanizem in varstvo okolja skupščine občine Novo mesto je na podlagi vlog Cestnega podjetja in skupnosti krajevnih skupnosti, s katerima sta priglasila vzdrževalna dela na pločnikih in cesti, izdal potrdilo, v katerem med drugim dobesedno stoji:

»To so dela, s katerimi se ne bo spreminjala zunanost, zmogljivost, namen in nosilne konstrukcije obstoječega objekta. Za ta dela v smislu 51. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor ni potrebno lokacijsko dovoljenje.«

O tem, ali se zunanost objekta (betri: ceste in pločnikov) res ni spremenila, verjetno ni potrebno izglaviti besed, enako kot ne za sicer laično ugotovitev, da torej ni šlo le za vzdrževalna dela, pač pa za obnovo, ki je zahvalna lokacijsko in gradbeno dovoljenje. Polzakonite gradnje so postale novomeška posebnost, ob Partizanski cesti se spominjamo le še na črno opravljenega izkopa na Novem trgu, kjer naj bi stala prva novomeška blagovnica, za katero je bilo gradbeno dovoljenje izdano šele malone eno leto po

pričetku del. In to za novomeško mestno jedro ključni objekti, ki med drugim pogojuje tudi selitev avtobusne postaje na novo lokacijo. Dela zanjo so v polnem razmahu, kako pa je s papirji? Lokacijsko dovoljenje je izdano, enako gradbeno, vendar le za pripravljalna dela. Nemara pa se ob tem le ne bilo napak vprašati, ali sodi v pripravljalna dela tudi miniranje s tolikšnimi količinami razstreliva, da ob njem pokajo zidovi sosednjih hiš. Nekaj bodo o tem morali reči tudi uslužbenci novomeške UNZ.

B. BUDJA

ZAPORA BREZ OBVESTIL — Partizanska cesta v Novem mestu se je minuli vikend vnovič spremenila v delovišče. O kakršnikoli zapori stanovalci in vozniki niso bili obveščeni, zmedo je povečevala še neurejena prometna signalizacija. Bomo napovedali koga le poklicali na odgovornost ali pa bo krivda znova padla na tistega, ki na napake pokaže?

Telefonski in TV mrk

Za izpad telefonije kriv strojnik, za izpad kableske TV slike pa še neznan vandal

NOVO MESTO — Nekateri lastniki kableske televizije in telefonov v novomeški občini so se pred dnevi upravičeno jezili. Ostali so namreč brez televizijske slike in žične zveze s svetom. Razloga sta bila dva.

Telefonija je odpovedala zaradi nepravilnosti strojnika rovkopaca na delovišču.

KJE JE MAPA Z RAČUNI?

ŠENTJERNEJ — 31-letni Ivan Kralj iz Brusnice je pred dnevi parkiral svoj katroc na šentjernejskem hipodromu. Vozilo je pustil nezaklenjeno. Nekdo je to izkoristil in odnesel računalniški monitor, poleg tega pa še mapo s predračuni, računi in raznimi ponudbami, last Iskre Šentjerneje. Miličniško poročilo ne omenja, ali je šlo za arhivirane ali še neporavnane račune. Tege, slednjega, bi bil verjetno vesel marsikdo.

Ukradel tri jakne

Eno podaril, drugo prodal, tretjo pa obdržal

KOČEVJE — Tri jakne, vredne skupaj okoli 7 milijonov din, je 3. avgusta popoldne ukradel v kočevski Nami stari znanec miličnikov in sodišča, brezposelni A. L. iz Kočevja, znan tudi kot član kočevske »sončne uprave«.

Tisto popoldne je bil še posebno razpoložen za tatinske podvige. Najprej je ukradel eno jakno, ki jo je nato — dobrega srca, kot je — podaril prijatelju J. F. iz Kočevja. Potem se je odpravil ponovno v Namo in na oddelku konfekcije sunil še eno jakno, ki jo je kar takoj pred Namo prodal nekemu Romu za 200.000 din (čeprav je bila vredna vsaj 10-krat več). Po napornem delu je bil žejen in je nakupil pijačo ter jo s kolegi »sončniki« žulil kar pred Namo.

Pijača ga je okrepila in opogumila za še en tatinski podvig. Ponovno je na istem oddelku v Nami zmaknil še eno jakno. Prodajalke pa so opazile, da je jaken vedno manj, iztržka pa nič in so kar hitro ugotovile vztrajnega »kupca«. Ena se je pogнала za njim, pa ji je pobegnil. Miličniki pa so po opisu hitro odkrili svojega starega znanca A. L., zbrali tudi vse tri jakne in jih še istega dne vrnil Nami, nenavadnega »kupca« pa prijavi tožilstvu. J. P.

Z NEREGISTRIRANIM MOTORJEM V GOZD

PODGORA — 18-letni Igor Šprah iz Podrebrja se je 3. avgusta ob 18.15 peljal na neregistriranem motornem kolesu — na njem je sedel še 18-letni Matjaž Derganc iz Podgore — po lokalni cesti z Nove gore proti Prečini. V Podgori je Šprah v levem nepreglednem ovinku zanesel na levo, kjer je oplazil osebni avtomobil, ki ga je nasproti pripeljal 32-letni Andrej Strašek iz Novega mesta. Mladenica je odbilo v gozd, kjer sta padla in se hudo ranila. Oba so prepeljali v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za 2 milijona din.

Pekolj tretji v »domači« etapi rallyja

Končan letošnji, 32. letalski rally

NOVO MESTO — Slabo vreme je sicer precej oviralo potek letošnjega, 32. jugoslovanskega letalskega rallyja za pokal maršala Tita, katerega druga od šestih etap se je končala v Novem mestu, vendar je bilo tekmovanje uspešno spravljeno pod streho.

Tekmovalci, med katerimi sta bila tudi člana Dolenjskega letalskega centra Slavko Kos in Iztok Pekolj, so preleteli razdaljo Split—Sinj—Vrsar, Novo mesto—Prijedor—Tuzla—Trstenik. Zmaga je premočno pripadla Celjanu Leonu Bauerju, izkazal pa se je tudi Iztok Pekolj, ki je v tretji etapi od Vrsarja do Novega mesta zasedel imenito tretje mesto. Dodajmo, da je bila prva etapa zaradi slabega vremena prestavljena z 2. na 3. avgust. V končnem seštevku je Iztok Pekolj pristal na 16. mestu, Slavko Kos pa je bil 22.

DVE ŠAHOVSKI

STARI TRG — Že pred časom je bilo v Postojni republiško prvenstvo mlajših kategorij v šahu. Dekleta Starega trga v postavi Sterbenec, Medved, Mihelič in Butala so bila razred zase in že petič zapore osvojile naslov prvakinj, kočevski šahisti pa so bili tretji. Mlade šahistke Starega trga so svojo premoč dokazale tudi na posamičnem prvenstvu v Kranju, kjer so osvojile vsa prva mesta. Zmagala je Medvedova pred Sterbenčevjo, Butalo in Miheličevjo. Med fanti je dolenjski prvak Lazukin iz Metlike pristal na 12. mestu. -ob

NOČNI TURNIR PODBOČJU

PODBOČJE — Minulo soboto je NK Podbočje pripravil tradicionalni nočni turnir v malem nogometu, katerega se je udeležilo kar 36 ekip. Zmagali so gostitelji — ekipa Podbočja, druga je bila vrsta Lipa Bloki iz Sevnice, tretji M-Bar iz Krškega, četrta krški Agrokombinat, peti Kmečki turizem Grubič z Dobrave, šesti Veliki Podlog itd.

BOŽIČ DESETI

ST. GALLEN — V nedeljo je bila v avstrijskem Sant Gallenu cestna kolesarska dirka, katere so se udeležili tudi Janez Božič, Markao Kruljac in Roman Judež iz novomeške KD Krka. Na 160 kilometrov dolgi progi je Božič zasedel 10. mesto, Kruljac je bil 15., medtem ko je Judež odstopil. Ostali novomeški kolesarji so ta čas na dirki Po Slovaški, od koder pa do zaključka redakcije nismo dobili novic.

ŠPORTNI KOMENTAR

Iščejo formo in denar

Še štirinajst dni do svetovnega kolesarskega prvenstva — Denar za pot še ni zbran

NOVO MESTO — Letošnja kolesarska sezona se bliža k svojemu vrhuncu, do pričetka svetovnega prvenstva v francoskem Chamberyju je še vsega 14 dni. In medtem ko kandidati za reprezentanco pridno vadijo — Glivar, Bonča, Premužič, Penko, Polanc in Melanšek so v Kočevju, danes pa se z dirke Po Slovaški vrnejo Papež, Šebenik, Robič, Ugrešič, Pintarič in Pagon — čaka kolesarske delavce še trdo delo.

V Francijo bo odpotovalo osem kolesarjev, po vsej verjetnosti po trije iz Krke in Roga ter po eden iz Save in Idrije ter pet spremljevalcev, stroški za vsakega od njih so 25 milijonov din. In kje zbrati potreben denar? Prav te dni vsak od klubov mrzlično išče sponzorja za svoje tekmovalce, razumljivo, tudi KD Krka. Dokončen odgovor bi moral biti znan te dni, novomeški kolesarski delavci tudi tokrat računajo na pomoč in razumevanje dolenjskega združenega dela, prav tako novomeške TKS, ki naj bi omogočili novomeški nastop v Chamberyju. Navedene zadnje gre za eno zadnjih priložnosti kolesarjev v svetovnem merilu.

In kakšnih vesti se lahko nadejamo iz Francije? Uvrstitev okoli 10. mesta bi bil vsaj kakor lep dosežek, bolj ali manj jasn je že, da bodo to poskušali doseči Papež, Šebenik, Ugrešič in Pintarič. Več je moč pričakovati od posamičnih voznikov, proga je baje izredno težka in je tako rekoč po meri Glivarja in Bonče, oba sta poleg Premužiča zanesljivi člana ekipe bo zvezni selektor Čvrtković Bilic izbral med Penkom, Polancem in nemara Papežem. Posebej Glivar in Bonča nastopa v Franciji veliko obeta, saj sta za cilj zastavili uvrstiti se med dvajset najboljših kolesarjev sveta.

ZA PRVO MESTO 3 MILIJONE

PLETERJE — NK Pleterje organizira turnir v malem nogometu, katerega pričetek je najavljen za nedeljo, 13. avgusta, ob 8. uri. Organizator bo prijave sprejemal na dan turnirja do 7.30, vsem zainteresiranim pa sporočamo še nagrade: prvovršeno ekipo čaka kar 300 starih milijonov, drugovršeno pokal in odojek, tretjevršeno pokal in 500 tisočakov, da ostalih nagrad ne omenjamo.

NOVA TENIŠKA IGRISČA

MOKRONOG — Tukaj so 28. julija predali namenu novi teniški igrišča in teniška sekcija TVD Partizan Mokronog vabi vse ljubitelje vse bolj priljubljenega športa na organizirano igranje. Več o slednjem je moč zvedeti v ZTKO Trebnje, na tel. št. 44-157, 44-102 in 44-354. ZTKO Trebnje daje tudi informacije o možnosti uporabe pred časom urejenih teniških igrišč pri »Tesiilih«. Za ljubitelje tenisa s trebanjskega območja so pred časom z organizirali dva tečaja.

ŠPORT

NOČNI TURNIR

STRAŽA — NK Partizan Straža organizira 12. avgusta nočni turnir v malem nogometu. Turnir se bo pričel ob 18. uri, prijave v znesku 200.000 din pa sprejme organizator še uro pred pričetkom igranja. Najboljše ekipe čakajo pokali in nagrade prvovršene ekipe bo prejela odojek.

RIBIČI BODO TEKMOVALI

KOČEVJE — Tekmovanje v harjenju bo v soboto, 12. avgusta, Kolpi, in sicer na tekmovališču pri Začetek bo ob 15.30, zaključek pa ob 19. uri. Po tekmovališču bo družba srečanje.

Žreb je bil Ikarju naklonjen

V nedeljo jugoslovanski kasaški derbi

LJUBLJANA, ŠENTJERNEJ — Pred nami sta dva vrhunca letosnjega kasaške sezone, prvi že to nedeljo, 12. avgusta, v Ljubljani, kjer bo na splošno du dirka za letošnji jugoslovanski kasaški derbi, konec meseca, 27. avgusta, pa bo na šentjernejskem hipodromu finale letošnjega tekmovališča za pokal Alpe-Jadran.

Zanimanje ljubiteljev konjeniškega športa je te dni obrnjeno v Ljubljano, kjer se bo na veliki kasaški prirediteljski osrednji točki dvanajst najboljših jugoslovanskih kasaških ekip borilo za 1. in 2. mesto. Gradnji sklad 25 milijonov din. V 1. in 2. nedeljo se na sedežu Konjeniškega zveze Slovenije opravili prvo delovno derbija, izžrebali so namreč startne štetilke. Žreb je bil edinemu dolenjskemu predstavniku, žrebcu Kruljcu — njegovemu lastniku Dragu Lesu, pridobil KK Šentjerneje, naklonjen: dobil je tretjo startno mesto v prvi vrsti. Dajmo, da ima letos med udeleženci derbija najboljši čas Duvan Mšega — 1:17,3, sledijo pa: Milovanca 1:19,5, Ikar in Davos po 1:19,5, Nena 1:19,7, itd.

ŠPORTNI KOMENTAR

Iščejo formo in denar

Še štirinajst dni do svetovnega kolesarskega prvenstva — Denar za pot še ni zbran

NOVO MESTO — Letošnja kolesarska sezona se bliža k svojemu vrhuncu, do pričetka svetovnega prvenstva v francoskem Chamberyju je še vsega 14 dni. In medtem ko kandidati za reprezentanco pridno vadijo — Glivar, Bonča, Premužič, Penko, Polanc in Melanšek so v Kočevju, danes pa se z dirke Po Slovaški vrnejo Papež, Šebenik, Robič, Ugrešič, Pintarič in Pagon — čaka kolesarske delavce še trdo delo.

V Francijo bo odpotovalo osem kolesarjev, po vsej verjetnosti po trije iz Krke in Roga ter po eden iz Save in Idrije ter pet spremljevalcev, stroški za vsakega od njih so 25 milijonov din. In kje zbrati potreben denar? Prav te dni vsak od klubov mrzlično išče sponzorja za svoje tekmovalce, razumljivo, tudi KD Krka. Dokončen odgovor bi moral biti znan te dni, novomeški kolesarski delavci tudi tokrat računajo na pomoč in razumevanje dolenjskega združenega dela, prav tako novomeške TKS, ki naj bi omogočili novomeški nastop v Chamberyju. Navedene zadnje gre za eno zadnjih priložnosti kolesarjev v svetovnem merilu.

In kakšnih vesti se lahko nadejamo iz Francije? Uvrstitev okoli 10. mesta bi bil vsaj kakor lep dosežek, bolj ali manj jasn je že, da bodo to poskušali doseči Papež, Šebenik, Ugrešič in Pintarič. Več je moč pričakovati od posamičnih voznikov, proga je baje izredno težka in je tako rekoč po meri Glivarja in Bonče, oba sta poleg Premužiča zanesljivi člana ekipe bo zvezni selektor Čvrtković Bilic izbral med Penkom, Polancem in nemara Papežem. Posebej Glivar in Bonča nastopa v Franciji veliko obeta, saj sta za cilj zastavili uvrstiti se med dvajset najboljših kolesarjev sveta.

ZA PRVO MESTO 3 MILIJONE

PLETERJE — NK Pleterje organizira turnir v malem nogometu, katerega pričetek je najavljen za nedeljo, 13. avgusta, ob 8. uri. Organizator bo prijave sprejemal na dan turnirja do 7.30, vsem zainteresiranim pa sporočamo še nagrade: prvovršeno ekipo čaka kar 300 starih milijonov, drugovršeno pokal in odojek, tretjevršeno pokal in 500 tisočakov, da ostalih nagrad ne omenjamo.

NOVA TENIŠKA IGRISČA

MOKRONOG — Tukaj so 28. julija predali namenu novi teniški igrišča in teniška sekcija TVD Partizan Mokronog vabi vse ljubitelje vse bolj priljubljenega športa na organizirano igranje. Več o slednjem je moč zvedeti v ZTKO Trebnje, na tel. št. 44-157, 44-102 in 44-354. ZTKO Trebnje daje tudi informacije o možnosti uporabe pred časom urejenih teniških igrišč pri »Tesiilih«. Za ljubitelje tenisa s trebanjskega območja so pred časom z organizirali dva tečaja.

Spet: Napada na vojaka ni bilo

O sojenju novinarji niso bili obveščeni — Kdo in zakaj zaklepa Resnico?

Niko Bricej, temeljni javni tožilec iz Novega mesta, se v prejšnji številki Dolenjskega lista objavljenem odgovoru na moj prispevek pod naslovom »Napada na vojaka ni bilo«, sprašuje (dobesedno):

»Če je bilo (po novinarju Budji) nekomu zgolj do tega, da svetu pokaže, kako Slovenci pretepamo izmišljen in tako s praktičnim (razumi: izmišljenim) primerom podpre tezo o številnih napadih na pripadnike JLA v Sloveniji, resnica pa ga pri tem ni zanimala, do česa je potem bilo in je novinarju Budji in kako je z njegovim zanimanjem za resnico, da je napisal tak članek, kot ga je?«

Javnost in Resnica (v velikim R) bi ostali prikrajšani, če vam, tožilec, na to vprašanje ne bi odgovoril. Najprej z nekaterimi dejstvi. Oba veva, da je sojenje četverici Brežičanov, obtoženih napada na vojaka, potekalo 23. maja in da je bila obravnava tega dne končana. Prav tako veva, da je bilo poročilo krške UNZ, objavljeno 28. julija lani v našem listu pod naslovom »Skupina mla-

dih na cesti napadla vojaka«, deležno velike pozornosti v javnosti. In če smo četverico mladih Brežičanov takrat pomensko predstavili javnosti (tega, da sta bila v skupini dva mladoletnika, si nisem izmislil jaz, pač pa je ta podatek posredovala UNZ Krško), je najmanj, kar smo kot iskalki resnice dolžni storiti, to, da prvi zgodbi dodamo še sodni epilog. Niti najmanj me ne preseneča, da novinarjev o sojenju nihče ni obvestil, bolj me preseneča vse, kar se dogaja sedaj. Vključno z vsebino vašega odgovora. Kajti, če drugega ne, je iz njega razvidno to, da sodba vendarle obstaja, vaš odgovor je celo grajen na njej. Mene sodba ni bila dostopna. Še več. Ob obisku na brežiškem sodišču skoraj dva meseca po glavni sodni obravnavi mi je bilo rečeno, da sodbe ne morem dobiti, ker da še ni napisana. Vi pa mi iz nje berete citate in me hkrati sprašujete, kako je z mojim zanimanjem za resnico!

Če hočete, bom še bolj odkrit. Namig, da vsa zadeva okoli domnevnega napada na vojaka smrdi, je bilo v Brežicah slišati že veliko pred obravnavo, meni je ta smrad postal očiten tistega dne, ko sem od predsednika brežiške enote temeljnega sodišča Novo mesto izvedel, da sodba tudi še dva meseca po opravljeni glavni obravnavi ni napisana. Ali tak podatek tudi vam ne bi dal misliti, še posebej, ker ta rok — vsaj na novomeškem sodišču — praviloma ni daljši od 14 dni? Sklenil sem zadevi priti do dna, iskal in našel sem vire, neposredne udeležence obravnave. Če ne bi bilo njihove pomoči, potem javnost še danes ne bi izvedela, da so bili štirje Brežičani, obtoženi napada na vojaka, pred sodiščem zaradi pomanjkanja dokazov oproščeni obtožbe. In to je Resnica, ki ji tudi vi ne oporekate. S sodbo v roki pa skušate najti vrzeli v mojem zapisu, pravite, da je potrebno vzrok oprostilne sodbe iskati v povsem drugih razlogih, ne pa v tistih, ki jih javnosti

navaja novinar. Jaz sem jih našel šest, v nobenega. Komu naj javnost sedaj verjame? Nikoli in nikjer nisem trdil, da so tisti razlogi, ki sem jih navedel v svojem zapisu, odločilni za izrek oprostilne sodbe, napisal sem le, da sodba mimo njih ne bo mogla.

O vpletenosti KOS-a v vsjo zadevo tukaj ne bi govoril, to je pač stvar ocene, za katero pa še danes stojim. Morda bi vas spomnil le na pričevanje z glavne obravnave (spet govorim brez vpogleda v sodni spis ali sodbo), o tem, v kako »pisani« družini je bila sestavljena kazenska ovadba.

In da ob koncu z enim samim stavkom odgovorim na vaše uvodoma ponovljeno vprašanje: iskal sem Resnico, za katero verjamem, da jo iščete tudi vi. Navzlic vašemu odgovoru sem pripravljen, da sem jo našel. Pa čeprav so ji nekateri očitno namenili trezor s sedmimi ključavnicami.

BOJAN BUDJA

PLANINA POD MIRNO GORO OŽIVLJA!

Veliko kritičnih besed je že bilo zapisanih o propadajoči kočevski vasi Planina pod Mirno goro. Sedaj pa se lahko rečemo, da se je veliko spremenilo. Hlevi so napolnjeni, Planina pa postaja zanimiva tudi za turizem, saj so nekateri že začeli zidati počitniške hišice. Pa tudi drugače. Planina oživi. Planinski dom na Mirni gori obišče vedno več ljubiteljev rekreacije. Tudi v nekdanji farni cerkvi sv. Elije postaja vedno bolj živahno. V nedeljo, 23. julija, je bilo v tej cerkvi žegnanje, pred kratkim pa je bila prvič po osvoboditvi maša na Mirni gori, in sicer poleg planinskega doma, na prostoru, kjer je bila včasih cerkev sv. Frančiška. Cerkev so pred stoletji sezidali Kočevarji tik nad prepadom, od koder naj bi bila prihajala toča in uničevala semski vinograde.

F. DERGANČ

Ali bukve ali smreke?

Erozija je v smrekovem gozdu hitrejša — Na Dolenjskem naj bo dar narave: trdoživ mešani gozd

»Država« se je že pred leti odločila, da je treba tudi v kraških strminah Dolenjske, poraslih s submontanskim gozdom, kot ga imenujejo učeno, dati prednost iglavcem, zlasti smrekovi, ki v manj onesnaženem dolenjskem ozračju ne propada tako množično kot kje v okolici Črne na Koroškem. Toda ta »država« očitno ne misli vedno tako kot narava, ki se ne pusti ogoljufati.

Če je »forsiranje« iglavcev še primerno za dolenjske ravnine in rahla pobočja — za ilovnato prstjo, pa utegne imeti — po izkušnjah v nekaterih alpskih deželah — na strmih kraških pobočjih s plitvo peščeno in rahlo, zelo propustno prstjo usodne posledice. Kdor se na takšnih terenih odloča za pospešeno gojenje zgolj smrekovih sestavov, ne upošteva erozije, ki v smrekovem gozdu deluje veliko hitreje kot v mešanem. Smrekov gozd ustvarja le malo hranilnega humusa in onemogoča razvoj mešane podzasti, ki v mešanem gozdu na propustnih peščinih in skalnatih tleh z odpadlim listjem in vejčevim skrbni za hranljivi humus. Gosta mreža ali preplet korenin pa zadržuje prsti in onemogoča erozijo.

Tako se je tudi na zelo skopih kraških tleh mnogih predelov Dolenjske obdržal pri življenju mešani gozd; bolj skromen tam, kjer so ljudje pridno grabili listje, in dovolj bujen povsod, kjer ni bilo nasilnih posegov v njegovo zamotano življenje.

Zdaj bo očitno drugače. Toda za kakšno ceno? Kratkovidna pamet, ki vidi v njem korist le za svojo generacijo in morda še za naslednjo, ne more predvideti kaj bo sledilo lepim smrekovim gozdom čez določeno dobo, ko bo erozija opravila svoje. Strma pobočja, ki že zdaj ne premorejo dovolj prsti, bodo ogolela, in to za milijone let. Tako so končale cele gozdnate pokrajine na območju našega Krasa in v celotnem Sredozemlju. Seveda se je z uničenjem žive narave sprevedla tudi mikroklima.

»Monokulturni« gozdovi iglavcev na razsekanih in spranih strminah v alpskih predelih ne umirajo samo zaradi onesnaženega ozračja, ampak tudi zaradi izrpanih tal, ki so vse manj humusna in vse bolj kamnita. Onesnaženo ozračje in z njim kisel dež pa to podlago še hitreje uničujeta.

Če je torej usoda visokogorskih gozdov, kjer niso listavci nikoli uspevali, zapečatena, bi morali varovati to, kar nam je narava dala na Dolenjskem: trdoživ mešani gozd, ki premore tudi obilje smrek. Pomagajmo mu preživeti, tako kot zahteva sam, ali pa ga bomo uničili in tako osiromašili sebe.

Ob hlastanju za smrekovino pa bi se morali (brez pretiravanja) vprašati, doklej bodo v vse bolj onesnaženem ozračju tudi na Dolenjskem uspevale smreke, kajti prvi znaki obolevanja zaradi zastrupljenega ozračja so tudi tu že vidni.

RADO VOJK

V spomin Karlu Žmavcu-Gorazdu

Karlo Žmavc je bil otrok, ki ni bil nikomur v veselje. Z njegova mama je pretepla polno obsodb, pomizevanja, nihče ni imel zanj lepe besede. Dedek je naskrivaj, pogledoval v zibelko k vnuku. Prerokoval mu je, da ga čaka v življenju mnogo neveselosti. Tudi šola in okolje sta bila za tako prikrajšana otroka krivični. A vendar je Karlo zrasel v vsestransko velikega moža. Najprej v kovinarju, v Zagrebu, kjer se je učil in služboval, je sodeloval v različnih manifestacijah za izboljšanje pravic delavcev.

Ko je leta 1941 za štiri leta utihnila pesem Bizeljancev, se je v domačem kraju tudi sam znašel v valovih izгона. Moral je v taborišče v Nemško. Trdna odločitev in vest sta ga gnali nazaj na njegovo zemljo. Tisoč kilometrov dolge poti, polne policajev in drugih zank, se ni ustrašil. Kojanjsko je bilo njegovo bojišče. Tu je rasel v neizprosna bojnika proti tistim, ki so teptali našo zemljo, brisali našo kulturo in ubijali materinsko. Postal je mitraljevec, politik, komisar, strateg, oficir in poveljnik odreda.

Po vojni je sprejel različne odgovorne naloge širom po Sloveniji. Vse so bile varnostnega značaja, te pa so skoraj vedno neprijetne.

Živel bo vedno v srcih svojih prijateljev, pod Bohinjem onstran Orlice, daleč po obširni okolici Bizeljskega, brez in seveda Ptujčanov, ki so to dobro poznali in sprejeli za svojega.

JOŽE KRIZANČIČ

Času primerna razmišljanja o roški »barakci«

Še so fevdalci med nami

V Delu z dne 15. 7. 1989 je bilo zaslediti vest, ki govori, da so na Bazi 20 zgradili objekt v popolni konspiraciji in brez vednosti novomeške občine. Toda o gradnji na Bazi 20 čivkajo vrabci že dlje časa, pa tudi posegi v prostor so bili takšni, da niso bili nevidni. Zato ne verjamem, da niti člani medobčinskega odbora podpisnikov družbenega dogovora o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi spomenikov na Rogu niti občinska oblast in politika niso nič vedeli o gradnji na Rogu. Ne nazadnje je bil slavnostni govornik na otvoritvi »barakce« nihče drug kot predsednik predsedstva Slovenije Janez Stanovnik in tam so vsi sijali od nove delovne zmage. Je že tako, da je pri nas najbolj enostavno nič vedeti, nič slišati in nič videti. Besede odgovornost pa oblast tako in tako ne pozna. Sicer pa, komu naj ti revolucionarni fevdalci ali oblast odgovarjajo? Sami sebi?

Zastavlja se vprašanje, ali so se tisti, ki so plačani za to, da država funkcionira kot država, da za vse državljane veljajo enaka in ista pravila igre, pripravljene z enako vneto boriti za spoštovanje pravne države, tako v primeru anonimnega graditelja kot tudi v primeru graditelja, ki se imenuje Ivan Maček-Matija. Ne, ta država, ki je v svojem bistvu globoko fevdalna, tega ni sposobna. Anonimnega graditelja bo onemogočila in v kali zatrla in tako kazala svojo (ne)moč, medtem ko se bo z graditeljem Ivanom Mačkom-Matijo sestajala in se delala, kot da nič ne ve in nič ne vidi. Pomembno je, da se gradi.

Koliko je bilo in je še takšnih veljakov oziroma odrešnikov republiškega, občinskega in lokalnega pomena, ki si tako postavljajo spomenike? Reprezentančnost gradbenega odbora je tako najboljša garancija, da s sredstvi ne bo problema. Plani, dogovori — to je samo papir. Delavci SCT o gradbenih podvigih Ivana Mačka in Ivana Zidarja, njihovega direktorja, ne odločajo, oni so z njima v medznem odnosu. Njihovo je, da delajo, ne pa, da sprašujejo in razmišljajo.

Ko so se najodgovornejši in najbolj poklicani novomeški »čuvarji« revolucije na svoji letni skupščini ukvarjali z mojim pisanjem v Dolenjskem listu in na kateri so posamezniki pozivali na cenzuro, zapiranje in streljanje drugače mislečih, se v primeru Baze 20 sploh niso oglasili. Čudna so ta dvojna merila.

Tudi trditve, ki jo je bilo zaslediti v Dolenjskem listu, da je občinski, mestni in krajevni samoprispevek najbolj neposredna demokratična oblika volitev in da je visoka udeležba in opredelitev za samoprispevek izraz visoke samoupravne zrelosti občanov v enotni fronti SZDL, ni nič drugega kot perverzno in potrditev, da veljajo dvojna merila in dvojna morala. Kajti ko moramo državljane prositi, da prispevajo za elementarne dejavnosti, ki so pogoj ohranitve človeške vrste, in to kljub 45-letnemu nenehnemu vzpenjanju kvišku, pa na drugi strani socialni-

stični fevdalci delajo s sredstvi kot svinje z mehomo. Istočasno, ko eni nimajo za hrano, za stanovanje, za golo preživetje, drugi gradijo na Rogu »avto ceste« in motele. Za koga?

Za generacijo, ki ravno zaradi revolucionarne zaslepljenosti malih in velikih voditeljev nima nikakršne perspektive? Temu pravijo ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij. Mladim je potrebno namesto perspektive ponuditi ure revolucionarne zgodovine, da se bodo duhovno očistili in z novo vero v dokončno zmago revolucije lažje spoprijeli z vsakodnevnimi problemi. Živeti v upanju, to je njihova perspektiva. Toda ali ni to že nova religija, religija samouničevanja in samožrtvovanja celih generacij za revolucionarno preteklost? Prihodnost ni pomembna. Sicer pa, kaj je prihodnost v primerjavi z revolucionarno preteklostjo?

Tako je vse skupaj videti, kot da se je Rog »zgodil« čez noč. Vendar ni tako. Dogajanja na Rogu imajo svojo zgodovino, v kateri sta na takšen ali drugačen način sodelovali oblast in politika. Mirno lahko rečem, da se je na Rogu »zgodil« sistem in ne »pobalinstvo« glavnih protagonistov, starih partizanskih voditeljev. Kajti cela povojna zgodovina izgradnje tega »najboljšega« sistema na svetu je zgodovina revolucionarnih fevdalcev, ki so si uredili to družbo po svojih revolucionarnih merilih. Nemalokrat je bilo od njihove volje odvisno tudi življenje »podanikov«. To, kar imamo, je tako samo na glavo obrnjen fevdalni sistem. Namesto da bi socializem postal svetovni sistem, kot so sanjali revolucionarni sanjci, se pred očmi demokratičnega sveta ruši na vseh točkah. Zato je dobro, da se »dogaja« tudi Rog, kar razbija iluzije, da je Slovenija nekaj drugega v tem razpadajočem srocalističnem svetu. Ne, Slovenija je del tega sistema in če hočemo postati res »nekaj drugega«, predvsem pa moderna demokratična družba, potem moramo radikalno spremeniti politični sistem, predvsem pa končati z revolucijo. Cena, ki jo plačujemo in ki jo bodo plačale generacije mladih, je strahotna in za slovenski narod katastrofalna. Ti revolucionarni fevdalci so naši Pol Poti, to so naši rdeči Kmeri.

Problemi glede izgradnje in gospodarja novo zgrajene »barakce« na Rogu tako niso nastali zaradi tega, ker bi se lokalni veljaki odločno postavili po robu revolucionarni avtoriteti, ampak zato, ker je »državinski« nesporazum postal javen, pa tudi, ker eni in drugi ne vedo, kaj bi s tistim tam gori naredili, kajti ljudje niso več pripravljene zahajati na ta posvečena mesta. Ljudje imajo drugo skrb. Morda pa je potreben program revolucionarne prevzgoje, zato:

državljanke in državljani, vsi na Bazo 20, to je vaša in naša perspektiva, to je mesto duhovnega očiščenja in mesto navdih za nove delovne zmage. Za zabavo bo preskrbljeno.

BOJAN FINK

Rog in mačkov(š)ina!

Obdobje, vsaj na deklarativni ravni, mrzličnega projiciranja bolj ali manj pluralnih alternativnih konceptov rešitve izpod apokaliptičnega koleksa konfliktnih, zgrešenih in nedorečenih stanj, ravnanj, bremen iz preteklosti in pričakovanj, čas koncipiranja »socialno uspešnega in gospodarsko učinkovitega socializma«, »socializma po meri človeka«, sovpada z nujnim procesom razjasnitve določenih kontroverz v zvezi z nekaterimi relikvijami zadnje vojne na področju Kočevskega Roga — posredno preko ugotavljanja in prekanja nad lastnostvomo, kompetencami ipd. nad kompleksom in obstoječimi objekti Baze 20 med posameznimi družbenimi subjekti in institucijami. Ob tem je potrebno vedeti, da so le-ti »prostovoljno«, (prosto)voljno ali po službeni dolžnosti pahnjene v saniranje zadeve.

Vse to pa zgoraj omenjenim željam po takšnem in drugačnem družbenem projektu daje novo kvalitativno razsežnost. Nakazuje princip izgradnje samoupravnega socializma, kakršne se še, na našo žalost, poskuša graditi. Nakazuje, kako (so) nekateri (sive) eminece slovenskega političnega življenja, s svojimi diskrecijskimi pravicami, odločilno determinirale ravnjanja, vedenja in realizacije posameznih subjektov in institucij. S svojimi čustvi, slo in ambicijami so vrteli kolo dogodkov po lastni, subjektivni meri hitrosti. Jasno, kot breme družbenemu organizmu, od katerega imajo na račun hedonizma

skrivnosti žrtvovanja še vedno prevelike privilegije. Ti novodobni revolucionarji Argusi določajo novim generacijam kriterije ugotavljanja afinitet in življenjske vzorce. V svojem permanentnem afektu pričakujejo množične gneče pred vrati obljubljenih dežele. To, da zadeve niso ekonomsko zanimive za nikogar, da dežela poskuša biti ekonomsko racionalna, to jih sploh ne zanima. Še vedno sledijo lastni logiki: v kolikor dejstva nasprotujejo subjektivnim predstavam in aspiracijam — tem slabše za dejstva. In ne boji se usode gospoda Boycotta.

Ne glede na kult osebnosti in njegov vpliv se bodo tangirani subjekti in institucije morale preiti ali slej »face to face« spopasti z ugotavljanjem in klasificiranjem posameznih dejstev, ki sestavljajo mozaik fenomena Rog. Ravno tako se bodo morali podpisniki posameznih ideoloških političnih aktov, tu in tudi v drugih primerih, odločiti, kaj bodo z nekaterimi posvečenimi prostori počeli v prihodnje: ali bodo po nojevsko še naprej lamentirali, obžalovali minljivost nepovratnega, ali pa si bodo morda upali in drznili zravnati hrbenice ter tako nasprotovati iracionalnosti gradnje volih suverenjev po »delavsko-razrednih merilih« — ne da bi ti delavci karkoli vedeli o tem!

In ljudje, ki so zadeve »zakuhalo«, so prejemali, prejemajo in bodo tudi v prihodnje prejemali takšna in drugačna družbena priznanja in pohvale.

MARJAN RISTIČ

pisma In odmevi

SREČANJE UPOKOJENCEV

NOVO MESTO — V soboto, 12. avgusta, bo v prijazni belokranjski vasi podac pri Metliki že 9. tradicionalno srečanje upokojencev občine Novo mesto, katero so vabljani vsi upokojenci in njihovi svoci. Srečanje, ki je posvečeno temu upokojencev, se bo uradno pričelo ob 11. uri v parku za gradom. Slavnostni govornik bo Adolf Zupanc, predsednik občinskega sveta skupščine občine Novo mesto, v kulturnem programu pa bosta delovala pevski zbor DU Novo mesto Gabrije ter drugi.

PEVSKI ZBOR VABI UPOKOJENCEV

TREBNJE — Mešani pevski zbor trebnjskega društva upokojencev vabi člane društva, ki imajo posluh in veselje do petja, naj pridejo v petek, 18. avgusta, ob 19. uri v trebnjski kulturni dom.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. julija do 4. avgusta so v novomeški porodnišnici rodile: Marjana Križič iz Dol. Selc — Mateja, Liljana Maček iz Donjega Bukovca — Karolino, Zvezdana Vlašič iz Dolenjcev — Jerneja, Anja Zoretič iz Zajčjega sela — Hrvoja, Milica Brošič iz Brestanice — Majo, Milica Novak iz Dol. Karteljevega — Anjo, Jolanda Janc iz Žuženberka — Anjo, Jožefa Lavrič iz Drenja — Blaža, Milica Skarja iz Stare Bučke — Matejo, Milica Vide iz Dobrvice — Evo, Milica Vencenc iz Koprivnice — Jasno, Marta Vencenc — Paha — Davida, Jožefa Premru iz Koprivnice — Mitja, Milena Jančar iz Leskovca — Mitja, Silva Zupančič iz Kostanjevici — Ines, Marija Vavtar z Mirne — Klavdija Zupančič z Vrha pri Ljubnu — Anja, Nada Grubar z Gor. Vrhpolja — Anželka, Anželka Slipčević iz Veniš — Marija Zupančič iz Dol. Prekope — Slavica, Doroteja Anželi iz Kostanjevici — Aljo, Jožica Luzar iz Konca — Zorislava Salmič iz Krškega — Lidija, Ana Kapušin s Krasinca — Anja, Bojana Zupančič iz Dol. Mahana — Dejo, Marina Lobe iz Grandič — Kristijana, Mojca Plavan iz Metlica — Dejana, Helena Petrič iz Prečne — Milena Progar iz Trebnjega — Anja, Ida Pucelj iz Dol. Stare vasi — Anja, Ana Drkušič iz Metlike — Anja, Nada Dragišič iz Metlike — Zdenka Špehar iz Dol. Suhorja pri Metliki — dečka, Bernarda Jarc iz Trebče — dekleko, Nada Črjenjica iz Kašta — dekleko, Marija Korelc iz Mačjega dola — dekleko.

IZ NOVEGA MESTA — Marinka Bončina iz Slavka Gruma 3 — Denisa, Sonja Željko s Ceste herojev 24 — Aleša, Mojca iz Segove 3 — Nino, Jolanda — dekleko z Mestnih njiv 10 — Anžeta.

Izjava sindikalnega vodstva o Dedijerjevih trditvah

V vodstvu Zveze sindikatov Slovenije smo z ogorčenjem sprejeli grobe insinacije (brez argumentov) glede položaja in razmer delavcev iz drugih republik, ki delajo in živijo v SR Sloveniji. V ta namen izdajamo naslednjo

izjavo:

Ne sprejemamo neargumentiranih napadov akademika Dedijerja na Slovenijo, njene državljane in občane, njeno politiko, ki da izkorišča delovno silo iz drugih republik in jo jemlje kot ljudi druge vrste, ki so jim onemogočene socialne, ekonomske, kulturne in druge pravice. S tem v zvezi poudarjamo:

1. Negirajo se politika in napor slovenskih sindikatov (in ne samo njega), ki so usmerjeni v nastanek družbe, ki bo sponela na ekonomski svobodi, demokraciji in enakopravnosti, ekonomskih, političnih, kulturnih in verskih svobodah, ki bo izhajala iz posameznika — ustvarjalca in občana, ki živi in dela v Sloveniji, in mu nudila svobodno, humano in človeka dostojno vredno življenje. S takšnim početjem, ki mu je cilj poglobljanje in podziganje mednarodnih razprtij in ki izhaja iz interesov dnevnice politike, se odvrta pozorost od temeljnih vprašanj političnega in gospodarskega razvoja svobodne, demokratične, civilizirane in bogate družbe in s tem od temeljnih vprašanj perspektive delovnih ljudi in občanov.

2. Za slovenski sindikat delavcev po nacionalni, politični, verski ali drugi nazorski pripadnosti človeka ni sprejemljiva. Smo stanovska organizacija, ki priznava politični, ekonomski, kulturni in verski svobodi. Potrditev tega je v zahtevah sindikatov za javljanje ekonomsko demokracije v podjetju, izražanje samoupravljanja in soupravljanja, grajenega na delu, znanju, ustvarjalnosti, sposobnosti in kapitalu za uveljavljanje ekonomskih plač v pogojih tržnega gospodarjenja. Za slovenski sindikat tudi ni sporna pravica izražanja in uveljavljanja sindikalnih pravic in svobod, pluralizma sindikalnih interesov in vseh oblik boja, vključno s stavko.

3. Slovenski sindikati so vedno in povsod odločno reagirali, ko so bili okrnjeni dostojanstvo, ekonomske, socialne in druge pravice delovnih ljudi. Pri tem so nam interesi delavcev bili vedno nad vsakršnimi političnimi interesi in cilji. Zato tudi danes poudarjamo, da bi bila veliko večja koristnost v tem, da se preizkus, ki ga predlaga akademik Dedijer, opravi tam, kjer delavec ne dobi po več mesecev plače, kjer so mu z državo prisilo, delovno obveznostjo ali drugimi ukrepi odvzete ali bistveno skrčene ekonomske in socialne pravice, pravica, da v imenu teh interesov uveljavlja sindikalne svobode in boj.

V slovenskih sindikatih ne idealiziramo položaja, razmer in pravic delavcev, tudi ne položaja delavcev iz drugih republik, ki se v pogojih stoočstotne inflacije in ob zaostrovanju družbenih razmer marsikje približuje robu preživetja. V naših prizadevanjih tudi nismo bili vedno dovolj uspešni in vztrajni, pa vendar je naša politika vse kaj drugega kot to, kar nam skuša podtakniti akademik Dedijer. Zato smo mirne vesti odprti tudi do Evropske konfederacije sindikata, ki lahko v vsakem trenutku preizkusi, oceni in soodloži mnenja oz. navedbe akademika Dedijerja s stvarnim stanjem in položajem delavca.

tedenski koledar

Četrtek, 10. avgusta — Lovrenc Petek, 11. avgusta — Jasna Sobota, 12. avgusta — Klara Nedelja, 13. avgusta — Lilijana Ponedeljek, 14. avgusta — Anastazija Torek, 15. avgusta — Marija Sreda, 16. avgusta — Rok

kino

BREŽICE: 11. in 12. 8. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Strupenjača. 11. in 12. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Dekleta iz taksija. 13. 8. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Hladnokrvni. 15. in 16. 8. (ob 20. uri) švedski erotični film Ljubezenske sanje. ČRNOMELJ: 10. 8. (ob 21. uri)

ameriška komedija Vozniško dovoljenje. 11. 8. (ob 21. uri) indonezijsko-ameriški akcijski film Rambo II — stabilizator. 13. 8. (ob 21. uri) ameriški kriminalni film Pričo je treba ubiti. 15. 8. (ob 21. uri) ameriški film Škorpion. KRŠKO: 11. 8. (ob 22. uri) nemški erotični film Pohotna Melilin. 13. 8. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Rocky III.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 11. do 13. 8. (ob 19. uri) ameriški film Smrt v avto kinu. Od 14. do 16. 8. (ob 19. uri) ameriški ekološki film Operacija šimpanza.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 12. do 14. 8. (ob 18. in 20. uri) ter 15. 8. (ob 10. uri) ameriška super komedija Smeš v vesolju. 15. in 16. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Vozniško dovoljenje.

službo dobi

KAVA BAR »Pri slonu« išče fanta ali deklo za strežbo in čistilko. Tel. 25-901, dopoldne. (2743-SL-32)

službo išče

DISCO JOCKER, strokovno izobražen, z enoletno delovno izkušnjo, išče zaposlitev. Tel. 44-830, od 20. ure dalje. (P32-41MO)

stanovanja

DEKLETU ODDAM sobo s souporabo kopalnice, možnost kuhanja, opremljeno. Naslov v upravi lista. (2739-ST-32)

Enoinpolno stanovanje (družbeno) zamenjam za večje. Tel. 24-070. (P32-12MO)

MIRNEMU dijaku oddam sobo v Novem mestu. Tel. (068) 76-128. (P32-7MO)

motorna vozila

Z 750, letnik 1976, prodam. Regerča vas 15, Novo mesto, tel. 27-694. (P32-42MO)

CITROEN GS 1,3, letnik 1979/12, prodam. Tel. 28-746. (2744-MV-32)

126 PGL, letnik 1988, registriran do julija 1990, prodam. Franc Rupar, Goriska vas 12, Škočjan. (P32-71MO)

APN 6, star dve leti, dobro ohranjen, prodam. Tel. (0608) 32-851. (P32-43MO)

GOLF DIESEL, letnik 1983, in motoru gred za mercedes 1213 prodam. Tel. (068) 45-064. (P32-44MO)

LADO 1600, letnik 1979, prodam. Tel. (0608) 32-032. (P32-45MO)

AVTO CHARLESTON, letnik 1987, prodam. Peter Repovž, Smarjeta 60, 68220 Smarješke Toplice. (2726-MV-32)

GOLF JGL, letnik 1980, prva registracija 1981, prodam. Cena po dogovoru. Jože Pirc, Kržišče 12, 68274 Raka. (2727-MV-32)

GOLF JX DIESEL, letnik 1986, prodam. Simčič, Majde Šilc 18, Novo mesto. (2728-MV-32)

Z 750 S, letnik 1980, prodam. Ljubi, Dol. Kamence 57, Novo mesto. (2729-MV-32)

R 4 GTL, letnik 1985, prodam. Tel. 25-488. (2730-MV-32)

Z 101 GTL 55, letnik 1986, ugodno prodam. Tel. 51-891. (2731-MV-32)

Z 101, starejši letnik, registriran do februarja 1990, ugodno prodam. Slavko Franko, Sela 31, Straža. (P32-48MO)

Prodam Z-101 confort, letnik 1980. Tel. 27-590.

UGODNO PRODAM FIAT 1300, letnik 1976, registriran, v voznem stanju. Tel. 43-560. (MO-89-SR)

R 4 GTL, letnik 1985, prodam. Tel. 23-487, kasneje popoldne. (2732-MV-32)

MOTOR APN 6, dobro ohranjen, prodam. Tel. 26-729. (P32-50MO)

Z 101 GTL mediteran 55, bele barve, registrirana do 27. julija 1990, prodam. Alojz Simonič, Čardak 3, Črnomelj, tel. 51-592. (P32-51MO)

126 P, letnik oktober 1987, prodam ali zamenjam. Tel. 85-052. (P32-54MO)

TOMOS BT 50 S, letnik 1988, in avtomatik, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 32-561. (P32-55MO)

TOVORNI AVTO mercedes 1113 kasonar, registriran do novembra, letnik

1976, prodam. Bernard Omerzu, Gubčeva 4, Krško, tel. (0608) 31-192. (P32-56MO)

JUGO 45 A, letnik 1986, prodam. Franc Česnovar, Raka, Mali Koren 1 A, tel. (0608) 75-657. (2736-MV-32)

JUGO 45 A, letnik 1987, registriran do maja 1990, prodam. Vuica, Pod vinogradi 36, Straža. (2738-MV-32)

TOMOS—AVTOMATIK, A3 MS, letnik 1982, odlično ohranjen, prodam. Tel. 23-343.

126 P odlično ohranjen, starejši letnik, prodam. Ogled vsak dan po 19. uri. Majda Luzar, Cesta herojev 38, Novo mesto.

PRODAM traktor Pasquali 21 KM, ter gumijast čoln Maestral s Tomos 4,5 motorjem. Šoster, Muhaber 50.

JUGO 45 AX, letnik 1987, prodam ali zamenjam za golf diesel. Tel. 40-211.

Z 750 special, letnik 1980, registrirano do marca 1990, prodam. Franc Škoda, Vinica 5, Smarješke Toplice. (P32-59MO)

Z 101, letnik 1980, prodam. Zdravko Vene, Pod Trško goro 21, Novo mesto. (P32-64MO)

Z 101, letnik 1975, neregistrirana, in električni betonski mešalec prodam. Tel. 21-314. (P32-65MO)

Z 101, letnik 1978, prodam. Tel. (0608) 79-646. (P32-66MO)

JUGO 45, letnik 1987, 23.000 km, in CB postajo Kaiser electronic prodam. Tel. 23-669, popoldne. (2744-MV-32)

ZASTAVO 101, letnik 1978, nanovo registrirano, prodam. Tel. (068) 42-487, Kambičev trg 2 a, 68311 Kostanjevica.

JUGO 55, letnik 1984, registriran do junija 1990, prodam. Rataj, Jama 8, Novo mesto, tel. 43-601. (P32-69MO)

Z 101, letnik 1982, zelo ohranjena, prodam. Martin Kodrič, Župeča vas 12, Cerklje ob Krki. (P32-22MO)

JUGO 45 E, junij 1987, 23.000 km, prodam za 5500 DEM. Tel. 51-492. (P32-24MO)

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 51-295. (P32-23MO)

Z 101 GTL, letnik 1986, ugodno prodam ali zamenjam za cenejšo vozilo. Deželan, Zagrad 19, Škočjan. (2702-MV-32)

OSEBNI AVTOMOBIL JUGO 45 lux, letnik 1986, prodam. Janez Smolici, Dilančeva 6, Novo mesto. (2703-MV-32)

ZASTAVO 101, letnik 1983, prodam. Bevec, Vinji vrh 11, Bela cerkev. (2704-MV-32)

AVTOMATIK A3MS, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 65-752. (2705-MV-32)

ZASTAVO 750, letnik 1978, neregistrirano ter Z 101, letnik 1982, ugodno prodam. Martina Longo, Strelac 9, Smarješke Toplice. (2706-MV-32)

Z 850, letnik 1982, in R 4 TL, letnik 1984, prodam. Tel. 44-660. (2709-MV-32)

JAWO 350, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 85-001. (2710-MV-32)

KARAMBOLIRAN 126 P, letnik 1988, prodam. Tel. 84-870. (2711-MV-32)

126 PGL, letnik 1987, zastavo 101, letnik 1985—december, R 4 GTL, letnik 1983, motorno kolo APN 6 in motorno žago Husqvarna, prodam. Dol. Težka voda 23. (2712-MV-32)

126 P, letnik 1979, prodam. Tel. 65-044. (2714-MV-32)

MZ 250, letnik 1988, prodam. Tel. (068) 52-468. (P32-25MO)

LADO CARAVAN, letnik 1986, zelo

ugodno prodam. Tel. 26-678 od 7. do 15. ure. (P32-28MO)

GOLF diesel, letnik 1986, prodam. Tel. 23-445. (P32-31MO)

Z 128, letnik 1986, 25.000 km, registrirana do julija 1990, prodam. Tel. 84-631. (P32-34MO)

TORI CROSS, dobro ohranjen, malo vožen, prodam. Tel. (068) 84-258 od 16. ure dalje. (2681-MV-32)

Z 750, letnik 1977, in zastavo 1300 prodam po ugodni ceni. Mirko Kisovec, Dolenje Kamence 24, Novo mesto. (2684-MV-32)

KAROSERIJO za R 4 ter rezervne dele, blatnike, pokrove motorja, prodam. Franc Pavlin, Gor. Brezovica pri Sentjerneju. (2674-MV-32)

DYANO 6 LC, neregistrirano prodam, celo ali po delih. Tel. 27-728 ali 22-051. (ček-MV-32)

PZ 125, letnik 1974, prodam celega ali po delih. Tel. (0608) 88-840. (P32-5MO)

Z 750, letnik 1983, registrirano do julija 1990, prodam za 2.000 DEM. Tel. 58-739. (P32-8MO)

IMV kesonar diesel 2200, podaljšana kabina, letnik 1980, registriran do marca 1990, prodam. Franušič, I. G. Kovačič 79, Vrbovsko, tel. (0401) 75-351. (P32-13MO)

Z 750, neregistrirano, letnik 1978, dobro ohranjen, prodam. Tel. 49-513. (P31-15MO)

KOMBI IMV FURGON, registriran, in fiat 126 P prodam. Milan Mrvar, Velika Bučna vas 26, Novo mesto. (2686-MV-32)

APN 4, letnik 1981, prodam. Jernej Kruljac, Vrhovčeva 10, Novo mesto. (2687-MV-32)

FIAT 126 P, star dve leti, prodam. Mohorčič, Slavka Gruma 28, Novo mesto, tel. 26-508. (2698-MV-32)

BAGGY, registriran do julija 1990, ugodno prodam. Jaklič, Gabrje 140, tel. 22-798. (2701-MV-32)

FIAT 126 P, letnik 1987, prodam za 4,7 Mil. Kastelec, Gotna vas 7, Novo mesto. (P32-21MO)

ŠKODO 110 R coupe, letnik 1980, ugodno prodam. Tel. (0608) 61-821 int. 20 ali na naslov: Marjana Grubič, Kidričeva 7, Brežice. (P32-21MO)

R 4 GTL, letnik 1982, 54.000 km, zelo dobro ohranjen, prodam. Pegam, Dobravice 1, Gradac. (P32-35MO)

ALFA ROMEO 33 1,3 S, letnik februar 1987, 26.000 km, prodam po ugodni ceni. Tel. (068) 51-590 po 19. uri. (P32-36MO)

ZASTAVO 750, letnik 1979, dobro ohranjeno, prodam v vrednosti 900 DEM. Vidmar, Sadinja vas 18, Dvor. (2716-MV-32)

Z 750 LC, letnik 1980, ugodno prodam. Tel. 21-835. (P32-39MO)

JUGO 45, letnik 1987, rdeče barve, prodam. Tel. 58-254 od 7. do 14. ure. (2719-MV-32)

126 P, letnik 1985, prodam. Tel. 40-273. (P32-37MO)

126 PGL, še v garanciji, rdeč, garažiran, prodam. Tel. 44-500. (P32-38MO)

LADO CARAVAN, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 32-673. (P32-40MO)

126 P, 2 letnik 1982, rabljene postelje z jogijem in sesalniki za prah prodam. Tel. 27-455. (2721-MV-32)

DIANO 6, letnik 1979, registrirano do aprila 1990, prodam. Tel. 21-367, popoldne do 20. ure. (ček-MV-32)

prodam

10 m bukovih drv in jedilni krompir prodam. Murgelj, Jablan 30, Mirna Peč. (2725-PR-32)

UGODNO PRODAM GOZD. Tel. 068/24-878. (MO-89-SR)

TRIDELNA zasteklena okna z roletami, malo rabljena, prodam. Tel. 84-873. (2724-PR-32)

DVA AMERIŠKA POLBILJARDA prodam. Tel. 26-185, popoldne. (P32-46MO)

ELEKTROMOTOR moči 22 KW, 1440 o/min., ugodno prodam. Tel. 23-662. (P32-49MO)

AVTO PRIKOLICO, novo, prodam. Dulc, Stranje 9, Škočjan, tel. 41-115. (P32-53MO)

KRAVO, staro 6 let, brejo 7 mesecev, prodam. Anton Kofalt, Osojnik 20, Semič. (P32-57MO)

UGODNO PRODAM škarje za rezanje pločevine, reduktor z elektromotorjem, stroj za rezanje želja, prtljažnik za avto (navaden, za smuči), pisalno mizo, otroško posteljo z jogijem in sedežno garnituro. Možna, Dol. Prekopa 2 A, Kostanjevica, tel. 23-254 ali 42-844. (2741-PR-32)

SINGER OVERLOOK, nov, prodam. Tel. (061) 223-838, dopoldan, ali (061) 266-940, zvečer. (2742-PR-32)

UGODNO PRODAM telex digitron ETDS 2001 v delovnem stanju, cirkularna miza 8 m za obžagovanje desk; kamp prikolico 380 S, letnik 1979, odlično ohranjeno, šotor garaža izdelak Induplati Jarše; samc nemške doge — črn, star tri mesece, rodovniški. Informacije Vrščaj, tel. (068) 52-073. (P32-67MO)

NOVO MOTORNO KOLO tomos BT 50 S in novo športno kolo prodam 20% ceneje. Tel. 22-283, dopoldne. (2745-PR-32)

STREŠNO OKNO Kovinoplastika Lož (70 x 90 cm), dva kosa, še zapakirana, nova, prodam. Tel. (068) 26-050. (ček-PR-32)

ŠIVALNI STROJ Bagat Slavica 515, nerabljen, s kovinsko glavo, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-674. (P32-32MO)

TV barvni, TV črno-beli, otroško pony kolo prodam. Tel. 23-827. (2715-PR-32)

TELEVIZIJSKI DROG in pet anten prodam po ugodni ceni. Tel. 22-349. (P32-27MO)

POLARNE LISICE, primerne za nadaljnjo rejo, prodam. Tel. (0608) 82-180 ali (0608) 82-430, popoldne. (P32-26MO)

TV Gorenje, črno-beli, star 4 leta, ugodno prodam. Tel. 65-424 Gorše. (2713-PR-32)

MOTOR za čoln Tomos 4,5, s sklopko, prodam. Tel. 25-952, popoldne.

(2717-PR-32)

KRAVO, staro 4 leta, brejo 8 mesecev, prodam. Jože Markelj, Sentjurij 2, Mirna Peč. (2720-PR-32)

TELICO za nadaljnjo rejo, staro dve leti, prodam. Anton Mervar, Gotna vas 12, Novo mesto. (2722-PR-32)

BUKOVA DRVA prodam. Tel. 25-334. (2677-PR-32)

KOMPLETNO SPALNICO Eta Brežice in zamrzovalno omaro prodam. Tel. (0608) 62-376. (P32-1MO)

3000 kosov stare strešne opeke bobrovec in kamnite podboje za vhodna vrata prodam. Cene po dogovoru. Jože Marolt, Gorica vas 92, 61310 Ribnica. (P32-3MO)

ŽAGO za razrez hlodovine prodam. Matija Matkovič, Kvasica 6, Dragatuš. (P32-4MO)

KITARO C 105, malo rabljeno, prodam. Tel. (068) 28-830. (P32-6MO)

SKEDENJ s kozolcem, primeren za preureditev (17 x 10 m), prodam. Kocjan, Butoraj 1, Črnomelj. (P32-10MO)

MLADO KRAVO s tetelom, črno bele pasme, prodam. Kocjan, Butoraj 1, Črnomelj. (P32-11MO)

TIGRASTE nemške doge, mladiče odličnih staršev, prodam. Tel. (0601) 24-160. (P32-16MO)

BARVNI TELEVIZOR Grundig prodam. Tel. 23-230. (P32-18MO)

ČISTOKRVNE nemške ovčarje z rodovnikom, stare 8 tednov, prodam. Franc Hlebec, Cesta na grad 43, Sevnica. (P32-19MO)

35 VREČ MALTITA prodam po zelo ugodni ceni. Cena vreče je 60.000 din. Bogdan Miklič, Stranska vas 51 A, Novo mesto. (2697-PR-32)

AVTO PRIKOLICO nosilnost 500 kg, dolžina 160 cm, prodam. Cena po dogovoru. Prodami tudi dvojina garažna vrata višine 230 cm, širine 220 cm. Branko Urbanč, Vihre 30, Leskovec pri Krškem, tel. (0608) 32-794. (2700-PR-32)

JADRALNO DESKO D2, razna jadra, lok, jambor, prodam. Tel. dopoldne (0608) 31-017, popoldne (0608) 70-230. (P32-32MO)

OKNA
SENČILA
VRATA

DEŽURNE TRGOVINE
V soboto, 12. avgusta, bodo v Novem mestu do 19. ure, drugod pa do 17. ure; kot dežurne odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: samopostrežnica KZ v Bršljinu
- v Šentjerneju: samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjka
- v Straži: samopostrežba KZ
- v nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta samopostrežba na Glavnem trgu 23.

čestitke

Marija Cesar praznuje 16. avgusta 1989 svoj 50. rojstni dan. Vsi, ki jo imamo radi, ji želimo še veliko zdravja in osebne sreče.

Albinu Luzarju, ki bo jutri praznoval svoj osebni praznik, želimo vsi, ki ga imamo radi, vse najboljše.

DO PREVOZ BREŽICE p. o. BREŽICE, Milavčeva 42

Delavski svet razpisuje dela in naloge

VODJE KOMERCIALNEGA SEKTORJA

Kandidat mora poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- visoka ali višješolska izobrazba ekonomske ali komercialne smeri
- tri oziroma pet let delovnih izkušenj
- organizacijske sposobnosti
- izpolnjevanje pogojev za delo v zunanji trgovini
- aktivno znanje enega svetovnega jezika

Za opravljanje razpisanih del bo izbrani kandidat imenovan za štiri leta.

Možnost reševanja stanovanjskega problema. Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v petnajstih dneh po objavi na naslov:

DO Prevoz Brežice, Milavčeva 42, 68250 Brežice. O izbiri bomo kandidate obvestili v tridesetih dneh po preteku roka za prijavo.

455/32

SOP KRŠKO

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA INDUSTRIJSKO OPREMO TOZD IKON KOŠTANJEVICA NA KRKI KRŠKA

PRODAM začeto gradnjo na Gačah. Tel. zvečer 22-783. (2691-PO-32)
PRODAM kompletno posestvo v Dol. Lankah pri Mokronogu. Posestvo je z gospodarskim poslopijem. Vse je strojno obdelano. Prednost imajo sosedje. Primerno je tudi za obrt ali zdomce. Naslov v upravi lista. (2693-PO-32)

kmetijski stroji

ZETOR 3511 S, s kabino, prodam. Tel. 42-511. (2737-KS-32)
TRAKTOR DEUTZ 25 KM, dobro ohranjen, s koso in kabino, ter motor jawa 350, star 7 mesecev, registriran, prodam. Franc Babič, Drnovo 56, Leskovec, tel. (0608) 32-945. (P32-61 MO)
ŽITNI KOMBajn CLASS EURO-PA prodam. Tel. (065) 67-024. (P32-62 MO)
TRAKTOR ŠTORE 502, star 4 leta, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-408. (P32-30MO) **TRAKTOR IMT 565** BV, 465 KW, nov, prodam. Tel. 24-894. (2696-KS-32)

KOSILNICO BCS 127 z vozičkom, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Marjan Mlakar, Stolovnik 16, Brestaniča. (P32-70 MO)
TRAKTOR Goldoni 926, nov, 30 KM, pogon na 4 kolesa, v Beli krajini, prodam. Tel. (061) 268-603. (P32-9MO)
TRAKTOR TV 19 s prikolicco (1600 x 2400) in plugi 8 col ter brane prodam. Tel. (0608) 79-561, zvečer. (P32-2MO)
TRACNE grablje, stare 7 let, dobro ohranjene, prodam. Jože Pavlič, Loka 6, Šentjernej. (267-KS-32)
FREZO Honda, z vsemi priključki in originalno prikolicco, rabljeno 15 ur, prodam. Tel. 24-249. (2676-KS-32)
IZRUVAC krompirja, traktor Zetor 4911 in samonakladalno prikolicco SIP 17 prodam. Tel. 49-329. (P32-29MO)
MANJŠO traktorsko prikolicco prodam. Bučar, Muhaber 23, Novo mesto. (2707-KS-32)

Slovenija
 Moja dežela.

razno

KMEČKI veččlanski družini nudim ugoden dopust na morju. Tel. 84-656. (P32-63 MO)
DIMNIK TOMODI, 8,25 m, premer cevi 16 cm, s ploščo in vratci, ugodno prodam. Vidmarjeva 44 (Regrča vas), Novo mesto.
ZGUBILA STA SE psica in pes, pasme kratkoslak i strški gonič. Oba sta z rodovnikom. Najditeja naprošamo, da ju proti nagradi vrne na naslov: Marjan Golob, Stopiče 74. (P32-72 MO)
SKLADIŠČE 40 m² do 70 m² v Novem mestu ali okolici vzamem v najem. Tel. 84-869. (2723-RA-32)
IŠČEM VARSTVO za enoletnega otroka. Tel. (068) 23-411. (2718-RA-32)

obvestila

AVTOODPAD Anton Konda, Vrh pri Škocjanu, obvešča cenjene stranke, da ima na zalogi avtomobilske nadomestne dele za vse tipe vozil. Tel. (068) 21-013. (P32-60 MO)
IZDELUJEM vgradne štedilnike iz nerjaveče pločevine. Kombinacija in velikost po naročilu. Tel. (061) 327-468, od 7. do 14. ure. (P32-47 MO)
ELEKTROINSTALACIJE in signalno varnostne naprave v stanovanjskih hišah in lokalih vam montira elektro servis KRIZMAN. Možnost obročnega odplačevanja. Cene garancirane ob pogodbi. Kličite po telefonu (068) 49-452. (P32-33MO)

DO

GOK ČRNOMELJ

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja
 prosta dela in naloge za nedoločen čas

2 KV slikopleskarja

Pogoji: IV. stopnja strokovne izobrazbe, smer slikopleskar, 2 leti delovnih izkušenj
 Poskusno delo: 3 mesece

Pisne prijave sprejema odbor za medsebojna razmerja DO GOK Črnomelj v roku 8 dni po objavi.

454/32

ZAHVALA

V 74. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

JOŽE ZAGORC

iz Dol. Vrhpolja pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam stali ob strani v težkih trenutkih, izrekli sožalje, pokojniku darovali cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi Iskri Šentjernej, Metalki Ljubljana, Novoteksu-priprava Novo mesto ter gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

*Niti zbogom nisi rekel,
 niti roke nam podal,
 smrt te vzela je prerano,
 a v naših srcih za vedno boš ostal.*

ZAHVALA

V 25. letu starosti nas je tragično zapustil naš dragi sin in brat

SILVO KINK

z Malega Kamna

Ob boleči izgubi našega dragega Silva se najtopleje zahvaljujemo našim dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in z nami sočustvovali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vsem gasilcem, govorniku, sošolcem, Kliničnemu centru Ljubljana in g. župniku iz Artiča za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: mama, ata in sestra Milka z družino ter vsi sorodniki

*Če bi solza lahko obudila,
 ne bi tebe, dragi, črna zemlja krila.*

ZAHVALA

V najlepši dobi življenja, bilo mu je komaj 34 let, nas je tragično zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

MIRKO DJURANOVIČ

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom ter vsem ostalim, ki ste nam pomagali ob težkih trenutkih in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala DO Novoteksu.

Žalujoci: žena Nevenka, sinova Danijel in Dragan ter ostalo sorodstvo

*Človek enkrat le živi in se ne vrne,
 kakor zvezda je, ki sije in se utrne.*

VSPOMIN

2. avgusta je minilo žalostno leto, odkar je tragično ugasnilo življenje našemu dragemu

PETRU ROŽMANU

iz Pribincev 17, Adlešiči

Spomin živi, bolečina ostaja vse večja. Naš dom ostal je tih, odkar zastal je tvoj dih. Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 54. letu nas je zapustila draga žena, mama in stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA BUKOVEC

iz Petan 8, Novo mesto

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem in kaplanu za lepo opravljeni obred. Iskrena hvala tozđ IMV, Novoteksu, tkalnica, tozđ Žaga Novoles, žagalnica, GP Gradbenik Žužemberk, Društvu invalidov Novo mesto.

Žalujoci: mož Anton, sinovi Franc, Miha, Janez in Anton z družino

VSPOMIN

Minilo je leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ANTON SLAK

iz Trebnjega

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga še spominjate, mu prižigate svečke ter krasite grob s cvetjem.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, stric, tast in svak

MIHAEL ŽAGAR

iz Stopič

Od njega smo se poslovili v nedeljo, 23. julija, na stopiškem pokopališču. Prisrčna hvala bivšemu beograjskemu nadškofu mons. Turku, ki je vodil obred, g. proštu in domačemu g. župniku—prodekanu Everlu za lepe poslovilne besede. Iskrena zahvala sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki so z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Topla zahvala tudi direkciji in osebju Doma starejših občanov za lepo oskrbo. Enako se zahvaljujemo pevcem in pogrebem.

Vsi njegovi!

*Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal,
 smrt te vzela je prerano,
 a v srcih naših boš ostal.*

ZAHVALA

Po kratki, a zahrtni bolezni nas je v 56. letu starosti nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi oče, stari oče, tast, brat, stric in bratranec

FRANC KASTELIC

iz Gabrja

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli pisno in ustno sožalje, darovali cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo kolektivom CP tozđ Vzdrževanje, IMV tozđ Revoz in GG — DSSS Novo mesto za podarjene vence, tov. Luzarju za izrečene besede pri odprtem grobu, pevcem iz Gabrja za zapete žalostinke, gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

V tih žalosti: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob bolečem slovesu od naše najdražje mame, none, tašče in svakinje

PAVLE WACHTER

iz Novega mesta

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki ste se od nje poslovili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje in z nami sočustvovali. Še posebej se zahvaljujemo dr. Bogomirju Vodniku, ki je vrsto let skrbel za njeno zdravje, zdravnici dr. Nežki Dular in ostalemu osebju Doma počitka za nego in skrb v zadnjih dveh letih, kolektivno tovarne zdravil Krka za izredno dolgoletno pozornost do svoje nekdanje sodelavke, Šentjernejskemu oktetu za občutene žalostinke in gospodu proštu Jožetu Lapu za častiljiv pogrebni obred.

Hčerka Ria in sin Tičo z družinama

Novo mesto, 8. avgusta 1989

*In potem,
 ko te ni,
 cvet govori,
 da si bil...*

VSPOMIN

Tiho in skromno, kot je živela, se je od nas poslovila hčerka, sestra in teta

MARIJA ŠKOFLJANC

iz Bregov 2 pri Leskovcu —
 na začasnem delu v Nemčiji

Zemlja je prekrila le bolečino, ki jo je trla vse dni: vdanost, skromnost in dobrota pa ostajajo nesmrtni. To, kar ob tem trenutku čutimo, je teža slovesa, je lepota, ki krasi prehojeno pot, je upanje, ki nas ohranja. Zato je prav, da ob tistem slovesu zaupamo besedo hvala za plemenitost, za dejanja, ki ne morejo v pozabo. Naj ji cvetovi na grobu v Nemčiji ursničujejo želje mladih dni! Naj pesem potočka ob grobu podari mir in sladko spanje. Hkrati se zahvaljujemo vsem za izraženo sožalje in pomoč.

Žalujoci: vsi njeni
 Wolfach, 27. julija 1989

TONE KODRIČ

poldrugi hektar zemlje in zdaj zaradi tega še marsikdo občuduje njegov pogum ter podjetnost. Toda hlev, zgrajen pred devetimi leti, je zdaj že premajhen, pa tudi tehnologija reje živine ni več prava. Zato se je Kodrič odločil, da ne bo imel krav več privezanih, ampak bo to prosta reja, kakršna se pač uveljavlja v zadnjem času. Računa, da bo nov hlev dograjen do leta 1990. Zanj je dobil 165 milijonov din nepovratnih sredstev, a k tej vsoti denarja bo treba še veliko dodat, tako lastnega denarja kot dela, medtem ko na posojila v teh razmerah ne gre več računati.

Gradnje novega hleva se Kodrič prav gotovo ne bi loteval, če bi že povsem obupal nad svojim kmečkim stanom. Pa vendar se v pogovoru z njim razkrivajo tudi vsi križi in težave, s katerimi se ubadajo naši kmetje. »Oba z ženo sva invalidskopokojninsko zavarovana, a ne vem, doklej bo še šlo tako, kot gre sedaj. Za tretje četrtleje sva plačala 1,1 milijona din dajatev, kar presega najine moči, ko pa kmetija terja nove in nove naložbe. Zato sva se odločila, da se namesto v četrtem razredu zavarujeva v prvem, to pa pomeni, nižjo pokojninsko osnovo in manj ugodnosti.« Na dosti kritičnih pripomb med kmeti naletijo tudi cenovne razlike pa dragi stroji, nafita in še bi lahko naštevali. »Marsikaj od tega je v programu krške podružnice kmečke zveze in mislim, da se bo moralo tudi za kmeta obrniti na bolje,« pravi Kodrič.

Če bo šlo vse po sreči, bodo Kodričevi tudi letos oddali kakšnih 45.000 l mleka, nekaj dohodka bodo navrgle tudi jagode, kjer pa ni bilo kaj prida dohodka, ter kumarice, ki so letos obrodile precej slabše kot lani, ker jih je prizadejala bolezen. »Tudi zaradi tega je vse manj istih, ki bi se še želeli ukvarjati s kmetijstvom. Prepričan sem, da bo pri nas zemlje še dovolj na voljo. Tako je tudi prav, saj bo kmet ekonomsko bolj učinkovito posloval le, če bo imel dovolj zemlje in boljše pogoje za delo,« je prepričan Tone Kodrič.

J. SIMIČ

V frizerskem salonu za pse

Nada Štahrer striže, neguje in vzreja šampione

ČATEŽ — Ko obiščete Rimsko 44 na Čatežu, vas nemudoma pozdravi pasji lajež. Tako se vam hkrati predstavijo igriva črna, ljubosumna bela in dostojanstvena siva kodrica ter velika rjava doga. Nada Štahrer ima poleg teh lepih živali še tri kodre, ki so, kot pravi, na dopustu pri prijateljih.

Nada je še do nedavnega imela obrtno dovoljenje za striženje psov, danes pa striže le nekatere stare stranke in pse

VELIKA DRUŽINA — Kodri Nade Štahrerjeve dosegajo na razstavah vedno odlične ocene. Pari jih samo s šampioni iz Jugoslavije in drugih držav Evrope, vendar kvalitetni mladiči pri nas nimajo prave cene.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislusnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislusnil.

Bolj veselje kot skrb

Turkovi trojčki z Dolže lepo napredujejo — Pomoč

DOLŽ — Matjaž, Alenka in Andrejka, Turkovi trojčki z Dolže 2 pri Stopičah, imajo danes, 10. avgusta, že štiri mesece. Male štručke, ki so privekale na svet težke po manj kot dva kilograma, so sedaj že prave štruce s po dobrih petimi kilogrami. Malčki so zdravi, pridni, ponoči pa že pustijo mamicino in očka spati nekaj ur skupaj. Čeprav je z njimi seveda ogromno dela in skrbi, so malčki pri Turkovih eno samo veselje in sreča, pa tudi triletni bratec Jernej, ki mora mamicino in očka, ki sta bila tri leta samo njegova, sedaj naenkrat deliti z bratcem in dvema sestricama, ima trojčke zelo rad.

Pri Turkovih je zdaj nasploh živahno oz. delavno. Marija in Jože si v zgornjem delu hiše Jožetovih staršev poleg pred časom urejene spalnice in kuhinje z velikim dnevnim prostorom sedaj dozdružeta še dve manjši sobi. »Predvsem pa bi radi do zime uredili centralno kurjavo,« pravi med previjanjem dojenčkov Marija, Jože pa pridno pomaga zidarju, saj bo popoldne moral v službo,

»da bo lažje s sušenjem plen. Sploh bi radi čimveč s hišo naredili sedaj, ko z otroki še ni takih stroškov, saj oblačil še ni treba kupovati, ker smo jih dobili. Vesela sem vsakega paketa, vesela, da so nam ljudje pripravljivi pomagati, upam, da nas tudi kasneje ne bodo vsi čisto pozabili.«

Vsekakor v taki revščini kot starši malčki ne bodo rasli, je prepričana Marija. »Samo da bomo vsi zdravi in da bomo imeli za sproti, pa bo že šlo,« se nasmeje mamica, ki pa jo seveda malo že zdaj skrbi, kako bo, ko bo treba otroke obuti, predvsem pa, kako bo z njihovim varstvom, ko bo konec porodniškega dopusta. Jožetova mama sicer še ni stara in onemogla, nasprotno, vendar je kot edina nezaposlena v hiši »glavna« za kmetijo s precej zemlje, kravami, prašiči.

Zdaj Turkovim pri dojenčkih pomaga sosed, ki jo je za tase mesece do prvega rojstnega dne otrok »posodila« tovarna zdravil Krka, plačuje pa jo občinska skupnost otroškega varstva. Za Krko, kjer dela Jože, in za Labod, kjer je zaposlena mamica, imajo Turkovi veliko pohvalnih besed. V obeh delovnih organizacijah so namreč poskrbeli, da je rojstvo trojčkov na Turkove vsaj doslej bolj veselje kot skrb. V Krki so jim kupili pralni stroj in dali enkratno pomoč, precej denarja so zbrali tudi v Labodu. Obe podjetji sta družini odobrili stanovanjski kredit. Krka je kot rečeno odstopila Turkovo sosedo za otroško negovalko, prva dva meseca pa je bila to svakinja, zaposlena v Labodu. Upati je, da družina s trojčki tudi v prihodnje ne bo pozabljena, da bo še deležna pomoči. Dve delavski plači pri štirih otrocih, ki rastejo skupaj, ne pomenita veliko.

Z. L.-D.

Škoda, da mladi ne znajo več kositi

V Cerkljah so se v nedeljo pred gledalci spoprijeli kosci

CERKLJE OB KRKI — V nedeljo so na tekmovanju koscev pogrešali ženske, a tudi število moških tekmovalcev se je skrčilo. Samo sedem si jih je upalo pomeriti se s tekmeči.

Najbolj čisto je kosil Vlado Kožar iz Dolnje Pirošice, v hitrosti pa ga je prehitel 57-letni sovaščan kmet Ivan Golob, ki ima za seboj že precej dobrih uvrstitev.

»Poprčna starost letošnjih koscev je 50 let,« je pojasnil Kožar, ki se je tudi sam pravkar srečal z Abrahamom. Letos je prvič vprico drugih pokazal, kaj zna. Košnje se je naučil od očeta in z desetletjem je to opravilo že obvladal. Koso je imel redno v rokah do 25. leta, zadnji dve desetletji pa le občasno, saj kot vodja hotela Zdraviliški dom na Čatežu ne utegne veliko prihajati domov. Žal mu je le, da se mladi ne naučijo košnje, saj morajo kmetije še dandanes ročno pokositi 10 do 15 odst.

Vlado Kožar

travnjskih površin, v hribovitih predelih pa še precej več. Prepričan je, da organizatorji takih tekmovanj naredijo za tovrstne prireditve premalo reklame.

J. T.

V BISTROJU DELA J. ARKA

KOČEVJE — Slikar amater Janez Arko bo razstavljal svoja novejša dela septembra v bistroju Slovin v Ribnici, ki je znan po tem, da je organiziral razstave že mnogim slikarjem.

EROTIČNA PAŠA ZA OČI

OTOČEC — Po krajšini: poletnem zatišju bo v otoškem disku od glasbi spet veliko paše za oči. V soboto, 12. avgusta, se bo ob 23. uri namreč začela posebna modna revija unikatnega erotičnega spodnjega perila, kakršnega po meri izdeluje butik Tanje Kenda iz Ljubljane. Sledil bo še prikaz kopalke na dnevnega in nočnega perila, kogar pa se bo vseeno lotevala zaspanost, se bo gotovo zbudil ob zaključnem erotičnem šov programu. V disku pričakujejo velik naval, zato sprejemajo rezervacije, in sicer po telefonu (058) 21-830.

Pod dedovo lipo bodo spet igre

Na Otočcu bodo v nedeljo igrali opravila, povezana z vinogradom

OTOČEC — Igre pod dedovo lipo, kakor so pred petimi leti poimenovali prireditve, s katero prikazuje različne kmečke običaje, niso še nič izgubile prvotne privlačnosti; prej narobe, saj gre za dogodek, na katerega se v več krajevnih skupnostih skrbno pripravljajo.

Na dozdajšnjih igrah je bilo med drugim mogoče videti, kako potekajo žetev, košnja, spravilo drv in raznih kmečkih pridelkov, letos pa bodo »pod dedovo lipo« igrali opravila, povezana z deli v vinogradu.

Ekipe krajevnih skupnosti Bela cerkev, Gabrje, Orehovica, Otočec, Podgrad in Šmarjeta se bodo pomerile v šiljenju kolja, nošenju brente, škropljenju, sestavljanju preše, pa tudi v stalnih igrah, denimo vlečenju voza, prenašanju hrane in plezanju na žrd.

Pete igre pod dedovo lipo se bodo začele v nedeljo, 13. avgusta, ob 16. uri, in sicer na običajnem prostoru otoškega kopalnišča ob Krki, po tekmovanju pa bo za zabavo in ples igral ansambel Miss Dior.

TURKOVI KORENJAKI — Trojčki Alenka, Andrejka in Matjaž (na sliki od leve na desno z mamicino, očkom in dolenjsko rojakinjo, zdomko, ki je in še namerava pomagati družini, tudi s prispevki sodelavcev v Švici) so pri Turkovih na Dolžu eno samo veselje, čeprav je z malčki veliko dela. Na srečo v sreči niso ostali sami in brez pomoči. (Foto: Z. L.-D.)

DOMAČIH GOSTOV JE VEDNO MANJ

KOČEVJE — Polletni obračun hotela Pugled v Kočevju kaže, da se je prodaja pijače in hrane občutno znižala. Močno je upadlo v primerjavi s prvim polletjem lani tudi število nočnin, in sicer le domačih gostov. Prenočitvene zmogljivosti hotela so bile zasedene le okoli 30-odstotno. V hotelu Pugled si prizadevajo za izobraževanje kadra in hkrati za vedno boljše kakovost in pestrost ponudbe, kar pa jim v kriznih časih ne pomaga dosti. Prikolica (bife), ki so jo postavili na ploščadi sredi Kočevja, nima posebnega prometa. V kolodvorski restavraciji so ponujali odojka in domač kruh, a je bilo večje povpraševanje po kruhu kot po odojki. Padec standarda se pri prometu družbenega gostinstva zelo pozna, seveda pa tudi vedno večja konkurenca zasebnih gostišč.

REGIONALNO TEKMOVANJE TRAKTORISTOV

NOVO MESTO — V soboto, 19. avgusta, ob 9. uri bo pri Kmetijski šoli Grm pod Trško gorjo tekmovanje oračev traktoristov iz občin Črnomelj, Metlika, Trebnje in Novo mesto. Pokrovitelj tekmovanja, ob sodelovanju Kmetijske šole Grm in Kmetijskega zavoda Ljubljana, enota Novo mesto, je Kmetijska zadruga Krka Novo mesto. Ob tekmovanju bodo prikazali tudi sodobne kmetijske stroje in opremo. Prireditelji vabijo na obisk tekmovanja in razstave kmetovalce, ki se bodo tako seznanili s sodobnimi obdelovalnimi tehnikami in opremo, ter vse ostale občane. Na prireditvi bodo zagotovili tudi okrepčila in prigrizke. Hkrati vabijo traktoriste, naj se za tekmovanje čimprej prijavijo svojim združnim organizacijam.

ONI SO PAČ RADI POHVALJENI

Na sestanku so se zbrali člani upravnega odbora turističnega društva Repičeva draga. — Tovarišice in tovariši, danes bomo morali odločiti, kdo naj dobi repiški turistični nagelj. Vsi veste, da je to najvišje repiško priznanje za delovanje na turističnem področju. Prosim za predloge, je bil kratak, toda jasen tovarš predsednik. — V Zgornji Repičevi dragi so zelo lepo uredili Ulico sedmih kaktusov. Nagelji bi se bolj spodbudili krajane, da... — Odpade! Ena ulica še ni vas. Če bomo dajali nagelji za takšne malenkosti, ga bomo razvrednotili. — Kaj pa Klonilda Zračnikova? Oddaja sobe. Do petnajstega julija je pri njej praspalo pet Nemcev in dve avstrijski družini. — Klonilda Zračnikova služi s turizmom devize. Tega ne smemo pozabiti. Ne gre torej nagrajevati že nagrajeno osebo. — Tovariš Komolčić. — Kaj je s tovarišem Komolčićem? — Tovariš Komolčić je postavil pred svojo hišo sredi Repičeve drage lepo po barvan koš za odpadke.

— Da ne slišim več česa podobnega. Vsa Repičevna bi se nam smejala, če bi podelili turistični nagelj zaradi koša za odpadke. Bodite resni, lepo vas prosim. — Menim, da bi zaslužil to visoko repiško priznanje gosliničar Pri razbitih uči. Redki turisti so zadovoljni z njegovo hrano, a tudi po pijači te ne boli glava. — Kaj pa pri davkih? Goljufa občino, da se kar kreše. Prikazuje manjši promet, pijačo pa kupuje po bližnjih hribih, namesto da bi dal kaj zaslužiti vinski kleti.

— Pretlagam, da prejme letošnji repiški turistični nagelj tovarš Sezedelejevič. — Z nestrpnostjo pričakujem obrazložitev, kaj neki je napravil tovarš Sezedelejevič za razcvet repiškega turizma. — Z eno besedo: ničesar. — In zakaj naj bi se potem ponašal turističnim nageljem? — Saj jih poznate: oni zgoraj so radi odlikovani ali, pohvaljeni.

TONI GAŠPERIČ

VABILO NA KUPU!

METLIKA — V slovenskem obmejnem mestu Metliki v hotelu Bela krajina so vedno pripravljene gostom ponuditi prospekt o lepotah reke Kolpe in obkoljskih predelov. Očitno pa pristojnih ljudi ne moti, da je prospekt prišel na svetlo danega dne 1968 leta in da vabi na »Kupcu« v jeziku, ki je mešanica hrvaščine, slovenščine in spakedranščine. Kaže, da bodoča neža izpred let ni prebodla debele integralske kože.

TRANSFORMATORSKA FASADA

SEVNICA — Četudi so Sevnčani lahko veseli, da bodo dobili nov HTC, kakor pravijo hotelsko-trgovskemu centru, pa je v javnosti že precej pikrih pripomb na račun arhitektov. Nekatere moti, ker bo vsa reč prenikala in bolj podobna nekakšnim kozolecem. Drugi spet opozarjajo, zdaj, ko je že povsem razvidno, kakšna bo fasada, da je ta zelo neugledna, prava dolgočasna sivina, podobna fasadam na transformatorskih postajah. Ljudje dobro opazujejo!

Polarne lisice na Radni

RADNA — »Oglas v Nedelju« reju polarnih lisic iz Središča na Dravi je naju z Gelco premamil, da sva šli pogledat lisice. Zatem sva na mednarodnem sejmu malih živali v Ljubljani spoznali še reja Staneta Žilnika iz Savinjske doline in za božiča lani smo od Žilnika pripeljali dva para polarnih lisic: Belo in Aldija ter Bibo in Aksla. Tako je tudi na Dolenjsko prodrla doslej dokaj neveljavljena reja živali,« pravi poveduje Irena Hrovat z Radne pri Boštanju.

Irena je imela že od nekaj rada živali, vse od mačk, morskega prašička pa do lovskega psa, posavskega gonilca. Tudi niti ne preseneča, kajti Irenin oče je varen leni bratovščini, in povedati je treba, da je bilo prav med lovci veliko zanimanja za dva para polarnih lisic. Irena in njen prijatelj Angela Knez iz Sevnice sta za reju lisic izbrali primeren prostor na ob gozdu na Radni. Reja sploh ni zahtevna. Enkrat dnevno dobi lisica vodo in okrog 30 dag mesa, perutnine ali divje jagčine, pa tudi zelenjavo, jabolka, brusnice. Mladiči imajo radi koprive, ki jih potrebujejo za zdrav razvoj.

»Zelo smo bili veseli, ko je naša ljubljenska Bela pred 11 tedni povrgla 13 mladičkov; 7 samčkov in 3 samicke so po naravni selekciji ostale. Samica, ki se skoti aprila, je že proti zimi godna za razplod in za krzno,« sta pripovedovali Irena in Angela, ko smo si ogledovali pripukne živali, ki jih cenijo zavolje dragocenega krzna.

POŠKODOVAN ŠEŠKOV DOM

KOČEVJE — Škoda na Šeškovec domu, ki jo je povzročilo neurje 31. junija zvečer, še ni dokončno ocenjena. Komisija pa si je poškodovano zgradbo ogledala 4. avgusta. Odkrilo je del poškodovane strehe, da je zamakalo stavbo.

Studio D advertisement with list of songs and names of winners.

Studio D advertisement with list of songs and names of winners.